
Magia
philosophica
1593

4854 | A (2) S...

Sans index

a.b. P. II

MAGIA PHILOSOPHICA
hoc est

FRANCISCI PATRICII SVMMI PHILOSOPHI ZOROASTER.

& eius 320. Oracula Chaldaica.
ASCLEPII Dialogus.
& Philoſophia magna.
HERMETIS TRISMEGISTI.
Poemander.
Sermo Sacer.
Clavis.
Sermo ad filium.
Sermo ad Aſclepium.
Minerva mundi & alia
Miſcellanea.

*Jam nunc primum ex Bibliote-
ca Ranzoviana è tenebris eruta & latine
reddita.*

HAMBVRGI
Anno 1593.

EFFIGIES DN. HENRICI Ranzovij, producis Cimbrici: Ætat: suæ LXVIII.

Veram Ranzovij, nomen qui extendit Olympo,
Effigiem monstrat pagina nostra tibi.

Emblema Eiusdem.

Dies mortis æternæ vitæ natalis est.
Sementis est mors Unde vita pullulat.

FRAN-

FRANCISCI PATRICII, ZOROASTER.

ZOroaſtrem Magiæ inuentorem fuiſſe, ſatis apud Authores cõuenire ſcribit Plinius. Sed unus ne hic fuerit Zoroaſter, an & alius, non ſatis conſtare ait. Sane is qui noſtra ætate Sacram Bibliothecã compilauit, Sixtus Senẽſis, duos fuiſſe Zoroaſtres tradit: Alterum ex Diogene Laertio, Perſem Magorum principem. qui veræ Magiæ fuerit iuuentor primus. Alterum Bactrianorũ regẽ, qui ſit a Nino in bello victus. & qui primus veræ Magiæ fuerit corruptor, de quo Plinium, Iuſtinum, &

Auguſtinũ ſcripſiſſe aſſerit. Qui
ſi duo ſunt reuera, licet, & tertiũ
addere de quo Clemens Alexan-
drinus lib. V. Strom. ita ſcribit.

*Erus iſte, zoroaſter eſt, qui
de ſe ipſo hoc ſcripſit. Cõſcripſi zo-
roaſter Armenij, genere Pãphyli
us, qui in bello mortuus, ad inferos
deſcendi, & a Diis hæc addidici.*

Erum Plato lib. X. de Rep. XII.
die poſtquam mortuus fuerat, ſu-
per pyrã poſitũ revixiſſe affirmat.
Sed Plato idem Zoroaſtrem, O-
romazi, nõ Armenij filiũ in Alcib.
I. facit. Aut tres ergo, aut quatu-
or, & nõ vnus videntur fuiſſe Zo
roaſtres. Iohannes autẽ Goropiꝰ,
in Gallicis, Zoroaſtrem neminem
vnquam fuiſſe autumat. ſicuti ne-

que Hermetem Triſmegiſtum, neque Orpheum. nominum horum etymis, neſcio a qua Cimeria lingua, qua & Adamum, & reliquos patres ad Nochũ & Iapetum vſq; locutos, & ipſe credit, & alijs credi vult; derivatis. Quorum nominum etymon, ſicuti fidem penes eum manere volumus, ita illud addimus, Iapetum ab eodem Goropio, fuiſſe Zoroaſtren nominatũ. Cui Iapeto, quoniam Margiana, & Bactriana poſt diluuium a patre obtigerint, a ſecunda hac Magiam ortam eſſe, affirmatq; inde a Zoroaſtre, Oromazi filio, id eſt a Iapeto Nochi filio chariſsimo ad Perſas veniſſe. In qua re, multiplex patet Goropij error. Nam ſi Zoroaſter nemo vnquam ſua ſententia fuit, qua ratione Iapetum, Zoroa-

ſtrum eſſe facit? Deinde apud Ioſephum, Bactra non Iapeto condito-ri tribuuntur, ſed Geteri, vni ex Arami filiis, hic aũt Semi filius fuit. Perſæ autẽ cõditi ſunt, non a Iapeto, aut quopiã e ſuis, ſed ab Elimo Semi filio alio; ſicuti a fratre eius Arphaxado Chaldæi. Inter quas duas gentes Magia omnis, & ortum habuit, & præcipue eſt verſata. Itaq; Iapetus ex hiſtoria nulla aut Bactrus, aut Perſa aut Chaldæus fuit. Didymo vero Alexandrino Zoroaſter fuit Chamus. Aliis Chuſus Chami filius. Sed quibus nã id rationibus inducti dixerint, quia non conſtat, credere ſuperſedemus. Porrò Zoroaſter ille Iuſtini, valde eſt controuerſus. Etenim Diodorus Siculus, Bactrianorum Regem a Nino deuictum; non Zo-

roaſtrem, ſed Oxyartem appellat. Cui accedit proxime vna tranſpoſita R, Oxiatri nomen, quod ſe vidiſſe in aliquot Iuſtini codicibus manu ſcriptis retulit nobis Pyrrus Ligorius, vir totius antiquitatis peritiſsimus, ſicuti in aliis Zeoroſtren ſcriptum ſe inueniſſe affirmabat. Sed Arnobius Diodoro c c c. circiter annis poſterior, de Zoroaſtre ita ſcribit.

Vt inter Aßyrios, & Bactrianos. Nino quondam, Zoroaſtroq; ductoribus, non tantum ferro dimicaretur, & viribus, verum etiam magicis, & Chaldæorum reconditis diſciplinis.

Quæ res videtur cum Iuſtino concordare. Verum Suidas aliam

inijcit ſuſpicionem, nimirum. Zoroaſtrem Chaldæum fuiſſe, & Nino ſubditum, dum ita ſcribit.

Zoroaſtres Aſtronomus, ſub Nino rege Aſsyriorum. Qui in uotis habuit, ut ab igne cœleſti interimeretur, adhortatus Aſsyrios, ut eius cineres ſervarent. ita futurum, ut regnum ipſorum nunquam deficeret, quod vſq; adhuc apud eos ſeruatur.

In Aſsyria autem, Babylonem Chaldæorum caput fuiſſe, & Strabo ſeu Strato, & Plinius fatentur. Apud Chaldæorum etiam, & Perſarum gentes, Magicas floruiſſe, non autem in Bactris, apud authores eſt in confeſſo. Eſto ergo Ba-

ctrianæ rex ille, seu Oxyartes, seu Ozyatres, seu zeoroastres, seu zoroastres, certe Magiæ inuētor nō fuit, verę scilicet Magiæ, quę apud Chaldæos, ac Persas Magos, magno in honore fuit. Aut si fuit, prauæ alterius magiæ fuit inuentor. Sed neque id ei a Diodoro, aut a Ctesia, ex quo multa Diodorus sumpsit, tributum est. Qui quidē Ctesias, Bactriani istius regis res gestas scripsit, vt Arnobius testatur. Hæc enim eius sunt verba.

Age nunc veniat, qui super igneam Zonam Magus interiore ab orbe Zoroastres Hermippo vt assentiamur authori. Bactrianus, & ille conueniat, cuius Ctesias res gestas historiarum ex

ponit in primo. Armenius Hosthanis nepos, & familiaris Pamphylius Cyri.

Nec ſolum, Magum Zoroaſtrē a Bactriano Zoroaſtre ſejūgit his verbis Arnobius, verum eos etiā, quos Clemens vti vidimus, coniunxerat. Nam ſi Pamphylius Zoroaſter familiaris Cyri fuit, & Armenius Hoſthanis nepos. Hoſthanes autem cum Xerxe in Græciā venit, manifeſtum fit, duos hos diuerſos fuiſſe: quando a Cyro ad Xerxem, anni interceſſerūt 78. & Nepos Zoroaſter Hoſthane, paтruo iunior neceſſario fuerit. Quatuor itaque hi ſunt apud Arnobiū Zoroaſtres, Quintus vero Perſomedus. de quo Suidas in hanc ſententiam ſcripſit.

Zoroastres Persomedus sapiens, apud eos qui in Astronomia excelluerunt, Qui etiam primus nomen dedit ijs Magis, qui ciuilia tractarunt: Fuit autem ante Troiana tempora annis D. Feruntur autem ipsius de Natura libri IIII. De lapidibus preciosis I. Asteroscopica Apotelesmatica libri V.

Quæ quidẽ verba, ex patria, Magorum institutione, primus ille Chaldæus, siue Assyrius videri potest. Nam Assyriæ, pars Chaldæa fuit, Persiæ, & Mediȩ contermina. Itaque vicinitate regionum, æquiuocum est nomen patriæ partum.

Sed librorũ numerus Proſomedi,
nõ congruit cum Aſſyrio, vt mox
patebit. Hæc ergo diuerſitas li-
brorum, ſi duorum authorum di-
uerſitatem faciat, Perſomedus hic
Zoroaſter, a Chaldæo Zoroaſtre
eſt numero v. Cui videtur ſextus
ex Plinio poſſe, addi, Proconneſi-
us. Verum cæteris ommiſsis, Ma-
gorum principem illum perquira-
mus. Cuius & vitæ initium, & me-
dium, & finis, traduntur admira-
bilia fuiſſe. Scribit enim Plinius,
eum eodẽ met die quo natus eſt,
riſiſse. Eidemque cerebrum ita
palpitaſſe, vt impoſitam repelleret
manum, futuræ præſagio ſcientię.
Eundemque in deſertis caſeo vi-
xiſſe annos 20. ita temperate, vt
vetuſtatem non ſentiret. Obijſſe
autem igne cœleſti concrematum

ſicuti optauerat, Suidæ teſtimonio conſtat. Qui item tradit, eum, vti diximus, ſub Nino Aſſyriorum Rege floruiſſe, quod ab alijs non diſcordat. Nam & Epiphanius, eum Aſtrologiæ, doctrinæ praue, & Magiæ inuentorem fere Nembroti Gigantis ætate fuiſſe aſſerit. Fuit.n. Ninus Nembroti nepos, ex filio eius Belo, genitus. Et Euſebius affirmat eum ijsdē temporibus cum Semirami, & Abramo vixiſſe Semiramim vero, nemo ignorat Nini fuiſſe vxorē. Qui Ninam vrbē condiderit anno a diluuio 291. & ſequenti 292. a Ioſepho dicitur Abramus natus. Conſonant itaque tempora. Ex quibus Eudoxi, & Ariſtotelis error proditur ingens. Quorum vterque, vti Plinius refert, ſcripſit, Zoroaſtren ſex

millibꝰ annorum Platonis mortem
prçceſsiſſe. At is obijt Olympiade
108. Ad quam, a diluuio anni inter
ſunt 2058. A quibus ſi demantur
300. circiter, quibus Ninus, Semi-
ramis, Zoroaſter, Abramusque
vixerunt, relinquentur a Zoro-
aſtre ad Platonis obitum anni cir-
citer 1759. non autem ſex mille.
Par ferè error eſt apud Hermo-
dorum Platonicum, & Plutarchū,
qui Zoroaſtren ſcripſerunt, Tro-
ianam euerſionem anteiſſe annis
VM. cum Troia euerſa ſit, anno a
diluuio 1126 A quibus ſi deman-
tur 300 illi quos diximus, reliqui
erunt anni 826. In eundem errorē
incidit Pleto Gemiſtus, Plutarchi
ſecutus authoritatem. Nec vero,
uera eſt apud Laertiū Xanthi Ly-
di annorum ratio, qui ſcripſit a Zo

roaſtre

roaſtre, ad Xerxis in Greçiam trã-
ſitum 600. tantũ annos medios fu
iſſe, cum diluuio ad Xerxen anni
cadant 1725. A quibus ſi detrahas
300. illos, remanent anni 1425.
Error eſt etiam apud Suidam, qui
ſcribit, a Zoroaſtre ad Troiam e-
uerſam intercidiſſe annos tantum
Quingentos, cum ſint M. vno mi-
nus. Sed Magorum princeps iſte
Zoroaſter, Perſanè fuerit, an alia
e gente, in dubium videtur verti
poſſe. Plinius namque, & Laerti-
us, Perſam eum faciunt, Pletho, &
eũ ſecuti Ficinus, Steuchus, & alii
recentes auth. Chaldęũ existimãt.
Chaldæos autem, a Magis, quorũ
caput fuit Zoroaſter, Porphyri9,
tum apud Proclum, tum in vita Py
thagoræ diſterminat. Ioannes ve-
ro Picus, hos vtroſq; confundit,

dum ad Ficinum ſcribens, gloriatur ſe Chaldaicos quoſdam libros inueniſſe his verbis.

Chaldaici hi libri ſunt, ſi libri ſunt, & non Theſauri. Audi inſcriptiones Patris Ezre, Zoroaſtris, & Melchiar Magorum, oracula. In quibus & illa quoq; quæ apud Græcos, mendoſa, & mutila circumferuntur, leguntur integra, & abſoluta. Tum eſt in illa, Chaldæorum ſapientum, breuis quidem, & ſalebroſa, ſed plena myſterijs interpretatio Eſt itidem & libellus, de dogmatis Chaldaicæ Theologiæ.

Tum Perſarum, Græcorum, & Chaldæorũ in illam diuina, & locupletiſsima enarratio.

In quibus ſanè Pici verbis, comiſcentur ſine diſcrimine, Chaldæi, Magi, Perſæ, & Zoroaſter. Sed Chaldæum eum fuiſſe, ut credam multis adducor argumentis. Tum quod Chaldæorum lingua eius oracula hæc ſcripta fuerint, vt hic Picus teſtatur, Tũ quod Chaldaica, etiã fuerit iterpr ætatio Tum quoq; quoniam Proclus, & Pſellus Chaldaica ea appellet. & præterea, & hanc ipſũ oraculorum horum, Theologiam Chaldaicam, & Aſſyriam Theologiam vocant. tum etiam quòd in Aſſyria, narratur mortuus. Aſſyriorum autuem regum ſedes Babylon fuit, &

Chaldęorum quoque gentis caput
Eamq; vrbē Aſsyriæ parti vni,no-
men Babylonię dediſse, Strabo,ac
Plinius tradunt. Et Chaldaicum e-
tiam nomen ipſius Zoroaſtris eſſe
videtur: quando prorſus ſimili no-
mine Suidas Zoromaſdem, Zoro-
aſtro ſubnectat. & Dinō, & Her-
modorus apud Laertium ſcribant,
ex interpretatione nominis, Zo-
roaſtrem, aſtrorum cultorem fuiſ-
ſe. Quod cum Epiphanio conſen-
tit. qui Aſtrologiæ eum facit in-
uentorem, & Suidas Aſtronomum
nomina t: & Aſtrologica ſcripſiſ-
ſe aſſerit. Aſtrologiam autem om-
nium gentium maxime apud Chal-
dæos floruiſſe,nemo ignorat.Azo
nacem quendam Plinius præce-
ptorem eius fuiſſe nominat. Nec
fuerit a vero abſonum, ſi Azona-

cem

cem hunc dicamus, de ſchola Semi, aliquem fuiſſe, aut Heberi. Tradũt enim Thalmudiſtæ, Semum primum omnium ſcholam doctrinarum inſtituiſſe. Quem ſecutus ſit Heberus, a quo ſapientum ſecta, ab eo deriuata, Hebreorum, quaſi Heberorum nomen aſſumpſerit Fuiſſeque ambas eas ſcholas celeberrimas tradunt. E quibus, & Abramus prodierit, & Iacob nepos eius, ut ſapientia imbueretur ad eas eſt profectus. Non eſt autem dubium Semum a Nocho patre inſtitutum fuiſſe. Quem omnes ab Adamo doctrinas per manus traditas calluiſſe, a multis eſt memoriæ commendatum. Quod veum cum ſit, & non ſit a ratone alienum eis contemporaneum Azonacem, in eorum ſcholis inſtitutum

ijſdem de Deo ſermonibus Zoro-
aſtren imbuiſſe. Inde forte, non
immerito Proclus Chaldaicã The-
ologiã, θεόδοτον καὶ θεοπαράδο-
τον non ſemel appellauit, & Chal-
dæos illos a Diis edoctos fuiſſe aſ-
ſeruit. Scripta autem Zoroaſtris,
Suidas ſic enumerat, vt de Natura
ſint. lib. 4. De Precioſis Lapidi-
bus. I. Aſtrorum contemplationis
effecta. V. Scripſit etiam de Agri-
cultura. de quibus Plinius aliquid
citat. Scripſit etiam oracula, vt ex
Pico apparuit, & alia multa, quæ
Hermippus collegit ad vicies cen-
tum millia verſuum: & indicibus
poſitis vti Plinius refert, eius vo-
lumina explanauit. Cuius Hermip-
pi, Laertius librum quoq; De Ma-
gis adducit, & ab Arnobio teſtis
eſt productus. Puto autem Hermip

pum

pum hunc illum Smyrneum, qui dictus est Callimachius. Cuius libros, similis ferè argumenti, De septem Sapientibus, De legumlatoribus, De Hipponacte, De Gorgia, De Aristotele, Atheneus, nō rarò citat. Cum aūt libri Zoroastri Chaldaice scripti fuerint, non immerito quæri potest, a quo nam fuerint postea Græci facti? Sane Iosephus, de Beroso ita scripsit.

Testis horum est Berosus, vir Chaldæus genere, notus iis qui in disciplinis versati sunt. Quando quidem ipse scripta Chaldæorum de Astronomia, & philosophia in Græcos extulit.

Itaque Berosus ex hoc testimo-

nio, ni fallor fuerit primus. Secundus est Aristoteles qui librū conscripsit, cui Magico fuit inscriptio: Sed Eudoxus, & Hermodorus Platonicus, & Xanthus Lydus viri Magorū multa prosequuti. Et Hermippus de quo supra.

Fuerūt postea duo Chaldæi, Iuliani pater, ac filius. De quibus ita est apud Suidam.

Iulianus Chaldæus philosophus, pater eius Iuliani, qui vocatus est Theurgùs, scripsit de Dæmonibus libros IIII. Sunt autem ad custodiam cuiusque hominum membri. qualia sunt Chaldaica sacrificia. Deinde Iulianus prædicti filius sub M.

Antonino Cæsare scripsit, & ipse Theurgica Logia carminibus. & alia quæcumq; talis scientiæ arcana sunt.

In quibus verbis, nominatim sunt Logia ab eo carminibus Grecè scripta, seu potius e Chaldæo conuersa. Quæ quamuis non videantur, integro carmine conscripta: id euenit, quia mendosa sunt, vti Picus ait, & mutila. Quod etiã Sibillynis carminibus euenisse Lactantius testatur. Hunc Iulianum Proclus, subinde Theurgum vocat, dum Logia adducit, & exponit. citatque eius librum 7. de Zonis. Zonæ autem quid fuerint in Chaldaica Theologia postea fiet palã. Adducuntur etiam a Porphyrio, Symbulus, & Pallas quidam, qui

Magorum res Græce conscripse-
runt. Chaldæorũ libri aliquot phi-
losophici videntur in Arabicam
quoque linguam fuisse uersi. Scri-
bit enim Auenrois quodam loco.
Apud Chaldæos philosophiam,
ita perfectam quondam fuisse, sicu
ti fuit, vt ipse loquitur, tempore
Aristotelis. Fuerunt libri Zoroa-
stri, postea quam a Iuliano, aut
quouis alio, Græci facti sunt, in
tanta veneratione, vt Clemens
scribat, eos Christianos, qui Pro-
dici hæresin sequerentur, gloriari
sòlitos, se eius arcanos libros pos-
sidere.

*Et Porphyrius in Plotini vi-
ta narrat Christianos multos, ex
antiqua philosophia profectos, A-*

delphij, & Acylini fuisse sectatores, , eosq; Alexandri Lybici, Philocomi, Demonstrati Lydi, plurimos libros circuntulisse, & reuelationes quasdam Zoroastris, Zostriani, Nicothei, Allogenis, Mesi, aliorumque huiusmodi palā ostendentes, multos decipientēs, & ipsi antea decepti. Qui assererent Platonem, intelligibilis essentiæ profundum minime penetrasse. Eaque de causa Plotinum, multas in ea argumentationes intulisse, atque contra eos librum scripsisse, qui contra Gno-

ſticos eſt. & Amelium eius auditorem libros XL. compoſuiſſe contra librum Zoſtriani. Ipſumq́; Porphyrium multis argumentis oſtendiſſe librū Zoroaſtri ab illis inſcriptū adulterinum nouūmque eſſe: & ab illis confictū qui ſtruebāt hæreſim, vt corū inſtitutiones eſſe Zoroaſtris veteris crederentū

Ex quo loco apparet, in tam magna fuiſſe Zoroaſtri libros inſtitutione, vt confiderent multi, vel rationibus, vel authoritate, quæ eius eſſe crederentur Platonis dogmata Theologica poſſe conuelli; & nouam in Theologia Chriſtiana hæreſim, vel conſtituere, vel conſtitutam confirmare. Sed vti nam integra ea oracula haberem⁹,

quæ Picus inuenerat. Vtinam quę Chaldæi, Persæque in ea commentati fuerant. Vtinam libellum cum enarratione, qui Chaldaicam Theologiam complectebatur. Vtinam denique ipsius Pici commentaria in ea ipsa, & oracula, & libros. Quæ Ficinus scribit in obitu eius inter scriptorũ suorum reliquias, a se reperta esse: sed ita exarata, vt vix ab eo ipso legi possent Pico. Quæ malùm, pessum ierunt cum concordia, ab eo scripta Aristotelis cum Platone: Equidem maximam fecit hæc Chaldaica Theologia iacturam, in iactura XL. librorum Amelij. In quibus rationi valde cõsonum est, quo facilius Zostriam librum falsitatis coargueret, eum sæpe vera Zoroastri dogmata, & oracula protulisse. Non minor for-

te iactura alia fuit, quatuor Por-
phirii librorum quos, vt refert Sui-
das, scripserat in historiam Iulia-
ni Chaldæi philosophi, eius nimi-
rum qui ea oracula in Græcum ser-
monem verterat. Sed ingens pro-
fecto naufragium passa est philo-
sophica Resp. in amissione com-
mentariorum eius auditoris Iam-
blichi, quorum XXVIII. librū Da-
mascius bis citat sub titulo, Chalda
icæ perfectissimæ Theologię, semel
& iterū, ὥς ἐν τοῖς χαλδαικοῖς,
ὁμολογούμενος ὁ ἰαμβλιχος.
sicuti in Chaldaicis fatetur Iam-
blicus. Sed & huius discipulus, Sy-
rianus, cognomēto Magnus testā-
te Suida libros X. scripsit in Logia,
hoc est oracula Zoroastri forte
omnia. Sed proh nefas maximum,

Ea ſcripta, & Theſauri periere om
nia: & ex tanto naufragio , vix ſu-
per fuerunt ſexaginta tantum ora-
cula vera diuina. Quæ quinquage-
ſimo ab hic anno Pariſiis a Lodoi-
co Tiletano fuere Græce impreſſa
ſub titulo.

Μαγικὰ, λόγια, τῶς ἀπό τοῦ
Ζωροάστρου μάγων.

Magica oracula , eorum qui a
Zoroaſtre ſunt Magorum cum
Græcis commentariis , quæ reperi
poſtea eſſe Plethonis Gemiſti. Quē
quidem pauxillum numerum, auxi
mus nos non pœnitenda additio-
ne, vſque ad. 324. magno labore a
nobis conquiſita in Platonicorum
philoſophorum quæ ſuperfuerunt
ſcriptis, Procli, Hermiæ, Simplicij
Damaſcij Syneſij , Olympiodori,

Ni-

Nicephori Gregorij Syneſij com
mentatoris, & non nihil etiam in
Arnobio reperimus. Cum eorum
ſingulorum aliquibus expoſitioni-
bus, & argumentis Chaldaicæ phi-
loſophiæ. Quæ omnia in vnũ col-
lecta, & in ordines quoſdam diſtri
buta, quæ ſparſa inuenimus ad cõ-
munem philoſophiæ ſincerioris ſtu-
dioſorum, & latina fecimus, & in
publicum libentes damus. Sed an-
tequàm vlterius progrediamur,
non eſt negligenter diſpiciendũ,
an Logia hæc, vti inſcriptio præ-
tulit ſint Magica, & quo ſenſu Ma
gica. Id autem fieri non poterit, ni-
ſi Magia quid ſit cognoſcamus.
Magiæ nomen horrent plerique.
Puto a Simone illo qui ſanctis A-
poſtolis ſe ſe oppoſuit, hoc horro-
re deriuato. Qui cum vere, non

Magus, ſed Goes Γόης eſſet, falſo Magum ſe ſe cognominauit. Cui mentito Mago, Magi veri tres opponantur ij, qui ab Oriente, D. Ieſum venerunt adorare. Etenim eſt ſciendum, Magiam, & Goitiã, & Pharmaciã longe, inter ſe eſſe diuerſas. Quod cum Plinius forte ignoraret, imperite Magiam deriſit vniuerſam. Sed nihil eſt id in eo viro mirandum, quî etiam Deum rerum authorem, vel ignorauit penitus, vel irriſit cognitum. Itaque ad hanc rem dignoſcendam, authoribus, Plinio potioribus vtamur. Inter quos ſumm⁹ Plato Magiã Deorum cultum eſſe affirmat, cũ ſcribit μαγείαν τε διδασκειτοῦ Ζοροαςρου τοῦ Ωρομάζου, εσιὶ δὲ τοῦτο, θεῶν θεραπεία.

Magiam

Magiam docet Zoroastri, filij Oromazi. Est autem hoc Deorum cultus.

Porphyrius autem in hunc modum.

Παρὰ γεμὴν τοῖς Πέρσαις οἱ περὶ τὸ θεῖον σοφοὶ, καὶ τούτου θεραποντες, Μάγοι προσαγορεύονται. τοῦτο γὰρ δηλοῖ κατὰ τὴν ἐπιχώριον διάλεκτον ὁ μάγος.

Apud Persas vero, qui circa diuina sunt sapientes, eorumque cultores, Magi appellantur. Hoc enim significat eius regionis propria dialecto Magus.

Ioannes quoque Picus ait, nomē hoc Magus, idem esse apud Persas, quod apud Latinos sapiens & apud Græcos philosophus. Et Pico anteriores Philo, & Hermias Magos in hunc describunt modum. Prior ille.

Veram quidem illam Magiam, hoc est contemplatiuam scientiam per quam clarius naturæ opera cernuntur, vt honestam atque expetendam, non vulgus solum sectantur: sed maximi etiam regum reges, precipue Persæ tam sunt harum artium studiosi vt regnare nemo poßit nisi sit inter Magos iudicatus!

Hic vero ita. Magi ſunt, qui de ſingulis philoſophantur. Conſuetudo autem communis Magos pro maleficis accipit; qui aliter habentur apud gentem ſuam, eò quod ſint philoſophi Chaldæorum, & ad artis huius ſcientiam, reges quoq; & principes eiuſdem gentis omnia faciunt, vnde & ipſi primum, in natiuitate Domini Saluatoris, primi ortum in tellexerunt. & venientes in Betlem adorauerunt.

Itaque Magus, vera ſui nominis interpretatione, non aliud ſibi vult, quàm Dei cognitorem, & cultorem. Cui nomini, rem quoq; apud Magos reſpondiſſe author eſt Arnobius, vir pius & Catholicus de eo Hoſthane ſcribens, cui maxime infenſus videtur fuiſſe Plinius. Inquit enim ille.

Eorum Magorum, & eloquio, & negotio primus Hosthanes, & verum Deum merita maiestate prosequitur, & angelos ministros, & nuncios Dei, sed veri, eius venerationi nouit assistere. ut e nutu ipso, & vultu domini territi contremiscant. Idem & Dæmonas *prodidit: terrenos, vagos, humanitatis inimicos.*

Proclus vero ex Porphyrio referens, libro II, in Timæum, in hanc sententiam, ne semper Græca afferam, scripsit.

Quacumque vero, & esse

& prouidentiam eos rerum habere putant, & multa eorum quæ fiunt, posse etiam aliter euenire, hi & preces conuenienter approbant, & vitam nostram dirigere confitentur. Atque addunt, proborum hominum preces conuenire maxime: Quoniam nos diuinitati connectant. Simili enim, simile coniungi amat. Dijs autem, probus vir, similimus est. Et quia in custodia sint ijs qui virtuti incumbunt, & a corpore veluti a carcere comprehensi, debent Deos precari de transitu ab hoc loco

Et quia veluti filij, a patribus distracti, precari eos conuenit de regreſſu ad veros eorum patres Deos. Et quoniam veluti patre, & matre carere videntur ij qui non curant precari, neque ſe ſe conuertere ad præſtantiores. Et quia in omnibus gentibus, ij qui ſapientia excelluerunt, circa preces ſtudioſi fuerunt: Indorum quidem Brachmanes, Magi vero Perſarum. Græcorum vero, qui maxime Theologi fuerunt Qui & ſacrificia inſtituerunt, myſteria. Chaldæi vero, & ali-

ter diuina coluerunt, & ipsam Deorum virtutem, Deorum confitentes esse, venerati sunt. tantum abest, vt ob virtutem sacra spreuerint.

Magi itaque inter alios sapientes maxime Deum sunt venerati: maxime ad Deum preces & sacrificia porrexerũt. Propriamque eorũ virtutẽ Dei virtutẽ esse, id est a Deo in se profectã fatsi sunt. De qua ad Deũ prece, tam magna ea sunt, quæ Proclus ex Chaldæorum dogmatibus subnectit, vt maiõa & excellẽtiora uix crediderim a quoquã Christiano, scripta reperiri posse. Est in his Zoroastri oraculis Dei Patris, & Filii, & Spiritus non solũ aperta cognitio, sed magnificæ etiã laudes

Crediderim hoc dogma de Trinitate personarum eum habuisse ab Abramo vel ab aliis Deo Charis. quoniam suo lumine naturali non posse nos deuenire in cognitonem mysterii Trinitatis.) Factorem rerũ omnium, mundi creatorem eum celebrant. Angelos agnoscunt. Paradisum prędicant. Animarum immortalitatem docent expressè. De ueritate, de Fide, de Spe, de Amore, seu Charitate, breuia, sed eximia habent dogmata. Quibus veluti gradibus, ad Deum reduces fieri possumus. Multa quoque de Magorum abstinentia, castitate, ac ueluti pœnitentia, referuntur, non absimilia ab iis, quæ in heremis sancti patres christiãi narrãtur egisse Vt non immerito Apollinis oraculum quamuis plerumque

mendax,in hoc uere pronunciaſse videatur.Id quod Porphyrius,referente Euſebio, retulit.

Chaldæis quæ vera eſſet ſapientiã tuam Hebræiſq; ipſis conceſſum; agnoſcere pura, Æternum qui mente colunt Regẽque Deumque

Itaque hæc prima, præſtantiſſima-que Magiæ pars, non aliud eſt, quàm Theologia, & religio: & ſi non vera plene, uti poſtea fuit a Chriſto reuelata attamẽ proxime omnium ad eam acedit.vt mirandũ maxime, ac merito videatur, quonam modo,tantum ſe potuerit ſuis viribus mens humana attollere, Et hæc profectò eſt, quam Plinius ſub religionis nomine ridet, ridendus ipſe maxime, & execrandus. Alia

magiæ pars eſt cognitio cœleſtium motuum atque virium exacta. Per quam, & influxus cœlorum in hæc inferiora percipiuntur; & ad humanę uſum uitæ, in ſeminationibus plantationibus: & in vniuerſum in omni agricolendi ratione fructus capiuntur. Quod in Caſſio Vticenſe maxime apparet. Recta itaque ratione, non ſolum Zoroaſter, ſed etiam Abramus itidem Chaldæus Aſtronomiæ habiti ſunt periti. Quem Abramum, Philo Iudæus probat, per Aſtronomiæ ſcientiam in ueri Dei notitiam perueniſſe, eique ob id Sacrificia inſtituiſſe. Tertiam Magiæ partem Plinius fuiſſe recenſet Medicinam. Nos vero cum magnis, ac pijs viris dicimus, Magiā in uniuerſum naturæ totius cognitionē complecti. Non

eam

eam quidem, quæ in vſu hodie eſt apud Perpateticos, quæ in ſola Ariſtotelis uerborum interpretatione uerſatur tota, nihil penſi habens ſi res aliter ſe habeant, quam ipſi in duce ſuo intelligant. Sed eam que interſperſas, interſeminataſque mundo virtutes, quaſi de latebris, ac tenebris in lucem euocans, non tam facit miranda, quam operanti naturæ famulatur. Et eam quæ vniuerſi partibus ineſt Sympathiam, quaſi artifex promit, & in vſum de mundi receſſibus, gremioque naturæ profert.

Hiſce verè declararis rebus, palā arbitramur eſſe factum Magiam integram, non eſſe aliud, quam Dei venerationem: & cœlorum, atque naturæ virium cognitionem. Quam cur vel Plinius rideat, vel

horreant alij, nihil video, præter quâm quòd ridendus ipſe ſit, & deploràndus.

Talis Magiæ veluti Simia quædam, & infelix æmula, Goetia apud nequam homines eſt nata, cultu, ac comertio dæmonum referens Magiæ Theologiam: prædictionibus, humanorum euentuum ſingularium, ſimilis facta Theologiæ. & naturalis, veræque Magiæ effectiones præſtigiis repræſentans: vt quæ ſunt, non eſſe videri: & quæ non ſunt, eſſe videri faciat: ad omnia, ope atque opera dæmonum exhibita. Quæ ſi circa defunctorum corpora adhibeatur, Necromantiæ nomen eſt adepta. ſi ad ignem, aut aquam, Pyromantia, & Hydromantia vocatur. Mateotechnia vero ſi circa aerē: quoniā ſimul aere percuſſo euaneſcat.

Pharmacia vero ea eſt, quæ cibis potuque philtra, reſque amatorias fingit procurare, qualem narrat ſe expertum Lucianus, & Apuleius. & qualem in multo vſu apud Theſſalas mulieres fuiſse ſcribunt. Finxit etiam medicinas quaſdam ad morbos varij generis depellendas ſe nouiſse. Ita euenit, eos qui, cum mali eſſent ſub bono nomine ſibi voluerunt credi non Goitas, quod nomen eſt a dolore, ſed Magos quod eſt a pia ſapientia ſe appellari maluiſse. Fateorquoq; multos ne Goites eſſent, vti Magi viderentur ex Magia deſũſiſse aliqua, vt eo pretextu credulum vulgus ad ſe, quæſtus gratia traherent. Huiuſmodi ferè ſunt aliqua apud Euſebium, ac Gregoram, quæ ipſi ex Hecates oraculo ſe deſumpſiſse af-

Quæ Dæmonũ ſunt quædã euoca-
tiones & præſtigia: Quæ impia,
noluimus cũ pijs hiſce commiſcere
Verum ad oracula Zoroaſtri rede-
untes, operæ fuerit precium, ante-
quã ea vel proponãus, vel expona-
mus, quædam veluti prolegomena
eorum prænotare, vt nimirum faci-
lius eorum ſenſa intelligamus. Sun-
to autem hæc prima, quæ ſcripta
ſunt a Proclo in procœmio comen-
tariorum ſuorum in Platonis Par-
menidem.

Ἡ δὲ τῶν ἱερατικῶν θεῶν, κατὰ
τὴν τῶν μυστικὴν ἑρμηνείαν
ἐκδεδοκότων. οἷα τὰ τοῖς Ἀσσυ-
ρίοις ὑμνημενα, ζώναι, καὶ
Ἄζουνοι, καὶ Πηγαὶ, καὶ Ἀμει-

λικτοι.

λικλοι, καὶ Συνοχεῖς, δι' ὧν ἐκεῖνοι τὰς τάξεις ἑρμηνεύουσι τῶν θεῶν,

Sacrorum vero nominum, Deorum secundum eorum mysticam interpretationem traditorũ. vt ea quæ ab Aßyriis celebrantur. Zonæ, & Azoni. & Fontes & Amilicti, & Synoches, per quæ illi ordines Deorum interpretantur.

Similia his Psellus postea tradidit, vtinam sicuti prolixius, ita & diligẽtius. sed qualiacumque sint, nõ inutilia cognitu fuerint. Sũt autem hæc verbis suis.

PSELLI EXPOSITIO per capita, dogmatum quæ sunt apud Aßyrios.

Post vnum, paternum dicunt profundum, ex tribus triadibus repletum. Singulas autem triadum, habere patrem primũ. deinde Potentiã mediam. & mentẽ ad hæc tertiam, quæ claudat triadem in se ipsam. Vocant autẽ has, etiã intelligibiles. Post quas alium ordinem, intelligibiliũ simul & intellectualium. trinè hunc distinctum; in lyngas, & Synocheas, & Teletarchas. Post medium hunc ordinẽ, intellectualis est. Vnã quidem habens triadẽ paternã. Eam quæ est semel trans, & Hecates, & quæ est bis trans. Aliam quæ est Amilictorum trium. & vnum hypezocota. Fontes vero hi sunt septem. Post vero hosce fontes. sunt hyperarchij, dein Azoni, deinde Zonęi.

Zonæi Poſt quos Angeli, dein
Dæmones. poſt quos Animæ. Et
tandem mundus corporeus Septē
autem dicant mundos corporeos,
Empyreum vnum, & primum. &
tres poſt eum Æthereos. deinde
tres materiales, Inerraticum. Er-
raticum, & qui ſub Luna eſt. Et
primum quidem determinant, ſe-
cundum mentem. Aethereos vero
ſecundum animam. Materiales
vero ſecundum naturam. Fontem
vero Angelorum, & Dæmonum,
& Animarū, & Naturarum, Hecatē
eſſe dicunt. Deducunt vero multo-
ties animam in mundum, ob cauſas
multas. Vel ob alarum defluxum,
vel ob voluntatem paternam, ad
exornandum terrenam ſortem.
Exiſtimant ēt mundū eſſe æternū

Dicunt quoque. Aden multipliciter & nunc Deum ipſum nominant, Principem terrenæ ſortis. Nunc autem locum ſublunarem. Modo etiam, medietatem ætherei mundi, & materialis. modo quoque irrationalem animam. & ponunt in ea rationalem, non eſsentialiter, ſed reſpectu quodam, quando Sympathiam ſecum habuerit. Ideas exiſtimant, nunc quidẽ Paternæ mentis conceptiones. nunc autem vniuerſales rationes, Mentis, animæ, naturæ. quas dat quidem Mens ipſi animæ. Anima vero Naturæ. Sympathiam dicunt eſse ſuperis cum inferioribus. & maxime quæ ſub luna ſunt. Reſtituunt uero in priſtinum animas, ſecundum menſuram propriarum purgationum, in totis mundi regionibus. Quaſdam etiã

ſupra mundum reducunt. Horum autem dogmatum plurima, & Ariſtoteles, & Plato ſuſceperunt. Plotinus vero & Porphyrius, & Iãblich9, & Proclus, omnia ſunt ſecuti, & tanquam diuinas voces ea ſuſceperunt.

In alio exemplari, ita ſe habet.

EIVDEM PER CAPITA, DE *dogmatis quæ ſunt apud Chaldæos*

Septem dicunt corporeos mundos. Empyreum vnum, & primum & tres poſt ipſum Aethereos, dein de tres materiales. Quorum poſtremus terrenus dictus eſt, & oſor lacis. qui eſt ſublunatis locus, habens in ſe, etiam materiam. quia vocant profundum. Vnum principium vniuerſorum opinantur, & vnum ipſum, & bonum celebrant

Dein Paternum quoddã profundũ venerantur, ex tribus triadibus cõpositum. Queque vero trias, habet Patrem, Potentiam, & Mentem. Deinde est Intelligibilis Iynx & post eam, Synocheus, Empyreus, Ætherius, & Materialis. Post vero Synocheas, Teletarchæ. Post hos vero, Fontani patres. qui vocãtur etiam mundi ductores. Quorum primus is qui semel trans dicitur. Post quem Hecate, dein is qui bis trans. Post quem, tres Amilicti, & vltimus, hypezocós. Venerantur quoque fontanam Triadem, fidei, & veritatis, & amoris. Dicunt etiam Archicum solem, a solari fonte, & Archangelicũ, & fontem sensus, & fontanum iudicium, & fulmineum fontem, & fontem dioptrarum. & characterum fontem, in

ſidentem ignotis ſynthemaſi. &
fontanas ſummitates Apollinis, O-
ſiridis, Mercurii. Materiales vero
fontes dicunt. centrorum, & ele-
mentorum, & ſomnorum Zonam.
& fontanam Animam. Poſt autem
fontes dicunt eſſe principia. Fon-
tes enim principaliores ſunt, prin-
cipiis. Zoogonorum vero prin-
cipiorum, ſummitas quidem Ecate
vocatur. Medietas vero, Anima
principalis. Terminatio vero Vir-
tus principalis. Sunt vero apud ip-
ſos, etiam Azonæ Ecatæ, vt Tri-
ecdotis Chaldaica, & Comas, &
Ecclyſtica. Azonici vero apud ip-
ſos Dij, Serapis, & Dionyſus, &
Oſiridis ſeries, & Apollinis. Azo-
ni varo vocantur, qui libere in li-
bertate viuunt, poteſtatem exer
centes in Zonas & ſuperſedentes·

manifeſtis Diis Zonæi vero, qui cœleſtes Zonas ſeparatim, & libere circumuoluentes, & ea quæ hic ſunt adminiſtrantes. Diuinum. n. genus apud ipſos eſt Zonæum cui diſtributæ ſunt mundi ſenſibilis regiones. & ſortitum eſt circa materialem locũ, ſortitiones. Poſt Zonas vero eſt, inerrans circulus, continens ſeptem ſphæras, in quibus ſunt Aſtra. Et alius quidem apud eos eſt ſolaris mundus, æthereo profundo ſeruiens. alius vero Zonęus vnus e ſeptem exiſtens. Humanarum animarum, cauſas duplices fontanas ponunt: Paternam Mentem, & fontanam animam, & procedit quidem eis particularis anima, a fontana per voluntatem patris. Habet vero & per ſe genitam eſſentiam, & per ſe viuentem.

Non enim eſt, vt ab alio mota. Nā
iuxta oraculum, portio eſt ignis
diuini, & ignis lucens. & intelle-
ctio paterna. Et eſt forma imma-
terialis, & per ſe ſubſiſtens. Tale
enim eſt, omne diuinum, cuius
pars eſt anima. Et omnia dicunt
eſſe, in ſingula anima. Per ſingulam
vero proprietatem ignotam, fabi-
lis & ineffabilis Synthematis. De-
ducunt vero animam ſæpe in mun
dum, ob cauſas multas, vel ob ala-
rum defluum, vel ob voluntatem
patris. Opinantur vero mundum
æternum, & aſtrorum periodos.
Aden multis modis partiuntur. &
nunc ipſum Deum nominant prin-
cipem terrenæ ſortis; nunc vero
ſublunarem locum dicunt. Nunc
autem medietatem ætherei mun-
di, & materialis. Nunc etiam irra-

tionalem animã. Et ponunt in ipſa rationalė, non eſſentialiter. ſed per reſpectum, quèm compatitur cum ea, & profert particularem rationem. Ideas exiſtimant, modo patris conceptus & modo vniuerſales rationes, & naturales, & animaſticas & mentales. modo autẽ ſeparatas entium exiſtentias. Magicas vero rationes conſtituunt a ſummis poteſtatibus, & a terrenis materiebus. Compati aiunt, ſupera inferis. & præſertim ſublunaria. Reducunt vero animas poſt obitum, ſecundum menſuram propriarum purgationum in cunctis mundi regionibus. Quaſdam etiã ſupra mundum attollunt, & medias ipſas cõſtituunt, impartibilium, & partibilium naturarum. Horum vero dogmatum pleraque, & Ariſtoteles, & Plato ſuſceperunt.

Plotinus vero, & Porphyrius, & Iamblichus, & Proclus omnia ſunt ſecuti. & vt diuinas voces ea ſunt amplexati.

FINIS.

Ideo, & manere ſemper impigræ vertigini, omnibus per gratiam largitur, in eodem vaticinio.

Alio iterum loco, ita ſcribit.

Ἐπεὶ καὶ αἴϋγγες, οὐ τρεῖς μόνον ἀλλα πλείους. φησὶ γὰρ χρησμῳδῶν θεός.

Quando quidem & Iynges non tres ſolum ſunt, ſed plures. Inquit enim vaticinator Deus.

Sed hæc vaticinia, non videntur

eſse de rebus futuris vllis. Sed reuelationes quædam diuinarum rerũ & diuinorum ordinum, & quomodo Deus, & intelligibilia entia, & animas, & mundum produxerit, Neque aliter videntur hæc ſuſcipienda, quàm fuerint olim, Sibyllarum oracula ſuſcepta. Inter quæ multa fuerunt, quæ veteribus patrib⁹, vera, ac pia uiſa Catholica Eccleſia, maximopere, & laudauit, & cõprobauit. Atq; hęc ſine dubio cauſa eſt, cur Procl⁹, & θεοπαράδοτον, a Deo traditam, hanc Theologiã appellet, & ἔνθεον καὶ ἀντιφθεγγέσθε δοκεῖ μάλιστα πασῶν ταῖς ἡμετέραις ἐπινοίαις.

Et primam omnium maxime myſticam eſſe, eſt in confeſso, Chaldaicam. Reuera enim hæc, & con-

tradicere videtur maxime omnium nostris conceptibus.

Logia hæc nos, sparsa huc, illuc, per Platonicorum libros collegimus, ex Procli Theologià, commẽtariis in Parmenidem, Timæum, Rempub. Cratylum. Ex Hermia in Phædrum. Ex Olympiodoro in Philebum in Phædonem. ex Synesio, ex Simplicio in quartum Physic. ex ipso denique Damascio, & Nicephoro Gregora. Sed ea in classes quasdam, intelligentię clarioris gratia, redegimus: xij. singulis tamen primam authoris nominis litteram præfiximus, vt cognoscatur vnde ea sumpserimus.

FRANCISCI PATRICII ZOROASTRI *oracula.*

MONAS, DYAS, ET TRIAS.

Vbi paterna monas eſt. (Pſel.
Ampliata eſt Monàs, quæ duo generat. (Dam.
Duitas enim apud hunc ſedet, & intellectualibus fulget (Pro.Da. ſectionibus.
Et gubernare cuncta, & ordinare, quodcumque non ordiuatum.
Toto enim in mundo lucet Triás, cuius monas eſt princeps(Dã.
Principium omnis ſectionis hic, eſt ordo.

In tria namque Mens dixit Patris
ſecari omnia.
Cuius voluntas annuit, & iam omnia ſecta fuere.
In tria namque dixit Mens patris
æterni.
Mente omnia gubernans.
Et apparuerunt in ipſa, Virtus, &
Sapientia. Dam
Et multiſcia, Veritas.
Hinc, fluit Triadis vultus ante eſſentiam,
Non primam, ſed eam quæ menſuratur,
Principijs tribus hiſce, capias ſeruire cuncta.
Et fons fontium, & fontium cunctorum.
Matrix continens cuncta.
Inde affatim exilit, generatio multiuariæ materiæ. (Proc.

Inde

Inde tractus præſter exilis ignis
flos.
Mundorum indens cauitatibus.
Omnia namque inde.
Incipit deorſum tendere radios
admirandos.

PATER ET MENS.

Se ipſum rapuit pater, neque (Pſel.
ſuæ.
Potentiæ mentali claudens pro-
priæ ignem.
Nõ enim a paterno Principio (Pſel.
imperfectum quid rotatur.
Cuncta namque perfecit pater.
Et menti tradidit ſecundæ.
Quam primam vocat omne genus
hominum.
Patrogenia lux. multum namque
ſola.
(Proc

E patris

E patris robore decerpens mentis
florem.
Opera enim intelligens paterna
mens,e ſe genita.
Cũctis inſeminauit vinculum igni
grauis amoris.
Quo omnia maneant, tempus in
interminatum amantia.
Neque omnibus, quæ patri mntea
liter contexta,monſtret.
Vt in amore maneant, mundi ele-
menta manentia.
Habet ipſa intelligentia, paternam
mentem indere.
Omnibus fontibus,& principatib⁹.
Eſt enim finis paterni profundi, &
fons mentalium,
Neque progreſſus eſt, ſed manſit
inpaterno profundo.
Et in adyto,per deonutriens ſilen-
tium

Non enim in materiam ignis trãs, primus,
Suam potentiam claudit operibus, ſed meati.
Symbola enim paterna mens ſeminauit per mundum.
Quæ intelligibilia intelligit, & ineffabilia exornat.
Tota partitio, & impartibilis. (Dã.
Mente quidem continet intelligibilia, ſenſum vero inducit mundis.
Mente quidem continent intelligibilia, animam vero inducit mundis.

MENS INTELLIGIBILS A Et Mentalia;

Et vnius mentis intelligibilis. (Dã,
Non enim ſine intelligibili mẽs eſt. non ſeorſum exiſtit. (Proc

Quædam ſane ſunt mentalia, & intelligibilia quęcunque dum intelligunt intelliguntur.
Cibus vero intelligenti, eſt intelligibile.
Diſce intelligibile, quandoquidē extra mentem exiſtit.
Et Mentis quæ empyreum mundū ducit.
Mentis. n. mens eſt, quæ mundi eſt artifex ignei.
Qui ſupermundanum paternum profundum eſtis intelligentes.
Intelligibilis, omnis ſectionis princeps eſt.
Eſt enim quoddam intelligibile, quod oportet te intelligere mentis flore.
Vel enim inclines, vt mentem, & illud intellexerit. Dam.

Vt aliquid intelligens, non illud intelliges.
Est. n. roboris circumquaque lucidi potentia.
Mentalibus fulgens sectionibus, non sane oportet.
Vehementia intelligere, intelligibile illud.
Sed mentis amplæ, ampla flamma.
Omnia metiente, præterquam intelligibile illud.
Opus ergo est hoc intelligere, nam si inclinaueris.
Mentem tuam, etiam illud intelliges non parum.
Sed purum conuerte oculum.
Ferentem tuæ animæ, tendere vacuam mentem.
In intelligibile, vt discas intelligibile.

Quandoquidem extra mentem e-
xiſtit.
Deum hunc intelligit omnis mens,
non enim ſine
Mēte eſt intelligibili, & intelligibile
Non ſine mente exiſtit.
Ignis mentalis, mentalibus preſte-
ribus cuncta.
Cedunt ſervientia, Patris perſua-
ſorio conſilio.
Et intelligere, ſemperque manere
impigra vertigine.
Fonte, & principij, vertere, ſem-
perque manere impigra vertigine.
Sed nomen venerandum, inſomni
vertigini.
Mundis indens, terribiles ob pa-
tris minas.
Sub duabus mentibus, vitigenius
fons continetur animarum.

Et facta, qui per se operans fabrefecit mundum.
Qui ex mente exilijt primus.
Indutus igne ignem. Vniculorum vt temperet.
Fontanos crateras, sui ignis florem sustinens.
Mentalibus fulget sectionibus, amoreque implevit omnia.
Infigurata figurans.
Examinibus similes, feruntur perrumpentes.
Per mundi corpora.
Quæ mens dicit, intelligendo sanè dicit,
Potentia quidem cum illis. Mens vero ab illa.

IYNGES IDEÆ PRINCIPIA

Multæ quidē hæ, ſcandunt lucidos
mundos.
Inſilientes,& in quibus ſummitates
ſunt tres.
Subiectū ipſis eſt, principale pratū
Principia. quæ patris opera intelli-
gentes in telligibilia.
Senſibilibus operibus, & corpori-
bus reuelarunt.
Tranſuectrices ſtātes, dicere patri
& materiæ.
Et manifeſta imitamina latentium
operantes.
Et latentia in manifeſtam. Coſmo-
peiam inſcribentes.
Mens patris ſtriduit, intelli-
gens vigente conſilio.
Omniformes Ideas. Fonte
vero ab uno, euolantes.
Exilierunt. A patre .n· erat
cum filium, & finis.

Per quæ coniunguntur patri, per
aliam atque aliam.
Vitam, a compartitis canalibus.
Sed partitæ ſunt, mentali igne diſpoſitæ.
In alias mentales. mundo namque
rex multiformi.
Propoſuit mentalem typum, incor
ruptibilem, non per mundum.
veſtigium promouens formæ per
quæ mundus apparuit.
Omnifariam ideis gratioſus. Quarum
vnus fons.
Ex quo ſtrident diſpertitæ aliæ.
Immenſæ, perrumpentes mundi
circa corpora.
Quæ per ſinus immenſos, examinibus
ſimiles.
Ferũtur conuerſæ. circũq; alib i alia
Cõceptiões mẽtalẽ, fonteàpaterno
Multum decerpentes ignis florem

Insomnis temporis. Vigor princi-
pigeniæ ideæ.
Prima e patris missa est, cujus per
se florens fons.
Intellectæ Iynges a patre, intelli-
gunt, & ipsæ
Consilijs ineffabilibus mouentur,
vt intelligant.

HECATE, SYNOCHES.
et Teletarchæ.

Ex ipso enim omnes exiliunt.
Amilictique fulmines, & prestero-
capaces sinus.
Omnilucidæ vigoris patrogenij
Hecates.
Et Hypezocus ignis flos, & fortis.
Spiritus polorum, igneos trans.
Custodire presteribus suis summi-
tates dedit.

Immiſcens vigoris proprium ro-
  bor in Synochis.
Quo mundus habeat mentales ſu-
  ſtentatores inflexiles.
Quia operatrix, quia largitrix eſt
  ignis vitiferi.
Quia & vitigenium implet Heca-
  tes ſinum.
Et influit Synochis vigorem viti-
  donum ignis.
Magni potentis.
Sed & cuſtódes operũ ſunt patris.
Aſsimilat enĩ ſe ipſum ille, vrgens
Typum induere idolorum.
Teletarchæ comprehenſi ſunt,
  cum Synochis.
His vero ignis mentalis, mentali-
  bus preſteribus.
Omnia parent ſervientia.
Sed & quæcumque materialibus
  ſeruiunt Synochis.

Induti armorum vigorem luminis
 resonantis.
Vigore Triglicho, mentem animã
 que armantem.
Peruarium Synthema iacere ratio-
 cino.
Neque super incedere empyreis
 sparsim canalibus.
Sed collectim.
Hi vero indiuidua , & sensibilia
 efficiunt.
Et corporiformia,& destinata in
 materiam.

ANIMA. NATVRA.

Quoniam anima ignis potentia
 patris existens lucidus.
Imortalisque manet, & vitę domi-
 na est.
Et tenet mundi multas plenitudinẽ
 sinuum.

Mentis enim imitamen eſt, partum vero habet quid corporis.
Miſtis vero canalibus, ignis incorruptibilis opera efficiens.
Poſt vero paternas conceptiones anima ego habito.
Calida animans omnia . repoſuit enim.
Mentem ſané in anima. animam vero in corpore inerti.
Noſtri, impoſuit pater hominumque Deumque.
Affatim animans lucem , ignem, æthera, mundos.
Coexiſtunt nãque naturalia opera, mentali ſplendori
Patris, Anima enim eſt quæ ornauit magnum.
Cœlum, & quæ ornat ſimul cum patre.
Cornua & ipſius, firmata ſunt ſur-

Cornua & ipſius, firmata ſuut ſurſum.

Humeros vero circa Deæ, natura immenſa attollitur.

Imperat rurſus natura infatigabilis mundisq; operibusque.

Cœlum, vt currat ſurſum æternum trahens.

Et celer sol circa centrum, ut aſſuetus veniat.

Non naturæ inſpicias natale nomen eius.

MVNDVS.

Factor, qui per ſe operans fabrefacit mundum.

Etenim quædam ignis moles erat altera. hæc omnia

Per ſe efficiens, vt corpus mundanum.

Mundus vt manifeſtus, & non videatur membraneus.

Totum mundum ex igne,& aqua,
& terra.
Et omnia lente aere.
Ineffabilia ,& fabilia ſynthemata
mundi.
Aliam per aliam vitam, a partitis
canalibus.
Deſuper permeantis in oppoſitum
Per centrum terræ,& quintum medium
alium Igneum,vbi deſcendit
vsque ad materiales canales.
Vitifer ignis.
Centro incitans Seipſum lumine
reſonante.
Fontanum alium.qui Empyreum
mùndum ducit.
Centrum quo omnes ,vſq;quo
fortè æquales fuerint.
Symbola enim paterna mens ſeminauit
per mundum. (fertur.
Mediũ inter patres, sĩgulæ centrũ

Mentis enim imitamen eſt, quod vero partũ eſt habet quid corporis

COELVM.

Septem enim in moles formauit pater firmamenta mundorũ
Cœlum, rotunda figura circum-cludens
Fixitque multum cœtum aſtro-rum inerrantium.
Animaliumque errantium, conſti-tuit ſeptenarium.
Terram in medio poſuit, aquam-que in terræ ſinibus.
Aeremque ſupra hæc.
Fixitque multum cœtum aſtrorũ inerrantum.
Tenſione, non laborioſa mala.
Sed fixione errorem non habente in motu.

Fixit-

Fixitque multum cœtum aſtrorum inerrantium.
Ignem ad ignem cogens.
Fixione errorem non habente in motu.
Sex eos conſtituit, ſeptimum ſolis
In medium iaciens ignem.
Inordinationem eorum, bene-ordinatis ſuſpendens zonis.
Parturit enim Dea, ſolemque magnum. & ſplendidam lunam.
Æther, ſol, ſpiritus lunæ, aeris ductores.
Solariumque circulorum, & lunarium eſt repituum
Sinuumque aereorum
Aetheris cantus, ſoliſque, & lunæ canalium, & aeris.
Et latus aer, lunariſque curſus, & polus ſolis.

Colligit ipſum accipiens ætheris harmoniam
Solisque, lunæque, & quæcumque aëre continentur.
Ignis, ignis deriuatio, & ignis pœnu.
Crines enim in acutem nato lumini conſpiciuntur.
Vbi Saturnus.
Sol aſſeſſor, intuens polum purũ.
Aetheriuſque curſus, & lunæ ingens impetus.
Aereique fluxus.
Solemque magnum, & ſplendidam lunam.

TEMPVS.

Deum mundanum, æternum, infinitum.
Iuuenem, & ſenem.

Et fontanum aliud, quod empireũ
mundum ducit.

ANIMA, CORPVS, HOMO.

Oportet te festinare ad lucem,
& patris lumina.
Vnde missa est tibi anima, multam
induta mentem.
Hæc pater mente concepit, mor-
talisque ei est animatus.
Symbola enim paterna mens, semi-
nauit in animis.
Amore profundo replens animam
Reposuit enim mentem in anima:
in corpore vero
Vos reposuit, pater hominumq;
deumque.
Incorpora quidem sunt, diuina
omnia.

Corpora vero in ipsis vestri causa
sunt alligata.

Non potentes continere incorporeos corpora.

Ob corpoream, in quam concentrati estis naturam.

Inq; deo iacent, faces trahentes, validas.

A patre descendentes, a quibus anima descendentibus.

Empyreos carpit fructus, animam, alentem florem.

Ideoque mente concipientes opera patris.

Parcæ fatalis alam fugiunt, inuerecundam.

Et si hanc animam videris redeuntem.

At aliam immittit pater, vt in numero sit.

Certe ualde illæ ſunt beatiſsimæ ſupra omnes.

Animas, ad terram a cœlo profuſę.

Illæque divites, & ineffabilia ſtamina habentes.

Quæcunque a lucente, o rex, a te, vel ipſo.

Ioue ſunt progenitæ, Miti valida a neceſsitate.

Ducat animæ profunditas immortalis, oculosque affatim.

Omnes ſurſum extende.

Nec deorſum pronus ſis in nigricantem mundum.

Cui profunditas ſemper infida ſubſtrata eſt, & Ades.

Circumquaque caligans, ſqualidus idolis gaudens, amens,

Precipitoſus, tortuoſus, cæcum profundum ſemper involvens,

Semper desponsus obscuram faci-
em, inertem spiritu carentem.
Et osor luminis mundus, & tortuo-
si fluxus.
A quibus vulgus attrahitur.
Quære tu animæ canalem, vnde,
aut quo ordine
Corpori inseruieris, in ordinem,
a quo effluxisti.
Rursus restituas sacro sermoni
operam vniens.
Neque deorsum sis pronus, præci-
pitium in terra subest. (sub.
Septēuios trahens per grad⁹: quo
Horribile necessitatis Thronus est
Ne tu augeas fatum.
Anima hominum Deum coget
quodam modo in se ipsam.
Nihil mortale habens, tota a DEO
est ebria facta.

Harmoniam resonat namque, sub
qua est corpus mortale.
Extendens, igneam mentem ad
opus pietatis.
Et fluxile corpus servabis.
Est & idolo portio in loco circum
lucente.
Vndique, inficta anima ignis habe
nas tende.
Igne calens cogitatio primissi-
mum habet ordinem.
Igni namque mortalis propin-
quans a Deo lumen habebit.
Immoranti enim mortali præsto
Dij aderunt.
Pœnæ hominum sunt angores.
Et malæ materiæ, germina, vtilia
sunt, & bona.
Spes nutriat te, ignea Angelica in
regione.

Sed non recipit illius velle, Paterna mens.
Donec non exeat ex oblivione, & verbum loquatur.
Memoriam indens Paterni Synthematis puri.
His quidem diſcibile lucis dedit notitiam ſuſcipere.
Hos vero, & ſomnnolentos ſui fructum dedit roboris.
Ne ſpiritum macules neque profundum fac ſuperficiem.
Neque materiæ quisquilijs precipitio relinquas.
Ne educas, ne exiens habeat quidpiam,
Vi corpus relinquentium, animæ ſunt puriſsimæ.
Animæ expulſores, reſpiratores, & faciles ſolutu ſunt.

Siniſtris in lumbis, Hecates, virtutis eſt fons.
Intus tota manens, uirgineum non abijciens.
O audaciſsimæ naturæ, homo, artificium.
Neq; ingentes menſuras terræ, in tuam mentem pone.
Non enim veritatis planta eſt in terra.
Neque in menſuris, mēnſuras ſolis regulas congregans.
Aeterno conſilio fertur, non gratia tui.
Lunarem quidem curſum, & aſtreum progreſsum.
Lunæ ſtrepitum dimitte. ſemper currit opera neceſsitatis.
Aſtreus progreſsus, tui gratia, non eſt partus.

Æthereus, auium pes latus, num
quam verus est.
Non sacrificia, visceraque cupio.
Hæc sunt omnia ludi.
Mercatoriæ deceptionis firma-
menta; fuge tu hæc.
Si vis pietatis sacrum paradisum
aperire.
Vbi virtus, sapientiaque, & bona
lex congregantur.
Tuum enim vas, bestiæ terræ habi-
tabunt.
Ipsas autem terra sepelijt, ad filios
vsque.

DÆMONES, SACRIFICIA.

Natura suadet esse dæmonas pu-
Et mala materiæ germina, vti (ros.
lia, & bona.
Sed hæc in abditis septis mentis
euolvo.

Ignis ſimulacrum ſaltatim in aere
in tumorem extendens.
Vel etiam ignē infiguratum, vnde
vocem currentem.
Vel lumen abundans radians, ſtre-
perum, conuolutum.
Sed & equum videre, luce magis
fulgurantem.
Vel etiam puerum ſuis humeris
inequitātem equo.
Ignitum, vel auro diſtinctum, vel
ſpoliatum.
Vel etiam ſagittantem, & ſtantem
ſuper humeris.
Multoties ſi dixeris mihi, cernes
omnia leonem.
Neque enim cœleſtis curuitas,
tunc apparet moles.
Aſtra non lucent lunæ lux oper-
tum eſt.

Terra non ſtat, cernuntur vero
cuncta fulminibus.
Neque naturæ, voces per ſe viſile
ſimulacrum.
Non enim oportet illos te ſpectare
antequam corpus ſacris purgetur.
Quando animas mulcentes, ſẽper
a ſacris abducunt.
Ergo ex ſinibus terræ exiliunt ter-
reſtres canes.
Numquam verum corpus mortali
homini monſtrantes.
Operare circa Hecaticum turbi-
nem.
Nomina barbara, numquam muta-
ueris.
Sunt enim nomina apud ſingulos
a Deo data,
Potentiam in ſacris ineffabilem
habentia.

Quando videris forma ſine, ſacrũ ignem.

Collucentem ſaltatim totius per profundum mundi.

Audi ignis vocem.

FINIS.

ASCLEPIVS HERMETIS TRISMEGISTI DIALOGVS, AB APVLEIO MADAVRENSE PLATONICO, IN *Latinum conversus.*

ASclepius iste, pro sole mihi est Deus. Deus te nobis ô Asclepi, vt diuino sermoni interesses, adduxit, eique tali, qui merito omnium ante a nobis factorum, vel nobis diuino munere inspiratorũ, videatur esse religiosa pietate diuinior, quẽ si intelligens videris, eris omnium bonorum, tota mente plenissimus, Sed cum

multa ſunt bona, & non vnum, in quo ſunt omnia, alterum enim alterius conſentaneum eſſe dinoſcirur, omnia vnius eſſe, aut vnum eſſe, omnia. Ita enim vnum, alteri connexum, vt ſeparari alterum ab vtroque non poſſit. Sed de futuro ſermone hoc diligenti intentione cognoſces. Tu vero, ò Aſclepi procede paululum, atque nobis, qui interſit, euoca. Quo ingreſſo. Aſclepius etiam Ammonē intereſſe ſuggeſſit. Triſmegiſtus ait. Nulla inuidia Ammonem prohibet à nobis eſſe ſcripta, ſicut, & ad amantiſſimum, & bonum filium, multa de phyſica, & ex ethica quam plurima. Tractatum hunc autem, tuo aſcribam nomini. Prȩter Ammonem vero, nullum vocat alterū,

ne tantę rei religiosissimus sermo
multorũ interuentu venientiũ prę-
sentiaq́; violetur. Tractatũ aũt to
tą numinis maiestatę plenissimũ ir-
religiosæ mentis est multorum con
scientiæ publicare Amore etiam
aditum ingresso, sanctoq́; illo, qua-
tuor virorum religione, & diui-
no Dei completo præsentia, com-
petenti venerabiliter silentio ex
ore Hermes, animas singulorum
mentibusq́; pendentibus, diuinus
Cupido exorsus est dicere. ò As-
clepi omnis humana immortalis
est anima, sed non vniformiter
cunctę, sed alię, allio more, vel
tempore. ASCLEP. Non enim ò
Trismegiste omnis, vnius qualita-
tis est anima? TRISME. O
Asclepi, vt celeriter

de vera rationis continentia decidiſti. Non enim hoc dixi, omnia vnum eſſe, & vnum omnia, vt pote quia in creatore fuerint omnia, antequam creaſſet omnia, nec immerito dictus eſt omnia, cuius mēbra ſunt õnia. Huius itaque qui eſt, vnus oĩa, vel ipſe eſt creator omniũ in hac tota diſputatiõe curato meminiſſe, De cœlo cuncta deſcendũt in terram, & in aquam, & in aera. Ignis ſolum, quod ſurſum verſum fertur, viuificat, quod deorſum ei deſeruiens. At vero quicquid de alto deſcendit, generans eſt, quod ſurſum verſus emanat, nutriens. Terra ſola in ſeipſam conſiſtens, omnium eſt receptrix, omniumq́; generum quæ accipit, reſtitutrix. Hoc ergo totum, ſicut meminiſti,

quod

quod eſt omnium, vel omnia, ani-
ma, & mundus à natura compre-
henſa agitantur, ita omnium multi-
formi imaginum qualitate variata
vt infinitę qualitatum ex interual-
lo ſpecies eſſe noſcantur, adiunctæ
tamen ad hoc, vt totum vnum, &
ex uno oĩa eſſe videantur. Totus
itaq́; quibus formatus eſt mundus,
elementa ſunt quatuor, ſcilicet
ignis, aqua, terra, aer, mundus
vnus, anima una, Deus unus. Nunc
mihi adeſto totus, inquam, quantũ
mente uales, quantũ calles aſtucia.
Diuinitatis etenim ratio, diuina
ſenſus intentione noſcenda, tor-
renti ſimillima eſt fluuio, è ſummo
in pronũ præcipiti rapacitate cur-
renti quo efficitur, vt intentionẽ
noſtram non ſolũ audientium, verũ

etiã tractantiũ ipſorũ celeri ueloci- tate pręteréat. Cœlum ergo, ſenſibilis Deus, adminiſtrator eſt omnium corporum, quorum augumenta detrimentaq; ſol & luna ſortiti ſunt. Cæli vero, & ipſius animæ, & omnium quæ in mundo inſunt, ipſe gubernator eſt qui eſt omnium effector Deus. A ſupradictis enim omnibus, quorum idẽ gubernator Deus omnium frequentatio fertur, influens per mũdum, & per animam omnium generum, & ſpecierum omnium, perque rerum naturam. Mundus autẽ præparatus eſt à Deo, receptaculum omniformiũ ſpecierum. Naturam autem per ſpecies imaginans, mundum per quatuor elementa, ad cœlum vſque perduxit, cuncta

Dei visibus placitura. Omnia autē
desuper pendentia, in species diui-
duntur, hoc quod dicturus sum
genere. Genera rerum omnium,
suas species sequntur, vt sit ita, soli
ditas genus species generis par-
ticula. Genus ergo Deorum, dæ-
monumq; genus æque & hominū
similiter volucrum, & omnium
quæ in se mundus hàbet, sui similes
mundi species generat. Genus est,
& aliud animal, genus sine anima
quidem, nec carens tamen sensib⁹
Vnde & beneficijs gaudet, & ad
uersis minuitur, atque vitiatur.
Omnium dico quæ in terra radicū
stirpiumque incolumitate viuiscūt
quorum species per totam terram
sparsæ sunt. Ipsum cœlum plenum
est Deo. Supra dicta autem genera

inhabi-

inhabitant vſque ad loca ſpecierũ quarum omnium rerũ immortales ſunt ſpecies. Species enim generis eſt, pars, vt homo humanitatis, quam neceſſe eſt ſequi qualitatem ſui generis. vnde efficitur, vt quãuis omnia genera ſint immortalia, ſpecies tamen non omnes immortales. Diuinitatis enim genus, & ipſum, & ſpecies immortale ſunt. Reliquorum genera, quorum æternitas eſt genus, quamuis per ſpecies occidat, naſcendi tamen fœcunditate ſeruatur, ideoq́; ſpecies mortales ſunt, vt homo mortalis ſit, immortalis humanitas. Omnibus tamen generibus, omnium generum ſpecies miſcentur, quædam quæ ante factæ ſunt, quædam quæ de his factæ ſunt. Fi-

unt itaque quæ fiunt , aut a Dijs,
aut a dæmonibus , aut ab homini-
bus , omnes similimæ generibus
suis species. Corpora enim im-
possibile est conformari sine nutu
diuino. Species figurari , sine ad-
iutorio dæmonum. Animalia in-
stitui, & coli sine hominibus non
possunt. Quicunque igitur dæmo-
num , à genere suo defluentes , in
speciem fortuito coniuncti sunt,
alicuius speciei, generis diuini pro-
ximitate, & consortio , Dijs similes
habentur. Quorum vero dæmo-
num species, qualitate sui generis
perseverant, hi amantes hominum
rationem, dæmones nuncupantur
Similis est enim hominum , aut eo
amplior. Multiformis enim, varia-
que humani generis species, & ipsa

à prædicto desuper adveni ...-
sortio, omnium aliarum spec... ...m
multas, & propè omnium per ne-
cessitatem coniunctiones facit,
propter quod, & propè Deos ac-
cedit, qui se mente, qua Dijs iunct⁹
est, divina religione Dijs iunxerit,
& dæmones qui ijs iunctus est. Hu
mani vero qui medietati sui gene-
ris contenti sunt, & reliquæ omni-
um species, ijs similes erunt, quorū
se generis speciebus adiunxerunt.
Propter hoc, ò Asclepi magnū mira
culū, est homo, animal adorandū,
& honorandum. Hoc enim in na-
turā Dei transit, quasi ipse sit De-
us. Hoc dæmonum genus novit,
utpote qui cū ijsdem ortum se esse
cognoscat. Hoc humanæ na-
turæ partem, in se ipso dispicit, al-

terius patris diuinitate confisus. ò hominum quanta est natura, temperata felicius, ac Dijs cognata diuinitate, coniunctus. Patrem sui, qua terrenus est, despicit, cætera omnia quibus se necessarium esse cœlesti dipositione cognoscit, nexu secum caritatis astringit. Sic que suspicit cœlum, sic ergo felici ori loco medietatis est positus, vt quæ infra se sunt, diligat, ipse à superioribus diligatur. Colit terrã elementis velocitate miscetur, acumine mentis, in maris profunda descendit. Omnia illi licent. Non cœlum videtur altissimum, quasi enim è proximo sagacitate animi intuetur. Intentionem animi eius nulla aeris caligo confundit, non depressitas terræ, opera eius impe

dit, non aquæ altitudo profũda, despectum eius obtundit, omnia idẽ est, & ubique idem est. Horum omnium generum, quæ sunt animalia, desuper, deorsum radices pervenientes habent, animalia de immo in superna uiva radice sylvescunt. Quædam duplicibus aluntur elementis, quædã autem simplicibus. Alimenta autem sunt bina animæ, & corporis, è quibus animalia constant. Anima mundi, inquieta semper agitatione nutritur. Corpora ex aqua, & terra inferioris mundi, alimentis augescunt. Spititus quoque plena sunt omnia, permixtus cunctis, cuncta vivificat, sensu addito ad hominis intelligentiam, quæ quinta pars sola homini concessa est ex æthere.

Sed de animalibus cunctis, humanos tantum ſenſus, ad divinæ rationis intelligentiam exornat, erigit atq; ſuſtolit. Sed quoniam de ſenſu commoneor, paulo poſt, & huius rationem uobis exponam. eſt enim ſanctiſsima, & magna, & non minor quam ea, quæ eſt divinitatis ipſius. Sed nunc vobis expediã quæ cœperam. Dicebam enim in ipſo initio rerum, de coniunctione Deorum, quomodo homines ſoli eorũ dignatione perfruuntur. Quicunque etenim hominum tantum felicitatis adepti ſunt, ut illum intelligentiæ divinum perciperent ſenſum, qui ſenſus eſt divinior in ſolo Deo, & in humana intelligentia. ASCLE. Non enim omnium hominum ò Trigemiſte

vniformis est sensus? TRISMEG. Non omnes, ò Asclepi, intelligentiam veram adepti sunt, sed imaginem temerario impetu, nulla vera ratione inspecta sequentes decipiuntur, quæ in mentibus malitiam parit, & transformat optimū animal innaturam feræ, moresque bestiarum. De sensu antem, & de omnibus sensualibus, quando, & de spiritu, tunc totā vobis præstabo rationē. Solū enim animal homo, & eius una pars simplex est, quæ, ut græci aiūt, ουσιώδης, aut quā vocamus divinæ similitudinis formam. Est autem quadruplex, nos mundanum dicimus, ex quo factum est corpus quo circumtegitur illud quod in HOMINE divinum

eſſe iam diximus, in quo mentis di-
uinitas recta ſola cum cognatis ſu-
is, id eſt mentis puræ ſenſibus ſecũ
ipſa conquieſcat, tanquam muro
corporis ſepta. ASCLE. Quìd
ergo oportuit ò Triſmegiſte ho-
minem in mundo conſtitui, & non
in ea parte, in qua Deus eſt, eum in
ſumma beatitudine eligere?
TRISM. Recte quæris ò Aſclepi.
Et nos enim rogamus Deum, vt
tribuat nobis facultatem redden-
dæ rationis iſtius. Cum enim o-
mniá voluntate eius dependeāt,
tum illa, vel maxime quæ de tota
ſummitate tractantur, quam rati-
onem præſenti diſputatione con-
quirimus. Audi ergo Aſclepi. Do-
minus, & omnium conformator,
quem recte Deum dicimus, quem

à ſe ſecundum fecerit, qui videri, & ſentiri poſsit, eundem ſecundum ſenſibilem ita dixerim, non ideo quod ipſe ſentiat (de hoc enim an ipſe ſentiat, an non alio dicemus tempore) ſed eo quod videntium ſenſ⁹ incurrit. Quoniã ergo hũc ſe cit ex ſe primũ, & à ſe ſecundum, viſusq́ue ei pulcher, ut pote qui ſit omnium bonitate pleniſsimus, amavit eum, vt divinitatis ſuæ partem. Ergo tantus, & tam bonus eſſet, voluit alium, qui illum, quem ex ſe fecerat, intueri potuiſſet, ſimulq́ue, & rationis imitatorem, & diligentiæ, fecit hominem. Voluntas etenim Dei ipſa ſumma eſt perfectio ut pote cum voluiſſe, & perfeciſſe, vno eodemq́ue temporis puncto compleat.

Cũ itaque οὐσιώδη aniaduerteret Deus non posse omnium rerum esse diligentem, nisi eum mundano integumento cõtegerent, texit eum corporea domo, talesque omnes esse præcepit, ex vtraque natura in unum confundens, miscensque quantũ satis esse debuisset. Itaque hominem conformauit ex animi & corporis, id est ex æterna, & mortali natura, vt animal ita conformatum vtrique originii suæ satisfacere possit, & mirari, atque orare cœlestia, & æterna, incolere atque gubernare terrena. Modo autem dico mortalia non aquam, & terram, quæ duo de quatuor elementis subiecit natura hominibus, sed ea quæ ab hominibus aut in his, aut de his fiũt vt

ipsius

ipſius terræ cultus, paſcua, ædificatio, portus, nauigationes, communicationes, commodationes alternæ, qui eſt humanitatis firmiſsimus nexus, & pars mundi, quæ eſt aqua, & terra, quæ pars terrena mundi artium diſciplinarumque cognitione, atque vſu ſeruatur, ſine quibus mundum Deus noluit eſſe perfectum. Placitum enim Dei necesſitas ſequitur, voluntatem comitatur effectus. Neque enim credibile eſt Deo diſpliciturum eſſe, quod placuit, cum & futurum id, & placiturũ, multo ante ſciuerit. Sed ô Aſclepi animaduerto, vt cœli mentis cupiditate feſtines audire, quomodo homo, cœli, vel quæ in eo ſunt, delectum posſit habere, vel cultum. Audi itaque

itaque ò Aſclepi delectus Dei cœ-
li, cum hís, quæ inſunt omnibus, u-
na eſt obſequiorum frequentatio,
hanc aliud animal non fecit, nec di-
uinorum, nec animalium, niſi ſolus
homo. Hominum enim admiratio-
nibus, adorationibus, laudibus, ob-
ſequijs, cœlum, cœleſteſque dele-
ctantur. Nec immerito in hominũ
cœtum muſarum chorus à ſumma
diuinitate demiſsus, ſcilicet ne ter-
renus mundus videretur incultior,
ſi modulorum dulcedine caruiſſet,
ſed potius in uſitatis hominum cã-
tilenis concelebraretur, & laudi-
bus, qui ſolus omnia, aut pater eſt
omnium, atque ita cœleſtibus lau-
dibus. Nec in terris harmoniæ ſua-
uitas defuiſſet. Aliqui autem, ip-
ſique paucißimi pura mente præ-

diti, ſortiti ſunt cœli ſuſpiciendi venerabilem curam. Quicunque autem ex duplici naturæ ſuæ confuſione interiorem intelligentiã mole corporis reſederunt, curandis elementis, hiſque inferioribus ſunt præpoſiti. Animal ergo homo, non quidem eſt minor, quod ex parte mortalis ſit, ſed eo forte aptius efficatiusq; compoſitus, ad certam rationem, mortalitate auctus eſſe videatur; ſcilicet quoniam vtrumque, ubi ex utraq; materia ſubſtinere non potuiſſet, ex utraque formatus eſt, vt & ter renorum cultum, & divinitatis poſſet habere delectum. Rationem vero tractatus iſtius ò Aſclepi, non ſolum ſagaci intentione, verum etiam cupio te animi. viuacita-

te percipere. Eſt enim ratio plurimis incredibilis. Integra autẽ & vera percipienda ſanctioribus mentibus. Itaque hinc exordiar. Æternitatis dõinus Deus ptimus eſt. Secũdus eſt mũdus. Homo eſt tertius. Effector mũdi Deus, & eorum quæ inſunt omniũ, ſimul cuncta gubernãdo cũ ipſo hõine gubernatore compoſita, quod totum ſuſcipiens homo idẽ curã proprie efficit diligentiæ ſuæ, ut ſicut, & ipſe mundus vterq; ornamẽto ſibi vt ex hanc hominis diuina compoſitiõe mũd⁹ grece rectius κόσμος dictus videatur. Is nouit ſe, nouit & mundũ vt meminerit, quid partibus conueniat ſuis, quæ ſibi vtenda, quibus ſibi inſeru iendum

ſit,

ſit Laudes gratesque maximas agens Deo, eius imaginem uenerans non ignarus te ſecundũ eſſe imaginẽ Dei, cuĩs ſũt imagines duæ, mundus ſcilicet, & homo. Vnde efficitur, vt quoniam eſt ipſius vna compago, parte qua ex anima, & ſenſu, & ſpiritu, atque ratione diuinus eſt, velut ex elementis ſuperioribũ aſcendere poſſe videatur in cœlũ. Parte vero mundana, quæ conſtat, ex igni, & aqua, & aere, mortalis reſiſtat interram, ne curæ ſuæ, oĩa mandata vidua deſertaq; dimittat. Sic enĩ humanitas ex parte diuina, & ex parte mortalis eſt effecta, in corpore conſiſtens.

Eſt autem mẽſura eius vtriuſq; id eſt hominis, ante omnia religio, quã ſequitur bonias

nitas. Ea demum tunc videtur esse perfecta, si contra cupiditatum omnium alienarum rerum sit despiciens, virtute munita. Sunt enim ab omnibus diuinæ cognationis partibus, aliena omnia, quæcunque terrena corporali cupiditate posſidentur, quæ merito posſesſionum nomine nuncupantur, quoniam non nata nobiſcum, ſed postea à nobis posſideri cœperũt. Omnia ergo huiuſmodi ab homine aliena ſunt, etiam corpus, vt & ea quæ appetimus, & illud ex quo appetentiæ nobis est vitium, deſpiciamus Vt enim meum animum rationis ducit intentio, homo hactenus eſſe debuit, ut contemplatione divinitatis, partem, quæ ibi iuncta mortalis eſt, mundi intetioris

necesſitate

necefsitate fervandi defpiciat atque contemnat. Nam ut homo ex utraq; parte pofsit efse plenifsim⁹, quaternis eum utriusq; partis elementis animadverte eſſe formatũ, manibus,&pedibus utriusq; binis, alijsq́; corporis membris, quibus inferiori id eft terreno mundo deferviat. Illis vero partibus quatuor fenfus animi, memoriæ, atque pro vidẽtiæ,quarũ ratione cũcta divina norit,atq; fufpiciat. Vnde efficitur,ut rerum diverfitates, qualitates, effectus,quantitates,fufpiciofa indagine homo fectetur. Retardatus ergo gravi, & nimio corporis vitio,has naturæ rerum caufas,quæ vere funt propriæ, providere non poteft. Hunc vero fic effectum,conformatumq́ue, & tali

ministerio obsequioque præposi-
tum, à summo Deo, eumq; compe-
tenter munde mundum servan do,
Deum pie colendo, digne & com-
petenter in utroq; Dei voluntati
parentem, talem quo munere cre-
dis esse munerandum? Si quidem
cum Dei opera sit mundus, eiusq;
pulchritudinem, qui diligentia ser
vat, atq; auget, operamq; suam cũ
Dei voluntate coniungit, cũ speci-
em quã ille intentione divina for-
mavit, adminiculo sui corporis, di-
vino opere, curaq; componit, quo
munere credis esse munerandum?
nisi eo quo parentes nostri mune-
rati sunt, quo etiam nos quoque
munerari, si fuerit divinæ pietati
complacitũ, optamus pijssimis vo
tis, id est ut emeritos atq; exutos

mũdana custodia, nexibus mortalibus absolutos, naturæ superioris partis, id est divinæ, purosq; restituat. ASCLE. Iuste, & vere dicis ò Trismegiste. Hęc est enim merces pie sub Deo, diligenterq; cum mũdo viventibus, secus enim impieq; qui vixerint, & reditus denegatur in cœlum, & constituitur in corporalia, alia indigna sancto animo, & fœda commigratio, ut iste rationis sermo procesſit ò Trismegiste, futurę æternitatis spe animę in humana vita periclitãtur. Sed alijs incredibile, alijs fabulosũ, alijs forsitã videatur esse deridendum. Res enĩ dulcis est in hac corporali vita, qui capitur de posſesſionibus fructus. Quare animũ, obtorto ut aiũt, detinet collo, ut in parte sui, quę morta

 lis est, inhæ-

inhæreat, nec ſinit partẽ divinitatis agnoſcere, invidens immortalitati malignitas. Ego enim tibi quaſi prædivinans dixero, nullum poſt nos habiturum delectum ſimplicem, qui eſt philoſophiæ, quæ ſola eſt in cognoſcenda divinitate frequens obtutus, & ſancta religio. Multi etenim eam multifaria ratione confundunt. Quomodo ergo multi incomprehenſibilem philoſophiam afficiunt, aut quemadmodum eam multifaria ratione confundunt? TRISME. O Aſclepi hoc modo in varias diſciplinas, nec comprehenſibiles, eam callida commentatione miſcentes, Arithmeticem, Muſicem, Geometriam. Puram autem philoſophiam, eamque tantum divina religione pen-

dentem, tantum intendere in reliquas oportebit, ut apocataſtaſis aſtrorum ſtationes præfinitas, curſumq́; commutationis, numeris conſtare mutetur. Terræ vero dimenſiones, qualitates, quantitates, maris profunda, & ignis vim, & horum omnium effectus naturã cognoſcens, miretur, adoret, atq; collaudet artem divinamq́ue mẽtem. Muſicen vero noſſe nihil aliud eſt, niſi cunctarum rerum ordinem ſcire. quæque ratio divina ſortita eſt. Ordo enim rerum ſingularum in unum omnium artifici ratione collatus, concentum quendam melo divino dulciſonũ veriſsimumq́ue conficiet. ASCLEPIVS. Quid ergo homines poſt nos erunt? TRIMEG. Sophi-

ſtarũ calliditate decepti, á vera, pura, ſanctaq́; philoſophia avertẽtur. Simplici enim mente, & anima divinitatem colere, eiusq́; facta venerari, agere etiam Dei voluntati gratias, quæ eſt bonitatis ſola pleniſsima, hæc eſt nulla animi importuna curioſitate violata philoſophia. Et de his ſit, hucuſq; tractatum. De ſpiritu vero, & de his ſimilibus, hic ſumatur exordium. Fuit Deus, & ὕλη, quem Grçce credimus mundum, & mundo comitabatur Spiritus, ſed non ſimiliter ut Deo, nec Deus ſunt hæc, de quibus mundus eſt. Iccirco non erant quando nata non erant, ſed in eo iã tunc erãt, unde naſci habuerunt. Non enim ea ſola non nata dicuntur, quæ nec dum nata ſunt, ſed ea quæ carent

fœcunditate generandi, ita ut ex eis nihil nasci potest. Quæcunque ergo sunt, quibus inest natura generandi, generabilia sunt, de quibus nasci potest, tametsi ea ex se nata sint Neq; enĩ dubitatur ex his quæ ex se nata sũt, facile nasci posse, de quibus cuncta nascũtur. Deus ergo sempiternus, Deus ætern9, nec nasci potest, nec potuit, hic est, hic fuit semper, hic erit. Hæc ergo est, quæ ex se tota est, natura Dei. Hyle autem vel mundi natura, & spiritus, quamvis nata videãtur à prĩcipio, tamẽ ex se nascendi procreandiq; vim posside nt, atq; naturam fœcunditatis. Etenim initium in qualitate NATVRÆ est, quæ conceptus & partus in se possidet, vim atque materiam.

Hæc itaque ſine alieno conceptu,
eſt ſola generabilis. At vero quę vī
ſolam concipiendi habeant, ex alte
rius connexione naturę, ita diſcer-
nenda ſunt, vt hic locus mundi
cum his, quę in ſe ſunt, uideatur
eſſe non natus, qui utique in ſe uim
totius naturę habet. Locum autem
dico, in quo ſunt omnia. Neq; enī
hęc omnia eſſe potuiſſent, ſi locus
deeſſet, qui omnia ſuſtinere potu-
iſſet. Omnibus enim rebus quæ fue
runt, pręcauendum eſt loco, nec
qualitates etenim, nec quantitates
nec poſitiones, nec effectus di-
gnoſci potuiſsent earū rerum, quæ
nuſquam ſunt Sic ergo, & mundus
quamuis natus non ſit, in ſe tamen
omnium naturam habet, vt pote
qui omnibus ijs ad concipiendum

ſinus pręſtat fœcundisſimos. Hoc ergo eſt totũ qualitatis, materieæq́; creabilis eſt, tametſi creata non eſt Sicut enim in natura materiæ, qualitas fœcunda eſt ſic & malignitatis eadem eſt æque fœcunda. Nec eo dixi o Aſclepi, & Ammon, quod a multis dicitur, non poterat Deus incidere atque auertere à rerum natura malitiam, quibus reſpondendum nihil omnino eſt. Vnde tamen cauſa, & id proſequar, quod cœperam, & rationem reddam. Dicunt enim ipſi Deum debuiſſe omnifariam, mundum à malitia liberare. Ita enim in mundo eſt, vt quaſi membrum ipſius uideatur eſſe prouiſum, cautumque quàm rationabiliter à ſummo Deo, tunc cum diſciplina, ſenſu, intelligentia,

mentes hominum eſt munerare di-
gnatus. Hiſce enim rebus quibus
cæteris anteſtamus animalibus, ſo-
li poſsumus malitiæ fraudes, dolos
vitiaque vitare. Ea enim, qui ante
quam ijs implicitus eſt, ex aſpectu
vitarit, is homo eſt divina intelli-
gentia, prudentiaq; munitus. Fun-
damentum enim eſt diſciplinæ in
ſumma bonitate conſiſtens. Spiri-
tu autem miniſtrantur omnia; &
vegetantur in mundo, & quaſi or-
ganum vel machina, ſummi Dei vo
luntati ſubiectus eſt. Itaque hacte-
nus intelligatur à nobis, mente ſo-
la intellgibilis, ſummus, qui dicitur
Deus rector, gubernatorq;, ſenſibi-
lis Dei, eius, qui in ſe complectitur
omnem locum, omnem rerum ſub-
ſtantiam, totãq; gignentium cre-

antium-

antiumq; materiam, & omne quicquid est, quantumque est. Spiritu vero agitatur seu gubernatur omnis in mũdo species, vnaquæq; secundũ naturã suã à Deo distributã sibi. ὕλη autem vel mundus, omniũ est receptaculum, omniũq; agitatio atque frequentatio, quorũ Deꝰ gubernator, dispensans omnibus rebus humanis, quantum vnicuiq; necessarium. Spiritus autem implet oĩa, cuiuscunq; naturæ qualitas est. Est enĩ caua mundi rotunditas, in modum sphæræ, Ipsa sibi qualitatis, vel formæ suæ, causa inuisibilis tota. Quippe cum quemcunque in ea summum, subter dispiciendi causa delegeris locum, ex eo in imo

quid ſit, videre non poſſis, propter
quod multis locis inſtat, qualitatē-
que habere creditur. Per formas
enim ſola ſpecierum, quarum ima-
ginibus uidetur inſculpta, quaſi
viſibilis creditur, cum depicta
monſtratur. Re autem vera, eſt
ſibi ipſi inuiſibilis ſemper, ex quo
eius vnum, vel pars, locus eſt in
ſphæra, græce, ἀειδής dicitur. Si
quidem εἰδεῖν græce videre
dicitur, quo viſu primum ſphæræ
careant, vnde, & ideo dicuntur
ſpecies quod ſint inuiſibilis formæ
Ab eo itaque quod viſu priuantur,
græce ἀειδής ab eo quod in
imo ſphæræ ſunt, latine inferi
nuncupantur. Hæc ergo ſūt princi
palia, & antiquiora, & quaſi

in

initia, vel capita omnium, quæ ſunt his, aut per hæc, aut de his. ASCLEP, Omnia ergo ipſa, vt dicis, o Triſmegiſte mundana, vt ita dixerim, ſpecierum omnium, quæ inſunt, vniuſcuiuſque, ſicuti eſt tota ſubſtantia? TRISME. Mundus itaq; nutrit corpora, ſpiritus, animans, ſenſus autẽ, quo dono cœleſti ſola felix ſit humanitas, alit mentem. Neque enim omnes, ſed pauci quorum ita mens eſt, vt tanti beneficij capax eſſe poſſit, Vt enim ſole mundus, ita mens humana, iſto lumine clareſcit, & eo amplius. Nam ſol quicquid illuminat, aliquando terræ, & lunæ interiectu interueniente nocte, eius priuatur lumine. Senſus autem cum ſemel fuerit animę commixtus hũanę,

fit una ex bene coaleſcente commi
xtione, materia ita, vt nunquã eius-
modi mentes caliginis impediantur
erroribus. Vnde iuſte ſenſus, Deo-
rum animas, eſſe dixerunt. Ergo
nec eorum dico omnium, ſed
magnorum quoruncunq; & princi-
palium.
ASCLEPIVS. Quos dicis rerum
capita, vel initia primordiorum ò
Triſmegiſte; TRISM. Magna tibi
pando, & diuina nudo myſteria,
cuius rei initium facio ex optato
fauore cœleſti. Deorum, genera
multa ſunt, eorumque omnium
pars intelligibilis dicitur, alia vero
ſenſibilis. Intelligibilis dicitur, non
ideo quod putentur non ſubiacere
ſenſibus noſtris, magis enim ſen-
timus eos, quam quos viſibiles
nuncu-

nuncupamns, ſicut diſputatio per-
docebit Sublimis enim ratio, eoq́;
diuinior vltra hominum mentes,
intentioneſq́; conſiſtens, ſi non
attentiore aurium obſequio verba
loquentiū acceperit, tranſuolabit,
& transfluet, aut magis refluet, ſui-
que potis liquoribus miſcebit ſe.
Sunt ergo omnium ſpecierū princi
pes Dij. Hos ſequūtur Dij, quorum
eſt princeps, ὀυσία Hi ſenſibiles
vtriuſque originis ſuæ conſimiles,
qui per ſenſibilem naturam confici
unt oĩa, altera per alterum. Vnuſ-
quiſque opus ſuum illuminās cœli,
vel quicquid eſt quod eo nomine
comprehenditur ὀυσιὰρχης, eſt
Iuppiter. Per cœlum enim Iuppiter
ōnibus præbet vitā. Solis ὀυσία eſt
lumē. Bonū.n. luminis per orbē ſo-

lis nobis

nobis infunditur. XXXVI. quo
rum uocabulum est Horoscopi, in
eodem loco semper defixorum
syderum. Horum ὀύσ᾽ίαρχης
vel princeps est, quem, παντό-
μωρφον vel omniformem uocant
qui diuersis speciebus diuersas for
mas facit. Septem sphæræ, quæ
uocantur. * Habent * id est sui
princeps, quam fortunam dicunt
εἱμαρμένην quibus imitantur
omnia lege naturæ stabilitate fir-
missima, & sempiterna agitatione
variata. Aer vero organum, vel
machina omnium, per quam om-
nia fiunt. Est autem οὐσιαρχής
huius secundus mortalibus, & his
similia. His ergo ita se habentibus

ab imo ad ſummum ſe moventibus ſic ſibi connexa ſunt omnia pertinentia ad ſe naturaliter, ut mortalibus mortalia ſenſibiliaque ſenſibilibus annexa ſint. Summa vero gubernationis, ſummo illi domino paret, ut non multa, aut potius unum, ex uno etenim cuncta pendentia. ex eoq; potius defluentia, cum diſtantia videntur, creduntur eſſe plurima diviſim, adunata vero unum, vel duo unde fiunt omnia, & à quo fiunt omnia, id eſt de materia, de qua fiunt, & ex eius voluntate, cuius nutu efficiuntur alia. ASCLE. Hæc iterum ratio quæ eſt ó Triſmegiſte? TRISME. Talis ò Aſclepi Deus. Etenim vel pater, vel dominus omnium, vel quocunque nomine ab hominibus ſanctius, & religoſius nuncupetur

quod inter nos intellectus nostri causa debet esse sacratum, tanti cius numinis contemplatione, nullo ex ijs nominibus eum definite nuncupamus. Si enim vox hæc, est ex aere percusso spiritu sonus declarans omnem hominis voluntatem, vel sensum, quem forte ex sensibus mente perceperit, cuius nominis tota substantia paucis composita, syllabis definita, atque circunscripta est, vt esset in homine necessarium vocis, auriumque commertium, similiter etiam sensus, & spiritus, & aeris, & omnium in his, & per hæc, aut cum his nomen est totum Dei. Non enim spero totius maiestatis effectorem, omniumque rerum Patrem, vel dominum vno posse, quamuis è multis composito nomine

nuncupari. Hunc vero vno nomine, vel potius omni nomine, siquidem sit vnus, & omnia, vt sit necesse, aut omnia esse eius nomine, aut ipsum omnium nominibus nuncupari. Hic ergo solus, vt omnia, vtriusq; sexus fœcunditate plenissimus, semper voluntatis suæ prægnans parit semper quicquid voluerit procreare. Voluntas eius est bonitas omnis, hæc eadem bonitas omnium rerum est, ex diuinitate eius natura nata, vt sint omnia sicut, sunt, & fuerunt, & futuris omnibus dehinc, natura ex se nascendi sufficiat. Hæc ergo ratio ò Asclepi tibi sit reddita, quare, & quomodo fiant omnia vtriusque sexus. ASC. Ergo Deum dicis ò Trismegiste? TRIS. Non solum Deũ ò Asclepi, sed animalia o-

mnia,& inanimalia. Impoſsibile enī eſt aliquid eorū quæ ſunt, infœcundum eſſe. Fœcunditate enim dempta ex omnibus, quæ ſunt, impoſsibile erit, ſemper eſſe quæ ſunt. Ego enim, & naturam, & ſenſum, & mūdum dico in ſe continere naturam, & nata omnia conſervare. Procreatione enim uterq; plenus eſt ſexus, & eius utriusq; connexio, aut quod eſt verius, veritas incomprehenſibilis eſt, quam ſive Cupidinē, ſive Venerem, ſive utrumq; poteris recte nuncupare. Hoc ergo omni vero verius, manifeſtiusque mente percepto quod ex omni illo totius naturæ Deo hoc ſit in æternum cunctis procreandi inventum tributumque miniſterium, cui ſumma charitas, lætitia, hilaritas, & cupiditas, amorque divinus, in-

natus

natus est, dicendum foret quanta sit eius ministerij vis, atq; necessitas, nisi ex sui contemplatione vnicuique ex intimo sensu nota esse potuisset. Si enim illud extremum temporis, quo ex cerebro ad ritum peruenimus, vtraque in vtranque fundat natura progeniem animaduertas, vt altera alterius auide rapiat semen, interiusq; recondat. Denique eo tempore ex connexione communi, virtutem mariũ fœminæ adipiscuntur, & mares fæmineo corpore lassescunt. Effectus itaque huius tam blandi, necessariiq; mysterij, in occulto perpetratur, ne vulgo irridẽtibus imperitis vtriusq; naturæ diuinitas ex commixtione sex⁹ cogatur erubescere, multo magis etiã si

viſibus irreligioſorum hominum
ſubijciatur. Sunt autem non mul-
ti, aut admodum pauci, ita vt nu-
merari etiam in mundo poſsint re-
ligioſi. Vnde contingit in multis
remanere malitiam, defectu pru-
dentiæ ſcientiæq; rerum omnium
quæ ſunt. Ex intellectu enim re-
ligionis diuinæ, qua conſtituta
ſunt omnia, contemptus, medelaq́;
naſcitur vitiorum totius mundi.
Perſeuerante autem imperitia,
atq; inſcitia, vitia omnia conualeſ-
cunt, & vulnerant animam inſana-
bilem, vitijſq́; infecta ijſdem, atque
vitiata, quaſi venenis tumeſcit,
niſi eorum, quorum animarum
diſciplina, & intellectus ſumma
curatio eſt. Si ergo ſolis, & pau-
cis hoc proderit, dignum eſt hunc
proſequi, atque expedire tracta-
tum.

tum. Quare ſcilicet, ſolis hominibus intelligentiam, & diſciplinam ſuam diuinitas ſit impartiri dignata. Audi itaq;, Deus Pater, & dominus, cum poſt Deos, homines efficeret, ex parte corruptiore mundi, & ex diuina, pari lance componderans, contigit vitia mundi, corporibus comn ixta remanere. Et alia, propter cibos, victumq́;, quem neceſſario habemus cum omnibus animalibus communem, quibus de rebus neceſſe eſt cupiditatum deſideria, & reliqua mentis vitia animis humanis inſidere. Diis, vero, vt pote ex parte mundiſsima naturę, effectis, & nullis indigentibus rationis diſciplinæq́; adminiculis, quamuis immortalis, & vnius ſemper ętatis vigor, ipſe ſit eis prudētia, & diſciplina,

tamen propter rationis vnitatem,
pro ratione,& intellectu, ne ab his
essent alieni,ordinem necessitatis,
lege conscriptũ, æterna lege con-
stituit, hominem ex animalibus
cunctis, de sola ratione discipli-
naq; cognoscens, per quæ vitia
corporum homines auertere, atq;
abalienare potuissent ipsos ad in-
tentionem spemque immortalita-
tis prætendens. Denique & bonum
hominem, & qui posset immorta-
lis esse, ex vtraque natura compo-
suit, diuina atque mortali, & sic
compositum per voluntatem Dei,
hominem constitutum est, esse
meliorem Diis, qui sunt ex sola im-
mortali natura formati. Et omni-
um mortalium, propter quod ho-
mo, diis cognatione coniunctus,
ipsos religione, & sancta mente

vene-

veneratur, diique pio affectu, humana omnia respiciunt, atq; custodiunt. Sed de hominibus paucis istud dictum est pia mente praeditis. De vitiosis vero nihil dicendum est, ne sanctissimus sermo, eorum contemplatione violetur. Et quoniam de cognatione, & consortio hominum Deorumque, sermo nobis indicitur, potestatem hominis, ò Asclepi, vimq; cognosce. Dominus & pater, vel quod est summum, Deus, vt effector est Deorum cœlestium, ita homo effector est Deorum, qui in templis sunt, humana proximitate coniuncti, & non solum illuminantur, verum etiam illuminant. Nec solum ad Deum proficit, verum etiam confirmat Deos. Miraris

ò Aſclepi, an nunquid diffidis, vt multi? ASCLEP. Confundor, ò Triſmegiſte, ſed tuis verbis libenter aſſenſus, feliciſsimum hominem judico, qui ſit tanta vi, felicitatem conſecutus. TRISME. Nec immerito, miraculo enim dignus eſt, qui maximus eſt omnium Deorum. Genus enim, omnium confuſione manifeſtum eſt, de mundiſsima parte naturæ propagatum, ſignaque eorum ſola pro omnibus eſſe, quaſi capita. Species vero Deorum quas conformat humanitas, ex natura vtraque conformata eſt, ex diuina quæ eſt prior, multoq́ue diuinior, & ex ea, quæ intra homines eſt, id eſt ex materia qua fuerunt procreatæ, vel fabricatæ, & non ſolum capitibus ſolis, ſed membris omnibus, to-

toq; corpore configurantur. Ita humanitas, ſemper vicina naturæ, & origini ſuæ, in illa diuinitatis imitatione perſeuerat, vt ſicut Deus, ac dominus, vt ſui ſimiles eſſent, Deos fecit æternos, ita humanitas Deos ſuos, ex ſui vultus ſimilitudine figuraret. ASCLE. Statuas dicis ò Triſmegiſte? TRIS. Statuas ò Aſclepi, vides ne quatenus tu ipſe diffidas, ſtatuas animatas, ſenſu, & Spiritu plenas, tanta, & talia facientes, ſtatuas, futurorum præſcias, eaſque forte vates omnes ſomniis, multiſque aliis rebus prædicentes, imbecillitateſq; hominibus facientes, eaſq; curantes, triſtitiamque pro meritis An ignoras ò Aſclepi, quod Aegyptus imago ſit cœli, aut

quod

aut quod eſt verius tranſlatio, & deſcenſio omnium, quæ gubernantur, atque exercentur in cœlo? Et ſi dicendum eſt verius, terra noſtra totius mundi eſt templum. Et quoniam præſcire cuncta prudentes decet, iſtud vos ignorare fas non eſt. Futurum tempus eſt, cum appareat Ægyptios, incaſſũ, pia mente diuinitatem ſedula religione ſeruaſſe, & omnis eorum ſancta veneratio, in irritum caſura fruſtrabitur. E terris enim, ad cœlum, eſt recurſura diuinitas, liquetur Ægyptus, terraq; quæ fuit diuinitatis ſedes, religione viduata, numinum præſentia deſtituetur. Alienigenis enim regionem iſtam terramque complentibus, non ſolum neglectus religionum, ſed quod eſt durius, quaſi de

legibus à religione, pietate, cultuq; diuino, ſtatuetur proſcripta pœna, prohibitio. Tunc terra iſta ſanctiſſima ſedes delubrorum atq; templorum, ſepulchrorum erit mortuorumq; pleniſsima. O Ægypte, Ægypte religionum tuarum ſola ſupererũt verba lapidibus inciſa, tua pia facta narrantibus, & in habitabit Ægyptũ, Syrius, aut Indus, aut aliquis talis. Diuinitas enim repetet cœlum, deſerti homines toti morientur, atq; ita Ægyptus Deo, & homine viduata deſeretur. Te vero appello ſanctiſsimum flumen, tibiq; futura prædico, torrenti ſanguine plenus ad ripas vſq; erumpes, vndæque diuinæ non ſolum polluentur ſanguine, ſed totæ rumpentur, & viuis multo maior erit numerus ſepultorum, ſuperſtes ve-

ro qui erit, lingua ſola cognoſce-
tur Ægyptius, actibus vero vide-
bitur alienus. Quid fles ò Aſclepi?
& his amplius, multoq; deterius,
ipſa Ægyptus ſuadebitur, imbue-
turque maioribus malis, quæ ſan-
cta quondam, & diuinitatis aman-
tiſsima, Deorum in terra religio-
nis ſuæ merito, ſola ſeductio ſan-
ctitatis, & impietatis magiſtra, erit
maximæ crudelitatis exemplum,
& tunc tędio hominum non admi-
randus videbitur mundus, neque
adorandus. Hoc totum bonum,
quo melius nec eſt, nec fuit, nec e-
rit, quod videri poſsit, periclitabi-
tur. Eritq; tędium omnibus, ac per
hoc contemnetur, nec diligetur to
tus hic mundus, Dei opus immuta-
bile, glorioſa conſtructio, bonum,
multiformi imaginum varietate

compoſitum, machina voluntatis Dei; in ſuo opere ſine inuidia ſuffragantis, omnium in vnum, quem venerari, laudari, amari denique à videntibus poſſunt, multiformis adunata congeſtio. Nam & tenebræ præponentur lumini, & mors vita melior iudicabitur, nemo ſuſpiciet cœlum. Religioſus pro inſano, irreligioſus putabitur prudens, furioſus, fortis, pro bono habebitur peſsimus. Anima enim, & omnia circùm eam, quibus, aut mortalis nata eſt, aut immortalitatem ſe conſecuturam eſſe præſumit, ſecundum quod vobis expoſui, non ſolum riſus, ſed etiam putabitur vanitas. Sed mihi credite etiam periculum capitale conſtituetur in eum, qui ſe mentis religioni dederit. Noua conſtituentur iu-

ran

ra, lex noua, nihil ſanctum, nihil re-
ligioſum, nec cœlo, nec cœleſtibus
dignum audietur, aut mente cre-
detur. Fit Deorum ab hominibus
ſeceſsio dolenda, ſoli nocentes
Angeli remanent, qui humanitati
commixti, ad omnia audaciæ ma-
la, miſeros, manu iniecta compel-
lent ad bella, in rapinas, in fraudes,
& in omnia quæ ſunt animarum,
naturæ contraria. Tunc nec ter-
ra conſtabit, nec nauigabitur ma-
re, nec cœlum aſtrorum curſibus,
nec ſiderum curſus conſtabit in
cœlo. Omnis vox diuina, neceſſa-
ria taciturnitate muteſcet, fructus
terræ corrumpetur, nec fœcunda
erit tellus, & aer ipſe mœſto tor-
pore langueſcet. Hæc, & talis ſe-
nectus veniet mundi, irreligio, &
inordinatio, & irrationabilitas bo-

norum hominum. Cum hæc cuncta contigerint ò Aſclepi, tunc ille dominus, & pater, Deus primipotens, & vnus gubernator mundi, intuens in mores factaq; voluntaria, voluntate ſua, quæ eſt Dei benignitas, vitiis reſiſtens, & corruptelæ omnium errorem reuocans, malignitatē omnem, vel alluuione diluens, vel igne conſumens, vel morbis peſtilentibus vbiq; per diuerſa loca diſperſis finiens, ad antiquam faciem mundum reuocabit, vt & mundus ipſe adorandus videatur, & mutandus. Et tanti operis effector, & reſtitutor Deus, ab omnibus, qui tunc erunt, frequentibus laudum præconijs benedictionibuſq; celebretur. Hæc enim mundi genitura, cunctarum reformatio rerum bonarum, & na-

turæ ipſius, ſanctiſsima & religioſiſsima reſtitutio, peracto temporis curſu, quæ eſt, & fuit ſine initio ſempiterna. Voluntas enim Dei, caret initio, quæ eadem eſt, & ubique eſt ſempiterna. ASCLE. Dei enim natura conſilium, eſt voluntatis bonitas ſumma, ò Triſmegiſte? TRISME. O Aſclepi voluntas à conſilio naſcitur, & ipſum velle eſt, ex voluntate. Neque enim impenſe aliquid vult, qui eſt omnium pleniſsimus, & ea quæ vult habet. Vult autem omnia bona, & habet omnia quæ vult, omnia autem bona, & cogitat, & vult, hic autem Deus eius boni imago, mundus. ASCLE. Bonus, ò Triſmegiſte? TRISMEG. Bonus ò Aſclepi. Ut ego te docebo. Sicuti enim Deus omnibus ſpeciebus, vel generibus,

quæ in mundo ſunt, diſtributor, diſpenſatorq; eſt bonum, id eſt ſenſus, animæ & vitæ, ſic & mundus eſt prę̃ſtitor & tributor õniũ, quę mortalibus videntur bona, id eſt alternationis partiũ, temporalium fructuum, nativitatis, augmentorum & maturitatis, & horum ſimilium. Ac per hoc, Deus ſupra verticem ſummi cœli conſiſtens, ubique eſt, omniaque circunſpicit. Sic enim ultra cœlum, locus ſine ſtellis ab omnibus rebus corpulentis alienus. diſpenſator, qui eſt inter cœlum, & terram, locum obtinet, quem Iovem vocamus. Terræ vero, & mari dominatur Iuppiter Plutonius, & hic nutritor eſt animantiũ mortalium, & fructiferarũ. Horũ õniũ viribus fructus, ar-

busta,& terra vegetantur. Alio-
rum vero vires, & effectus per o-
mnia quæ sunt, distribuuntur. Di-
stribuentur vero, qui terræ domi-
nantur,& collocabuntur in ciuita-
te, in summo initio Ægypti, quæ à
parte solis occidentis condetur,
Ad quam, terra, mariq; festinabit
omne mortale genus. ASCLE.
Modo tamen hoc tempore vbi isti
sunt, ò Trismegiste? TRISME.
Collocati sunt in maxima ciuitate,
in monte Libyco, & hæc eousque
narrata sint. De immortali vero,&
mortali, modo disserendum est.
Multos enim spes timorque mor-
tis, veræ rationis ignaros excru-
ciat. Mors igitur efficitur dissolu-
tione corporis labore defessi, &
numeri completi, quo corporis
membra, in vnam machinam ad v-

Mors

ſus vitales aptantur. Moritur e-
nim corpus quando hominis vita
lia ferre poſſe deſtiterit. Hoc er-
go mors, corporis diſſolutio, &
corporalis ſenſus interitus. De
quo ſollicitudo ſuperuacua eſt.
Sed alia neceſſaria, quam, aut igno-
rantia, aut incredulitas contemnit
humana. Audi ergo ò Aſclepi.

Cum fuerit animæ à corpore
facta diſceſsio, tunc arbitrium ex-
amenque meriti eius tranſiliet in
ſummam dæmonis poteſtatem,
iſq; eam cum piam, iuſtamq; pro-
uiderit, in ſui competentibus lo-
cis, manere permittet. Si autem
delictorum illitam maculis, vitiiſq;
oblitam viderit, deſuper ad ima
deturbans, procellis, turbinibuſq;
aeris, ignis, & aquæ, ſæpe diſcor-
dantibus tradet. Atq; inter cœ-

lum & terram mundanis fluctibus in diversa semper æternis pœnis agitata raptabitur. Vt in hoc obsit animæ æternitas, quod sit immortali sententia æterno iudicio subiugata. Ergo ne his implicemur cavendum, venerandum, timendumque esse cognosce. Incredibiles enim post delicta cogentur credere, non verbis, sed exemplis, nec minis, sed ipsa passione pœnarum. ASCLE. Non ergo Trismegiste hominum delicta sola, humana lege puniuntur. TRISM. Primo enĩ, ò Asclepi terrena omnia quę sũt, mortalia sunt. Nunc omnia etiam quæ sunt rationi corporali viventia, & à vivendo eadem corporali lege deficientia, ea omnia pro vitæ meritis, aut delictis, pœnis obnoxia, tanto post mortem

ſævioribus ſubjiciuntur, quanto multa forſitan fuerunt celata dum viverent. Præſcia etenim rerum omnium divinitate reddentur, perinde ut ſint pro delictorum qualitatibus pœnæ. ASCEP. Qui ſunt digni majoribus pœnis, ò Triſmegiſte? TRIS. Qui damnati humanis legibus, vitam violenter amittunt, ut non naturæ animam debitam, ſed pœnam pro meritis reddidiſſe videantur. Contra juſto homini in Dei religione, & ſũma pietate præſidium eſt. Deus enim tales ab omnibus tutatur malis. Pater enim omnium, & dominus, qui ſolus eſt omnia, omnibus ſe libenter oſtendit. Non ubi loco, nec qualis qualitate, nec quantus quantitate, ſed hominem ſola intelligentia

mentis illuminans, qui decuſsis ab
animo errorum tenebris,& verita-
tis claritate percepta, toto ſe ſen-
ſu intelligentiæ diuinę commiſcet,
cuius amore à parte naturæ, qua
mortalis eſt,liberatus immortalita-
tis futuræ concipit fiduciam. Hoc
ergo inter bonos,maloſq; diſtabit.
Vnuſquiſq; enim pietate, religio-
ne,prudentia, cultu, & veneratio-
ne Dei clareſcit,quaſi oculis vera
ratione perſpecta, & fiducia cre-
dulitatis ſuæ, tantum inter homi-
nes præſtans, quantum ſol cæteris
aſtris lumine ſuo anteſtat. Ipſe e-
nim ſol non tam magnitudine nu-
minis,quàm diuinitate,& ſanctita-
te, cæteras ſtellas illuminat. Se-
cundum enim Deum hunc crede,
ò Aſclepi cætera gubernantem,
omniaq; mundana illũinantẽ ani-

malia, ſiue animãtia, ſiue inanimãtia Si enim animal mund', viuens ſemper, & fuit. & eſt, & erit, nihil in mũdo tale eſt. Viuentis etenim vniuſcuiuſq; partis, quæ in ipſo mundo, ſicuti in vno eodemque anmali ſemper viuente, nullus eſt mortalitatis locus. Ergo vitæ æternitatiſque Deus ipſe eſſe debet pleniſsimus, ſi ſemper eum viuere neceſſe eſt. Sol ergo, ſicut mundus ſempiternus, ſic & ipſe ſemper gubernator vitalium, vel totius viuacitatis eorum, frequentator, & diſpenſator eſt. Deus ergo viuentium, vel vitalium, quæ ſunt in mundo ſempiternus gubernator eſt, ipſiuſqne vitæ diſpenſator æternus. Semel autem diſpenſauit æterna lege cunctis vitalibus vitam præſtans, hoc more quo dicam. In ipſa viuacitate æter-

nitatis, mundus agitatur, ipſa vitali æternitate, locus eſt mundi, propter quod non corrumpetur aliquando, ſtabili ſẽpiternitate viuendi circumuallatus, & quaſi conſtrictus ipſe mundus. Eſt igitur diſpenſator vitæ omnibus, quæ in ſe ſunt, & eſt locus omnium, quæ ſub ſole gubernantur, cuius mundi commotio ex duplici conſtat effectu. Viuificatur enim ipſe extrinſecus ab æternitate, viuificatque ea quæ intra ſe ſunt, omnia differentia, numeris, & temporibus ſtatutis, atque infixis, cuncta per ſolis effectũ, ſtellarumque diſcurſum, omnia temporalia ratione, diuinaque lege conſcripta. Terrenum autem tempus, aeris qualitate, æſtuumq;, frigoriſque varietate dinoſcitur. Cœleſte vero recurſionibus ſyde-

rum ad eadem loca temporaria conuersione recurrentium.& mundus est receptaculum temporis, cuius cursu, & agitatione vegetatur. Tempus autem ordine seruatur. Ordo, & tempus innouatione omnium rerum quæ in mundo sunt, per alternationem faciunt. Cunctis ergo ita se habentibus, nihil stabile, nihil fixum, nihil immobile, nec nascentium, nec cœlestiũ, nec terrenorum. Solus enim Deus, & merito solus, ipse in se, & à se, & circum se, totus est plenus atque perfectus, isque sua firma stabilitas est, nec alicuius impulsu, nec loco moueri potest, cum in eo sint omnia, & in omnibus ipse est solus, nisi aliquis audeat dicere ipsius commotionem in æternitate esse, sed magis, & ipsa immobilis æternitas, in quam omnium temporum

agitatio reuocat, & ex qua omniũ temporum agitatio ſumit exordiũ. Deus igitur ſtabilis fuit, ſemperque eſt, & cum eo ſimiliter æternitas conſiſtit. Mundum vero non natũ, quem recte ſenſibilem dicimus intra ſe habet. Huius Dei imago hic mundus effectus eſt æternitatis imitator. Habet autem tempus ſtabilitatis ſuæ vim atque naturam, quamuis ſemper agitetur, ea ipſa in ſe reuertendi neceſsitate. Itaq; quãuis ſit æternitas, ſtabilis, immobilis, atque fixa, tamen quoniã quod mobile eſt tempus, in æternitatem ſemper reuocatur agitatio, eaque mobilitas ratione temporis vertitur, efficiturque, vt & ipſa æternitas immobilis quidem ſola, per tempus in quo ipſa eſt, & eſt in eo, om-

nis agitatio videatur agitari. Ergo ſic efficitur, vt & æternitatis ſtabilitas moueatur & tēporis ſtabilis mobiltas fiat, fixa lege currendi. Sic, & Deū agitari credibile eſt in ſeipſum eadem mobilitate ſtabilitatis. In magnitudine enim ipſius eſt immobilis agitatio. Hoc ergo quod eſt tale, quod non ſubijcitur ſenſibus, infinitum, incomprehenſibile, inæſtimabile eſt. nec ſubſtineri, nec ferri, nec indagari poteſt. Vnde enim, & quo, & vbi, aut quomodo, aut quale ſit, incertum eſt. Fertur enim in ſumma ſtabilitate, & in ipſo ſtabiltas ſua, ſeu Deus, ſeu æternitas, ſeu vterque, ſeu alter in altero, ſeu vterque in vtroque ſint. Propter quod æternitas ſine definitione eſt temporis. Tempus autem quod definitur, poteſt vel numero,

vel alternatione, vel per alterius
ambitudinem rediens, æternum eſ
ſe. vtrunque ergo infinitum, vtrum
que videtur æternum. Stabilitas e-
nim, vt pote defixa, quo ſuſtinere
quæ agitabilia ſunt poſsit, benefi-
cio firmitatis, merito obtinet prin-
cipatum. Omnium enim quę ſunt,
primordium Deus eſt, & æternitas,
Mundus autem, quod ſit mobilis,
non habet principatum. Præuenit
enim mobilitas ſtabilitatem ſuam
in legem agitationis ſempiternæ
habendo immobilem firmitatem,
Omnis ergo ſenſus diuinitatis, im-
mobilis, ipſe in ſtabilitate ſua ſe cō
mouet. Sanctus, & incorruptus,
& ſempiternus eſt, & ſiquid melius
poteſt nuucupari, Dei ſummi ipſa
voluntate aſſiſtens æternitas ple-
niſſimus omniun ſenſibilium, & to

tius diſciplinæ conſiſtens,vt ita di
xerim,cum Deo.Senſus vero mun-
danus receptaculum eſt omnium
ſenſibilium,& ſpecierum,et diſcipli-
narum.Humanus vero, ex memo-
moriæ tenacitate,quod memor ſit
omnium, quas geſserit, rerum. Vſ-
que ad humanum tamen animal
ſenſus diuinitatis deſcēdendo per-
uenit. Deus enim ſenſum ſummum,
diuinumque cunctis confundi no-
luit , ne erubeſceret commixtio-
ne aliorum animantium. Intelligen
tia enim ſenſus humani qualis, aut
quanta ſit , tota eſt in memoria
præteritorum. Per eam enim me-
moriæ tenacitatem , gubernator
effectus eſt terræ. Intellectus au
tē naturæ qualitate,& ſenſus mūdi
ex ōnib⁹, quæ in mūdo ſenſibilia ſūt

-pote

poterit peruideri. Æternitas quę
ſecunda eſt ex ſenſibili mundo, ſen-
ſus datus, qualitaſque dinoſcitur,
at intellectus qualitatis, qualitaſq;
ſenſus ſummi Dei, ſola veritas eſt,
cuius veritatis in mundo, ne qui-
dem extrema lineæ vmbra dinoſci-
tur. Vbi ſunt mendacia, vbi geni-
turæ, vbi errores videntur. Vides
ergo, ò Aſclepi in quibus conſtitu-
ti, quæ tractemus, aut quæ audea-
mus attingere. Sed tibi Deus
ſumme gratias ago, qui me viden-
dæ diuinitatis tuæ illuminaſti lu-
mine, & vos, ò Tati, & Aſclepi, &
Ammon intra ſecreta pectoris di-
uina myſteria ſilentio tegite, & ta-
citurnitate ſeruate. Hoc enim dif-
fert intellectus à ſenſu mundi, in-
telligendam, & dinoſcendam men-
tis præuenit intentionem. In-

tellectus autem mundi pervenit ad æternitatem, & Deos noſcendos, qui ſupra ſe ſunt, & ſic contingit hominibus, ut quaſi per caliginem quæ in cœlo ſunt, videamus, quantum poſsibile eſt per conditionem ſenſus humani. Hæc autem intentio anguſtiſsima eſt pervidendis tantis bonis. Latiſsima vero cum viderit felicitate conſcientæ. De inani vero, quod etiam magnum videtur eſſe quamplurimis, ſic ſentio. Inane nec eſſe aliquid, nec eſſe potuiſſè, nec futurum unquam. Omnia enim mundi ſunt membra pleniſsima, ut ipſe mundus plenus ſit atque perfectus corportbus, qualitas formaque diverſis ſpeciem ſuā habentibus, & magnitudinem. Quorum unum eſt alio majus aut alio minus, & valetu

dine, & tenuitate diuerſa. Nam &
quædam eorum validiora videntur
ſicut & maiora, minora autem, &
tenuiora, aut vix aut õnino videri
non poſſunt, quas ſolũ eſſe attrecta
tionecognoſcimꝰ. Vnde contingit
multis credere hic, non eſſe corpo
ra, ſed inanes locos, quod eſt
impoſſibile. Sicuti enim quod dici-
tur eſt extra mundum, ſi tamen
eſt aliquid (nec enim iſtud credo)
ſic ab eo plenũ eſſe intelligibilium
rerum, id eſt diuinitatis ſuæ ſimili-
um. Vt hic etiam ſenſibilis mun-
dus qui dicitur, pleniſſimus ſit cor
porum, & animalium, naturæ ſuæ,
& qualitati conuenientiam, quo-
rum facies non omnes videmus,
ſed quaſdam vltra modum grandes
quaſdam breuiſſimas, aut propter
ſpatij interiecti longitudinem, aut

quod

quod acie ſumus obtuſa, tales nobis eſſe videantur, aut omnino propter nimiam breuitatem à multis non eſſe credantur. Dico nunc dæmonas, quos credo commorari nobiſcum, & heroas, quos inter aeris puriſſimam partem ſupra nos & terram, vbi nec nebulis locus, nec ex ſignorum aliquorum agitatione commotio. Propter quod ò Aſclepi inane nihil eſſe dixeris, niſi cuius rei inane ſit. Hoc quod dicis inane, prædixeris, vt inane ab igne, & ab aqua, & ab his ſimilibus. Quod & ſi contigerit videri, quid inane poſſit eſſe a rebus huiſcemodi, quamuis breue ſit, vel magnum quod inane videtur, ſpiritu tamen, & aere vacuum eſſe non poſſit. Similiter vero de loco dicendum,

quod vocabulũ solũ ĩtellectu caret. Locus enĩ, ex eo cuius est; quid sit, apparet. Principali etenim nomine dempto, significatio mutatur. Quare aquæ locus, ignis locus, aut his similium recte dicimus. Sicut enĩ inane esse aliquid impossibile est, sic, & locus solus quid sit dinosci non potest. Nã si posueris locũ sine eo cujus est, inanis videbitur locus, quem in mundo esse non credo. Quod si inane nihil est, nec per se quid sit locus apparet, nisi ei, aut longitudines, aut latitudines, aut altitudines addideris, ut corporibus hominum signa. His vero sic se habentibus, ô Asclepi, & vos qui adestis, scitote intelligibilem mundum, & Deum, qui mentis solo obtutu dinoscitur esse incorporalem, nec eius naturæ

misceri

misceri posse aliquid corporale, id est, quod possit qualitate, quantitate, numerisque dinosci. In ipso enim nihil tale consistit. Hic ergo mundus, qui dicitur sensibilis, receptaculum est omnium sensibilium specierum, qualitatum vel corporum, quæ omnia sine Deo vegetari non possunt. Omnia enim DEUS, & à DEO omnia, & ejus voluntatis omnia. Quod totum est bonum, decens, immutabile, & prudens, & ipsi soli sensibile, atque intelligibile, & sine hoc, nec fuit aliquid, nec est, nec erit, Omnia enim ab eo, & in ipso, & per ipsum, & multiformes qualitates, & magnæ quantitates, & omnẽ mensuram excedentes magnitudines, & uniformes species, quas si intellexeris, ô Asclepi, gratias a-

ꝯcturus es DEO. Si totum animad
uertes vera ratione, perdisces
mundum ipsum sensibilem, & quæ
in eo sunt, omnia à superiore illo
mundo, qua si ex vestimento eius
contecta. Vnũ quodq; enim genus
animalium, ò Asclepi, cuiuscun-
que, vel mortalis, vel immortalis.
vel rationalis, siue sit animans,
siue sine anima sit, prout cuique
est genus, sic singula sui generis
imagines habent. Et quamuis
vnũ quodque animalis genus om-
nem sui generis possideat formam
in eadem tamen sui forma, singula
dissimilia sunt, Species enim quæ
diuina est, incorporalis est, & quic-
quid mente comprehenditur. Cum
itaq; hæc duo, ex quibus constat
forma, & corpus, incorporalia
sint, impossibile est vnamquanq;

for-

formā alteri ſimilimam naſci, horarum, & climatum diſtantibus punctis. Sed immutantur toties quot hora momenta habet circulj circumcurrentis, in quo eſt ille omniformis quem diximus Deus. Species ergo permanet, ex ſe toties, pariens imagines tantas, tamque diuerſas, quanta habet conuerſio mundi momenta, qui mundus conuerſione mutatur. Species vero, necmutatur, nec conuertitur. Sic generum ſingulorum formæ ſunt permanentes, in eadem forma ſua diſsimiles. Aſclep. Et mundus ſpeciem mutat, ò Triſmegiſte? Triſme. Videsergo ò Aſclepi. tibi oía quaſi dormēti eſſe narata.

Quid eſt enim mundus, aut ex quibus conſtat, niſi ex omnib' natis?

Ergo

Ergo vis dicere de cœlo,& terra,
& elementis. Namque alia magis
frequenter mutantur in ſpecies,
cœlum humeſcens, vel ſordeſcens
in una cœli ſpecie, hæ ſunt quæ ſe-
pe alternantur ſpecies, Terra ve-
ro ſuæ ſpeciei multas immutatio-
nes ſemper habet, & cum parturit
fruges, & cum eadem partu nu-
triat ſuo, tum reddit omnium
fructuum varias diverſasque qua-
litates, & quantitates, ac ſtatio-
nes, & curſus ad omnes arborum,
florum, baccarum qualitates, odo-
res, ſapores, ſpecies. Ignis etiam
facit converſiones plurimas, atq;
diverſas. Solis enim, & lunæ o
mniformes imagines. Sunt autem
quaſi ſpeculorum noſtrorum ſimi-
les, imaginum ſimilitudines, æmu-
lo ſplendore reddentium. Sed iam

de

de talibus ſint ſatis dicta talia. Iterum ad hominem, rationem redeamus, ex quo divino dono, homo animal dictum eſt rationale. Minus autem miranda, & ſi miranda ſunt quæ de homine dicta ſunt, ſed omnium mirabilium vincit admirationem, quod homo potuit invenire naturam, eamque efficere. Quoniam ergo proavi noſtri multum errabant contra orationem DEORUm increduli, & non animadvertentes ad cultum, religionemque divinam, invenerunt artem qua DEOS efficerent, cui inventæ adjunxerunt virtutem, de mundi natura convenientem, eãq; miſcentes, & quoniam animas facere non poterant, evocantes animas dœmonum, vel Angelorum, eas indiderunt imaginibus ſuis, di-

diuinisq; mysteriis, per quas sola idola, & benefaciẽdi, & malefaciẽdi vires habere potuissent. Auus enim tuus, ò Asclepi medicinæ primus inuentor, cui templum consecratum est in monte Lybiæ, circa litus crocodilorum, in quo eius iacet mundanus homo, id est corpus, reliquus enim, vel potius totus, si est homo totus in sensu vitæ melior, remeauit in cœlum, omnia etiam nũ adiumenta hominibus præstans infirmos numine suo, quæ ante solebat medicinæ arte præbere. Hermes, cuius nomine auitum mihi nomen est, sibi cognomen patrium consistens, omnes mortales vndique venientes adiuuat, atque conseruat. Isin vero, Osirin, quam multa bona præstare propitios, tantum obesse

ſcimus iratos. Terrenis enim Diis atque mundanis facile eſt iraſci, vt pote ſint ab hominibus facti, atque compoſiti, extraque naturã. Vnde contingit ab Aegyptijs hæc ſancta animalia nuncupari, & per ſingulas ciuitates coli eorum animas, quorum ſunt conſecratæ viuentes, ita vt eorum legibus incolantur, & eorum nominibus nuncupentur. Per hanc cauſam ó Aſclepi quæ alijs colenda videntur, atq; veneranda, apud alios diſſimiliter habentur, ac propterea bellis ſe laceſſere Aegyptiorum ciuitates ſolent. ASCLEP. Et horum Triſmegiſte Deorum, qui terreni habentur, cuiuſmodi eſt qualitas? Triſme. Conſtat ò Aſclepi de herbis, de lapidib⁹, & de aromatib⁹ vim diuinitatis naturalẽ habentib⁹ in ſe &

propter hanc cauſam ſacrificijs
freqnentibus oblectantur, hymnis
& laudibus, & dulcisſimis ſonis
in modum cœleſtis harmoniæ
concinētib⁹, ut iſtud, quod eſt cœ-
leſti uſu, & frequentatione illectū,
in idola poſsit lætum humanitas
patiens, longa durare per tempo-
ra, ſic DEORUM actor eſt homo,
& ne putes fortuitos effectus eſſe
terrenorum DEORUM, ò Aſclepi,
Dij cœleſtes inhabitant ſumma cœ
leſtia, unusquiſque per ordinem,
quem accipit complens, atque cu-
ſtodiens. Hi uero noſtri ſigillatim
quædam curantes, quædam prævi-
dentes, quædam ſortibus, & divi-
natione prædicētes, hic pro modo
ſubvenientes humanis, quaſi ami-
ca cognatione auxiliantur. ASCle.
Quā ergo partē ratiōis εἱμαρμένη,

vel fata incolunt. O Triſmegiſte, ſi cœleſtes Dij dominantur, terreni incolũt ſingula quã εἱμαρμένη nuncupamus? TRISMEG. O Aſclepi ea eſt neceſsitas omniũ quæ geruntur, ſemper ſibi catenatis nexibus juncta. Hæc itaque eſt, aut effectrix rerum, aut ſummus Deus, aut ab ipſo Deo, qui ſecundus effectus eſt Deus, aut omnium cœleſtium, terrenarumque rerum, firmata divinis legibus diſciplina. Hæc itaque εἱμαρμένη, & neceſsitas, ambæ ſibi invicem individuo connexæ ſunt glutino, quarum prior εἱμαρμένη rerum omnium parit initia. Neceſsitas vero cogit ad effectum, quæ ex illius primordijs dependet. Has ordo conſequitur, id eſt contextus,

& diſtincto temporis rerum perficiendarum, Nihil eſt enim, ſine ordinis compoſitione In omnibus iſtis mundus ordine geſtatur, vel totus conſtat ex ordine. Hæc ergo tria εἱμαρμένη id eſt fatum, neceſſitas, ordo, vel maxime Dei nutu ſunt effecta, qui mundum, gubernat ſua lege, & ratione diuina Ab his ergo omne velle, & nolle diuinitus auerſum eſt totum. Nec ira etenim commouētur, nec flectuntur gratia, ſed ſeruiunt neceſſitati rationis æternę, quę æternitas inauerſibilis, immobilis, inſolubilis eſt. Prima ergo εἱμαρμένη eſt quæ veluti iacto ſemine, futurorū omnium ſuſcipit prolem. Sequitur neceſſitas, qua ad effectum coguntur omnia. Tertius ordo textū

ſeruans

ſeruās carū rerū quas εἱμαρμένη necesſitasque diſponit. Hæc ergo æternitas quæ nec cœpit eſſe,nec deſinet, quæ fixa immutabili lege currendi ſempiterna commotione ſeruatur,oriturq́ue,& occidit alterna ſæpe per membra, ita vt variatis temporibus, iiſdem quibus occiderat membris, oriatur. Sic enim, & rotunditatis uolubilis ratio, vt ita ſint ſibi coarctata cuncta, vt quid ſit volubilitatis initium ignores, cum omnia ſe ſemper, & præcedere, & ſequi videantur. Euentus autem vel ſors, inſunt omnibus permixta mundanis. Dictum eſt nobis de ſingulis, vt humanitas potuit, vt voluit, per-miſitque diuinitas. Reſtat hoc ſolum nobis vt benedicentes Deum,

oran-

oranteſque ad curam corporis re,
deamus. Satis enim de divnis re-
bus tractantes, mentem velut ani-
mi pabulis ſaturavimus.
De adyto vero egreſsi,cum Deum
orare cœpiſsent, in aſtrum reſpi-
cientes erant. Sole etenim occi-
dente, cum quis Deũ orare volue-
rit,illuc debet reſpicere,ſicut&ſo-
le oriente,in eũ qui ſubſolanus di-
citur. Iam ergo dicentibus pre-
cationem, Aſclepius ait, ſubmiſſa
voce oranti ſuggeramus patri,
quod juſſerit, ut thure addito, &
pigmentis, precem dicamus Deo.
Quem Trimegiſtus audiens, atque
commotus ait,melius, melius omi-
nare,ò Aſclepi. Hoc enim ſacri-
legijs ſimile eſt,cum Deum roges,
thus atque cætera incendere. Ni-
hil enĩ deeſt ei, qui ipſe eſt omnia.

Sed nos agẽtes gratias, adoremus. Hæ enim ſunt ſummæ incenſiones Dei, cum aguntur grates à mortalibus.

Gratias tibi agimus ſumme, & exuperantisſime, Tua enim gratia tantum ſumus cognitionis tuæ, lumẽ conſecuti. Nomen ſanctum, & honorandum, nomen unum, quo ſolus DEUS eſt benedicendus, religione paterna, quoniam omnibus paternam pietatem, & religionem, & amorem, & quæcunque eſt dulcior efficacia præbere dignaris, & donas nos ſenſu, ratione, intelligentia, Senſu, ut te cognoſcamus. Ratione, ut te ſuſpicionibus indagemus. Intelligentia, ut te cognitione cognoſcentes gaudeamus, ac numine ſaluati tuo gaudeamus, quòd nobis te oſtenderis totum

gaudeamus, quòd nos in corpori-
bus ſitos, æternitate fueris conſe-
crare dignatus. Hæc eſt enim ſola
humana gratulatio, cognitio ma-
ieſtatis tuæ. Cognouimus te, & lu-
men maximum ſolo intellectu ſen-
ſibili. Intelleximus te, ò vitæ vera
via, ò natorum omnium fœcunda
generatio. Cognouimus te totius
naturæ, tuo conceptu pleniſsime,
cognovimus te æterna perſevera-
tio. In omni enim iſta oratione, a-
dorantes bonum bonitatis tuæ,
hoc tantum deprecamur, ut nos
velis ſervare perſeverantes in amo
re cognitionis tuæ, & nunquam ab
hoc genere vitæ ſeparari. Hoc op-
tantes convertimus nos ad puram,
& ſine animalibus cœnam.

FINIS,

FRAN-

FRANCISCI PATRICII, HERMES TRISMEGISTVS.

HErmetem Triſmegiſtum, virum aqud Ægyptios ſapientia maximum fuiſſe, viri multi ac magni, multis iam ſeculis habuere perſuaſum. Primus poſt tot ſecula. Io. Goropius Becanus Hermeten hunc, neminem hominum fuiſſe, auſus eſt affirmare: & alijs etiam perſuadere, multis ingenij, atque eruditionis plenis argumentis, eſt conatus. Quę fere omnia pendẽt, ex Theuti nomine: Etimo deducto ab Heet & Hoot, quod Cimmeria quadam

dam

dam ſua lingua, e Cimmerijs tenebris nuper eruta, caput ſignificet. Idē quod Ægyptia Thot, Thoyt, & Theut olim dicit eſſe ſignificatum. Cui rei ut fidem faceret, Hermas ſtatuas illas fuiſſe dictas addit, quibus humani nil aliud erat, præter caput, & pudenda: In quibus præcepta vitæ, & ab Ægyptiis inſculpebantur. Idque viri magni Iamblichi, authoritate confirmat. Qui ſcribat Mercurio Deo, multa librorum Ægyptiacorum millia fuiſſe adſcripta. Somniaſſeque Græcos, & Latinos omnes, qui crediderint, hominem eum aliquem fuiſſe, ante Pharaonis ætatem, qui litterarum, artiumque liberalium author extiterit; neſcientes quid nomen Thoot, Hermetis, Mercurijve ſignificaret. Quod de Cim-

meria

meria ſua lingua, vir hic ſcribit, non eſt animus perpendere. Eius etymi fides apud eum, eamque eſto. Hoot, ac Thoot caput ſignificari, verum eſto. An ideo, nemo unquam virorum, nomine hoc Thoot, ſeu Theut, proprio, inſignitus fuit? Apud Græcos caput eſt κεφαλὴ. An ideo Cephalus, ſenex ille in Platonis Repub. nullus fuit? Ægyptia lingua aqua dicebatur, μὸ υσης is, qui ex aqua ſervatus eſſet. Quo duplici nomine in unum iuncto, Moyſi nomen Pharaonis filia impoſuit, (id Ioſephus refert) An quia multi ex aqua ſunt ſervati, nullus unquam vir, Moyſes fuit? Ariſtocles apud Græcos, optima gloria. Ariſtoteles optimus finis, ſonant. An ergo

nullus Aristocles, quod Platoni proprium nomen fuit? nullus Aristocles fuerunt vmquam? Qualis hæc Argumentatio. Thoot caput significat. Ergo nemo hominum vmquam Thoot est vocatus? Scimus ex Platonis Hipparcho, ex Plutarchi Alcibiade, ex alijs quoque magnis authoribus, Hermas tales lapides fuisse, quales Goropius describit. An ideo, nullus vmquam homo, Hermes est vocatus? Iamblichum ait dicere, multa librorum millia Mercurio Deo fuisse inscripta. Esto. An ideo Mercurius, nullus vmquā hominū nomen habuit? An nescimus quoscumque antiquitas, & Græca, & Aegypta pro Dijs coluit eos homines fuisse. Osiris, Isis, frater ac soror Saturni Iunio-

ris filij : quod Diodorus testatur idemque maritus, & vxor, in Deos sunt relati. Horum a consilijs, & multarum scientiarum institutor Hermes sunt. Et Sanchoniaton Berythius, qui paulo, post Mosen vixit, Phęnicumque historiam scripsit, fidē fecit, eum, qui apud Phęnices Thantus diceretur, apud Aegyptios Thoot, & Thoyt fuisse vocatum. Eumque Saturni scribam fuisse narrat. Hic quoque in Deos est relatus. Is literas inuenit Multa circa Deorum honores, & sacra, & Astrologiam, & Musicam, & Naturam primus obseruauit. Palæstram, & choream, & Lyram reperit. Græcos etiam eloquentiam docuit. A

qui-

A quibus ob eam causam dictus est
Hermes. Quæ omnia Diodorus
narrat. Cicero vero, Clemens, Ar
nobi', alij quoque, apud Græcos,
Hermetas seu Mercurios quinq;, fu-
isse perhibent. Inter quos duos
fuisse Aegyptios, alterum Nili filiũ
cujus nomen Aegyptia gens hor-
rebat, & reuerebatur exprimere.
Alterum, qui Argum in Græcia
occidisset, profugum in Aegyptũ
delatũ, Aegyptios literas docuisse,
eisque leges dedisse. An vero Her-
mes ille, qui Osiridi, atque Isidi a
consilijs fuit, sit is idem qui Argum
occiderit, nullo antiquitatis, vel
indicio, vel testimonio, aut affir-
mare, aut negare possum. Sed si
Diodoro alijsque non paucis creda
mus, Orpheum primo, alios dein=
de Græcos, quæ Aegyptiorum e-

rant

erant ad ſuos tranſtuliſſe, literarum inuentionem, non Mercurio Argi occiſori, Sed Theuto Ægyptio, quod Plato, vir animo candidiore, fatetur, tribuere debemus. Sed an Theutus hic, ſeu Hermes inuentor literarum, idem fuerit cum Hermete Triſmegiſto, in dubium verti poteſt; Illud certum eſt, Oſiridis, & Iſidis temporibus fuiſſe. Quando Iſis, vti Diodorus ſcripſit, in columna ſui ſepulchri incſripſerit, ſe fuiſſe ab Hermete edoctam.

Εγω Ι'σις εἰμὶ ἡ βασσίλισσα πάσης χώρας ἡ παιδεύθεισα ἀπὸ Ερμοῦ

Ego Iſis ſum, Regina totius regionis, fui ab Hermete edocta Et in libro ſacro Hermetis, vbi colloquium eſt inter Iſidem; &

Horum filium, multa fit de Hermete mentio. Eiusque verba sæpe refert. Et eum vniuersi etiam, appellat Mentem Fingitque aliquando Deum vniuersi principem cum Hermete loquentem, eumq; animæ suæ, animam vocantem atque ipsi hominum formationẽ assignantem. Item.

Βουλῆς δ' ὁ πατὴρ πάντων, ϗ καθηγητῆς ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς.

Consilij pater omnium, & magister Trismegistus Hermes.

Ex quo loco videatur, eum Hermeten, qui a consilijs Isidi fuerit, eundem fuisse Trismegistum. Rursus Trismegistum Hermetem, non

fuiſſe eũdem cum Iſidis conſiliario videtur poſſe elici, ex eo Triſmegiſti dialogo, cui nomen eſt Aſclepius, quem Apuleius Latinum fecit. In quo verſ⁹ finẽ hæc ſũt verba. *Hermes, cuius auitum mihi nomen eſt, non ne in ſibi cognomini patria conſiſtens, omnes mortales, undique venientes adiuuat, atque conſeruat.*

In eo autẽ toto dialogo ſicuti in Pœmandro, in Catholico in Claue & reliquis Triſmegiſti nomen veluti & authoris, & interlocutoris, inſertum eſt. Et is qui illa profert verba Triſmegiſtus eſt. Alius igitur, eſt hic Hermes Triſmegiſtus, ab Hermete Triſmegiſto eo, qui Iſidis conſiliator, & inuen-

tor litera-

tor lirerarum fuit. Itaque quem
Goropius, neminem fuisse ait; quē
multi magni viri pro uno accepe-
runt, nos in duos distinguimus, e-
iusdem nominis, & cognominis,
aliorum alterius nepotem. Quod
& D. Augustinus libro de civitate
Dei VIII. Sentit, & sæpe alibi Mer-
curij aui, & nepotis, mentionem
facit. Sed nomine, & cognomine
eodem, unū atq; eundem, creditum
apparet. Priorem quidem Osiri-
dis atque Isidis temporibus flo-
ruisse satis, ex Diodoro constitit,
& satis etiam ex Hermetis sermo-
ne sacro constat, & ex Sanchonia-
tone, qui eum dicit Saturni fuisse
scribam. Saturnus autem fuit Osi-
ridis pater, qui ut Chronici colli
gunt, fuit Chasenuus, seu Chami
filius, qui dictus est Sàturnus Iu-

nior. Ideoque in Isidis epitaphio scriptum est.

Ἐγὼ εἰμὶ, ἡ τοῦ νεοτάτου Κρόνου θεοῦ, θυγάτηρ πρεσβυτατη.

Ego sum Iunioris Saturni Dei filia natu maxima.

Quod etiam ex libro sacro videtur posse dici, scilicet ex nomine Camephes, ita enim in eo scriptum est.

Πρόσεχε τέκνον ὦρε. Κρυπῆς γαρ ἐπακούης θεωρίας ἧς ὁ μεν προπάτωρ Καμήφης ἔτυχεν επακουσας παρὰ Ερμοῦ τοῦ πάντων ἔργων ιπο-

μνή-

μνηματογράφου, παρὰ τοῦ Κα-
πάντων προγενεςέρου Κα-
μηφεος.

Mentem adhibe o Hore fili: occultam enim audis contem-plationem, quam auus Came-phes audijt ab Hermete, qui o-mnium rerum commentaria scri-psit ab omnium progenitore, Ca-mephe.

Horus quidem cum esset Osiridis filius. Osiris autem Chusi, hic vero Chami id est Camephes, Chamus Hori proau' fuit, Chamephis autẽ progenitor, iam Noachus est, qui dictus est Saturnus senior. Cuius ser mones Hermes audierat, & ab Her

mete Iunior Camephes, qui videtur eſſe Chuſus Chami filius. Itaque videtur Hermes hic primus, Chami vel Chuſi præceptor fuiſſe Noachi autem auditor. Sed cum in eodem libro ſacro non longe a principio hæc ſint ſcripta.

Αλλ' ἦν ἀυτῶ διάδοχος ὁ Τατ, ὑιὸς ὁμοῦ καὶ παραλητρωρ των μαθημάτων, τούτων οὖκ ἐις μακρὰν δὲ, καὶ ὁ Ασκληπιὸς ὁ Ἰμούθης σϖανὸς, καὶ Ηφαιστοβοῦλης, ἄλλοιτε,

Sed fuit ei ſucceſſor Tat, filius ſimul & diſcipulus horum dogmatum, & non multo poſt

Asclepius Imuthes, & Hephestobulas, & alij.

Deinde versus finem, ea quæ attulimus.

Βουλῆς δ' ὁ πάτηρ πάντων, καὶ καθηγητὰς ὁ τρισμεγιστος Ἑρμῆς. Ἰατρικῆς δ' ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἡφαίστου. Ἰσχύος τε καὶ ῥώμης πάλιν Ὄσιρις μεθ' ὧν ὦ τέκνον αὐτὸς σύ. Φιλοσοφίας δὲ Ἀρνεβασκήνις. ποιητικῆς δὲ πάλιν ὁ Ἀσκληπιὸς, ὁ Ἰμούθης.

Consilij quidem pater omnium ac magister Termaximus Hermes Medicinæ vero Ascle-

pius Vulcani filius. Virium vero, & roboris cursus Osiris. Post quos tu filj. Philosophiæ vero Arnebascenis. Poetices autem rursus Asclepius Imuthes.

Ex horum priore loco in dubium vertat quis, quod prius diximus, Hermetas duos fuisse. Proauum, & nepotem. Quia & hic antiquior videtur filium Tatum habuisse, & Asclepium auditorem, quod non videtur temporibus cõsonare. Sed ex hoc posteriore loco, & alio illo ex fine Dialogi Asclepij soluitur omnis difficultas. Nã hoc loco non vnus Asclepius, sed duo nominantur. Alter Vulcani filius, medicinæ inuentor, Alter Imuthis filius poetices repertor.

Atq; hi ambo Isidis, & Osiridis ętate, in dialogo autem illo ita scribitur.

Auus enim tuus o Asclepi, medicinæ primus inuentor, cui templum consecratum est in monte Lybiæ.

Ex quibus verbis patet Asclepium medicinæ inuentorem, auum fuisse Asclepij huius iunioris. Auoque iam mortuo templum fuisse consecratum. Deinde subnectitur.

Hermes cuius auitum mihi nomen est, nonne in sibi cognomine patria consistens, omnes mortales undique venientes adiuvat, atque conseruat.

Eodem ſcilicet modo, quo, Aſclepius iam vita functus: ille in monre Lybiæ, hic vero in patria ſibi cognomine, in Hermopoli nimirum, cuius nomini ea urbs ſacrata fuerat. Author enim eſt Diodorus, multas urbes Dijs qui eas ædificarunt cognomines fuiſſe. Dioſpolis Ioui, Heliopolis Soli, Hermopolis Mercurio Panopolis Pani, & ſic de alijs multis. De Iſide quoque defuncta ſcribit.

Iſin vero, uxorem Oſiris, quàm multa bona præſtare, propitiam? Quantis obeſſe ſcimus iratam? Et mox.

Vnde contingit ab Ægyptiis, hæc cuncta animalia nuncupari,

colique per singulas ciuitates, eorum animas, qui ea consecrauere viuentes.

Ex quibus sane omnibus recte perceptis constat ni fallimur, Isin & Hermetem, & Asclepium contemporaneos, fuisse vita exutos tempore Asclepij, & Hermetis iuniorum. Quod si hi, nomina auorum tulerunt, quid mirum, Hermetis prioris filium, nomine fuisse Tatum? & filium etiam secundi Hermetis, qui prioris nepos, ex Tato fuit, Tatum fuisse nominatum? Quandoquidem in eadem familia, & apud Romanos, & apud Græcos, & apud alias nationes, nostro quoque tempore, ijsdem nominibus, & filij patrum, & nepotes auorum, & proauorum nomi-

nentur. Non eſt ergo mirum, ſi apud priſcos etiam Aegyptios in eadem proſapiæ linea, idem contigerit. Et auus Hermes, ſeu Theut fuerit, filius Tat. & huius filius Hermes, & huius iterum Tatus. Neque mirum etiam eſt, ob admirabilem utriusque ſapientiam, utrumque Triſmegiſtum fuiſſe cognominatum. Non equidem, quia ut quidam crediderunt, primus de Trinitate diſeruerit, Nam ante eum, & Abramus, ut videtur eam cognouit, & Zoroaſter, ut eſt palam, de ea eſt locutus. Nec quia, & ſacerdos, & Philoſophus, & rex fuerit. Sed more illo, & Græcorum & Latinorum, quo dictum eſt, Terque quaterque beati. Quod etiam Gallicæ linguæ modo videtur in uſu, ut illud ter, aut tre, ſæpe

in initio vocum apponant, indeq; eam componant, & quoniam secundus a primo, ſicut nomen, ita & cognomen traxit. Vterque autem floruit, ante Moſem, atque eius contemporaneos Pharaones duos, Achorim, & Chenchrem. Nam priorem illum Oſiridis cœtaneum fuiſſe conſtitit. Occiſus autem eſt Oſiris a Typone fratre anno poſt diluuium 568. A quo tempore, uſque ad Moſis natiuitatem quæ fuit anno 717. a diluuio anni intercurrerunt 149. Sed annis 15. antequam Moſes moreretur, Euſebius tradit, Tatum (quem ipſe nominat Chat) Triſmegiſti filium floruiſſe. Itaque ab Oſiridis nece, uſque ad hanc Tati ætatem anni interſunt CCIL II. Cui annorum ſupputationi,

nõ videtur diſſona, quatuor vni⁽ˢ⁾ s poſt alium virorum ſapientum ætas, quando legimus iiſdẽ temp⟩ ribus, Moſem vnum, 120. annis vixiſſe. Quod ne noſtris quidem admodum mirum fuerit. Scripſit autem uterque libros. Nam de auo, ita nepos, ſub Iſidis perſona in libro ſacro narrat. Eum antequam è vita diſcederet, libros ſuos in Oſiridis adyta repoſuiſſe. Eosq; ita allocutum.

O ſacri libri, imputreſcibiles toto tempore manete, atq; incorrupti. Et quæ ibi referuntur.

Neque verum eſt, quod multi crediderunt, nullas alias literas Aegyptios habuiſſe quam Hieroglyphicas, neque aliud ſcribendi genus, quam in columnis. Quod vi-

detur Goropius credidisse. Nam & in columnas insculpserunt, & libros scripserunt. Sed hos in archanis habuerunt, illa populo proponebant. Quod satis ex eodem libro sacro apparet. Nam auus Hermes de Osiride, & Iside ita inducitur loquens.

Οὗτοι τὰ κρυπτὰ, φησὶν Ερμῆς, τῶν ἐμῶν ἐπιγνώσονται γραμμάτων πάντων, καὶ διακρινοῦσι, καὶ τίνα μὲν αὐτοὶ κατέσχωσιν, ἃ δὲ καὶ πρὸς εὐεργεσίας θνητῶν φθάνει, στήλαις καὶ ὀβελίσκοις χαράξουσιν.

Isti, Archana, ait Hermes. meorum scriptorum omnium agnoscent, & discernent, & aliqua

ipsi continebunt. Quæ vero ad mortalium beneficiũ tendunt, columnis atq; Obeliscis insculpent.

Quæ autem ipsi continebunt libri, sunt ea de quibus, quod in Archanis essent, ita in eodem est scriptum.

Ὦ ἱεραὶ βίβλοι τῶν ἀφθάρτων, καὶ τετεύχαται μοῦ χεῖρονας τῆς ἀφθαρσίας φαρμάκω χορείας ἐπικρατῶ, ἀσαπεῖς παντὸς αἰῶνος καὶ ἄφθαρτοὶ διαμείνατε χρόνους, καὶ ἀθεώρητοι, ἀνερευνητοι γινόμεναὶ παντὶ τῷ ταύτῃ παροδεύειν μέλλοντι παιδείᾳ.

O ſacri libri rerum incorruptibilium, qui ſortiti eſtis a me deteriora dona, quam incurruptionis Pharmacum, immarceſsibiles toto tempore, & incorruptibiles permanere, inconſpicui, atque incomperti, ab omni qui hanc diſciplinam transgreſſurus fuerit.

Huic rei conſonat, quod de Orpheo, Solone, Pythagora, Thalete, Democrito, Platoneque narratur. Eos ſcilicet in Ægyptū, profectos, non a columnis, quæ populo omni expoſitæ erant, ſed a ſacerdotibus diſciplinas per colloquia, & ſobrietatem, & ſacra didiciſſe. De Columnis Proclus commentario ſuo primo in Timæum ſcribit.

Αἰγυπτίοις δ' ἔτι, καὶ τὰ γεγονότα διὰ τῆς μνήμης ἀεὶ νέα πάρεσιν. Ἡ δὲ μνήμη διὰ τῆς ἱστορίας. Αὕτη δ' ἀπὸ τῶν στηλῶν, ἐν αἷς ἀπεγράφοντο τὰ παράδοξα, καὶ τὰ θαυμάτος ἄξια, εἴτ' ἐν πράξεσιν, εἴτ' ἐν ευρεσέσιν.

Ægyptijs, quoque & iam facta, per memoriam, ſemper noua adſunt. Memoria vero eſt per hiſtoriã. Hæc vero a columnis, in quibus deſcribebantur paradoxa, & quæ admiratione eſſent digna ſiue in actionibus, ſiue in inuentionib.

Nec vero, quod Iamblichus narrat, ob id verum non est. Pythagoram, & Platonem didicisse philosophiam ex columnis Mercurij. Eam scilicet philosophiam, quæ populo profutura erat, ciuilem, & moralem. Sed Physica & Mathemata, & Theologica à sacerdotib⁹ apprehenderunt. Quod idem Iamblichus his verbis testatnr.

Neque enim par fieret Pythagoram, & Platonem, & Democritum, & Eudoxum, compluresque alios veterum Græcorum nactos esse doctrinam congruam ab his, quæ per ipsos condebatur sacris scriptis.

Qui Iamblichus quanquam initio dicat.

Eorum maiores, ſuæ ſapientiæ inuenta, Mercurio dedicabant, Mercurij titulo omnia commentaria inſcribentes.

Non tamen dicit eos proprium eorum nomen tacuiſſe. Qnod ſi dixiſſet, contrarij conuinceretur ab Aſclepio iuniore, qui libello ſuo, proprium nomen adſcripſit. Idem fecere vetuſtiſsimi eorum Aſtrologi Anubis, Petoſyris, Necepſo, Enichmus. Dein & Horus Apollo, & Manethus, & alii. Horum duobus prioribus ait Firmicus, à Mercurij numine Aſtrologiæ ſecreta, fuiſſe commiſſa. Ac librum, cui nomen fuit Myriogeneſis, à Mercurio fuiſſe Æſculapio intimatum, idque ab hoc ipſo, dicit fuiſſe aſſertum. Vtrumque ergo, & Mercurii

nomen & proprium libris suis adscripserunt. Qui mos etiam videtur apud Hebræos fuisse. Qui Prophetias suas, Deo summo tribuentes nomen proprium non omiserunt. Sicuti, & Sibyllis in more fuit. Quibus ex rebus, magna illa Goropij argumenta nullius ponderis euadunt. Sed aiet aliquis, Ægyptia lingua, longe alia à Græca fuit. Vero que est simile, Ægyptios scriptores, & Hermetas istos, sua lingua scripsisse. Quo ergo modo libelli Trismegisti, & Asclepij eius auditoris, Græcè leguntur? Facilis est solutio, ex ijsdem Asclepio, & Iamblicho. Nam ille libello suo diffinitionum, in hæc verba scribit.

Καὶ ἔτι ἀσαφεστάτη, τῶν ἑλλήνων ὕστερον βουληθέντων

τὴν ἡμετέραν διάλεκτον εἰς τὴν ἰδίαν μεθερμηνεῦσαι.

Et etiam obſcuriſsima; cum poſtea Græci voluerint noſtram dialectum, in propriam interpretari

Nec vero mirum videri debet, tam antiquo tempore, Moſis ſcilicet, cuius ætate vidimus, Tatum Iuniorem floruiſſe, id cœptum fuerit a Græcis. Cuius Tati diſcipulus ſimul, & patris, hic Aſclepius fuit. Scimus enim ex Philone, Moſem Græcis diſciplinis fuiſſe imbutum, doctoribus, e Grœcia magnis præmijs a Pharaonis filia euocatis. Iamblichus autem de his Mercurij libris, & alijs, in hunc modum oquitur.

His ergo ita discussis. diluci-
da, & plana solutio est modorum,
in quos ais incidisse te, ex Mer-
curij libris. Quæ enim circumfe-
runtur Mercurij titulo, Mer-
curiales sententias complectun-
tur. Tametsi lingua philosopho-
rum sæpe utantur. Eò quod fue-
rē transcripti ab Ægyptio idio-
mate, a viris philosophiæ non
imperitis.

Deinde non multo post, virum
eum nominat, qui id fecerit.

Hanc sane viam Deificam,
& Anagogicam, Mercurius
docuit, & disseruit. Explanauit

autem

autē, & eandem interpretatus eſt Bytis propheta, Ammoni Regi quam inuenit in Adytis deſcriptam litteris Hieroglyphicis, in urbe Ægyptia quam Sain appellant. Et rurſus fine libri.

Quam ſententiam Bytis, ex Mercurij commentarijs, inter pretando tranſtulit.

Quod vero dixit, Ammoni Regi eum fuiſſe eos interpretatum, Cui etiam Aſclepius ſuum libellum ſcripſit, indicio eſt manifeſto Bytin, & Aſclepium eodem vixiſſe tempore, paulo poſt Hermetē. De numero vero Mercurij librorum, idem Iamblichus ita ſcripſiit.

Sane uniuerſalia principia Her-

Hermes Termaximus descripsit duabus voluminum Myriadibus, authore Seleuco. Sed tribus Myriadibus sexque Chiliadibus simul quingentis atque quinque vigintique libris, refert Manethus, Mercurium cuncta complexum ad unguem ostendisse.

De tanto vero numero, soli supersunt, ex Ficini sententia duo, Poemander Græce, & Asclepius Latine, ab Apuleio iam diu versus. Quod & Vergicius, & Flussas Candalla, senserunt, qui Græcũ illũ imprimi curarunt. Sed nostra sentẽtia Poemander ille a Ficino in 14 capita dissectus, non unus liber est, sed totidem libelli per se a Poemandro separati. Cui solus primus debetur. Reliqui cum nullam Poemandri mentionem faciant, nec ab eo

pendeant, aut ordine dogmatum, aut connexione ulla, Poemandri partes dici non possunt. Esse autẽ eos ab ab illo diuersos, & quæ modo diximus, & Personæ aliæ Tatus, & Asclepius, & tituli ab illo, alij Clavis, Crateris & reliqui libris addito, satis clarum faciunt. Sed extat, & alius titulo sacri libri, quem nos in Cypro in monasterio cui nomen Enclistra, simul cum reliquis inuenimus. Et quem Ioan. Stobæus Eclogis suis Physicis inseruit, cum Fragmentis alijs, & libellis etiam non paucis, partim extantium, partim etiam non extantium. Quæ omnia nos in unum cõtulimus volumẽ, simul cum ijs pauculis, quæ tum apud Cyrillũ, libris contra Iulianũ, tũ apud Suidã repe rimus, & iuxta nostrà illa exẽplaria

plusquam mille quadraginta loca, tum in Ficinianis, tum in Stobęanis & Candallianis emendauimus. Quę lectionum varietas necessitatem uobis imposuit; ut omnes nouo labore, verteremus. Sed & ordinē libellorum mutauimus ita, ut materierum sequela, magis sit connexa, & scientifica magis appareat. Atque hæc quidem de Mercurio Ter maximo, siue Hermete Trismegisto eiusque libris, ex Cimmerijs nō linguis, sed antiquitatis tenebris quantum viribus suffecimus a nobis eruta, in lucem prodeant. Quibus hæc paucula ab eo in eius obitu prolata addantur, quæ a Calcidio referuntur, loquente ipso Hermete.

Hactenus fili pulsus a patria

vixi peregrinus, & exul. Nunc incolumis patriã repeto. Cumq; post paulum a vobis corporeis vinculis absolutus discessero, videtote, ne me, quasi mortuum lugeatis. Nam ad illam optimam, beatamque ciuitatem regredior. ad quam uniuersi ciues, mortis conditione venturi sunt. Ibi namque solus DEVS, est summus princeps, qui cines suos replebit suauitate mirifica. Quo hæc, quã multi vitam existimant, mors est dicenda, quam vita.

Videtur autẽ Hermes hic Trismegistus, coætaneus, quidẽ fuisse

Mosy. sed paulò senior. Scribit .n. Eusebius in Chronico; Anno Armei Aegypti regis primo, Cath fi- filium Trismegisti floruisse. Is autem annus ante Mosis obitum vigesimus circiter fuit. Apparebit autem ex hisce Hermetis, tum libellis, tum fragmentis, pia quædam erga DEVM philosophia, fidei dogmatibus, ut plurimum consona, Apparebit, quoque, Græcas philosophias omnes; Pythagoream, Platonicam in diuinis, ac morum dogmatibus, Aristotelicam autem, & Stoicam in Physicis, & medicinę etiam principia, & ex his, & ex alijs qui perierunt eius libris fuisse desumptas. Quamobrē, longe sati', & christianis hominib. consultius, & utili' longe futurū esse, si Hermetis dogmata, potius quā Aristotelica,

quæ ubique magna ſcatent impietate, in ſcholis publicis, & monachorum Ariſtoteli nimium addictorum cœnobijs, aliquando legantur. Quod ut commodius fieri queat libellos iuxta materierum, uti diximus ſequelam ac ſeriem, in ordinem redegimus. Sicuti & Platonis dialogos, qui ſparſi ac fere ut hi, diſperſi legebantùr, ordine ſciẽtifico, ut poſt hoſce apparebit diſpoſuimus. Vt difficultate maxima, quæ ex eorum confuſione oriebatur remota, certo ac facili admodum ordine, in poſterum legantur. Et ex ea facilitate, amor ac ſtudium vere philoſophantium erga diuinas haſce utraſque philoſophias excitetur.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI,

DE PIETATE, & Philosophia.

LIBER I.

EGO, o fili, & humanitatis gratia, & erga Deum pietatis, primum hoc conſcribo. Nulla.n. fuerit iuſtior pietas, quàm intelligere entia, & gratias factori de eis confiteri. quod facere non ceſſabo. Quid ergo faciens quis, o pater, ſi nihil hic verum eſt, recte traducat vitam. Pius eſto, o fili, qui vero pius eſt, ſumme philoſophatur. Namq́ue ſine philoſophia,

summe pium esse, est impossibile. Sed qui discit, qualia sint entia, & quo modo sint disposita, & à quo, & cuius gratia conditori, ut patri bono, & nutritori probo, & curatori fido, gratias habebit. Et qui gratias agit, pius erit. Qui vero pius est, sciet ubi sit veritas, & quænam sit illa. Et sciens, etiam magis erit pius. Nunquam enim o fili, anima in corpore existens, & l uior facta, attollit se ipsam ad comprehensionem boni & veri, labi potest in contrarium. Vehementem enim amorem habet, & obliuiscitur, omnium malorum anima, quæ didicerit suum authorem. Et non potest ãplius à bono discedere. Atque hic o fili, esto pietatis religiose finis. Ad quem cum perueneris, & bene viues, & feliciter morieris,

anima tua non ignorante quo eam oporteat reuolare. Hæc enim ſola eſt o fili, ad veritatem via, qua etiã progenitores noſtri ierunt, & iter peragentes conſecuti ſunt bonum Venerabilis hæc eſt via, & plana. difficilis tamen itu, animæ in corpore exiſtenti. Primo namq; oportet eam ſecum pugnare, & diſſenſionem magnam facere, & ab una parte ſuperari. Vnius enim fit ad duo congreſſus. illo fugiente, his vero detinere ſtudentibus. Victoria autem utrorumq; non eſt ſimilis. Illud enim ad bonum feſtinat, hæc vero prope mala habitant. Et illud liberari cupit. Hæc vero ſeruitutem amant. Quod ſi vincantur duæ partes, manent ſibi etiam principe priuatæ. Si vero una illa ſuperata fuerit, a duabus illis du-

citur ac fertur ad pœnam, iudicis qui hic eſt. Iſte eſt, o fili viæ quæ illuc eſt, ductor. Oportet enim te o fili, primo, corpus ante finem relinquere, & vineere agonem vitæ, & victor factus redire. Nunc vero o fili, entia tibi per capita percurram. Intelliges enim quæ dicam, memoria tenens, quæ audiuiſti. Omnia entia mouentur. Solum non ens, immobile. Omne corpus mutabile. Non omne corpus diſſolubile. Quædam corporum ſunt ſolubilia. Non omne animal, mortale. Non omne animal immortale, Diſſolubile eſt, quod corruptibile. Quod manet, immutabile. Quod immutabile, æternum. Quod ſemper fit, ſemper etiam corrumpitur. Quod ſemel factum eſt. nunquam

corrum-

corrumpitur, neq; aliud quid fit
Primum Deus, secundum mundus,
tertium homo. Mundus propter
hominem. Homo vero propter
Deum. Animæ, quod sensitiuum
est, corruptibile. Quod vero ratio-
nale, immortale. Omnis essentia
immortalis. Omnis essentia non
mutabilis. Omne ens duplex. Nul-
lum entium stat. Non omnia, anima
mouentur. Omne ens, anima mo-
uetur. Omne patiens, sentit. Omne
sentiens patitur. Omne dolens &
gaudens animal mortale. Non
omne gaudens, & dolens, animal
æternum. Non omne corpus ęgro-
tat. Omne corpus ægrotans, disso-
lubile. Mens in Deo, ratiocinatio
in homine, ratio in mente. Mens
impassibilis. Nihil in corpore verũ.
In incorporeo, totum, sine menda-

cio.

cio, Omne, quod generatur, corruptibile. Nullum bonum ſuper terra, nullum malum in cœlo. Deus bonus. Homo malus. Bonum, voluntarium, malum inuoluntarium. Dij bona eligunt ut bona. Bona lex magni, bona lex, Bona lex, lex. Diuinum, tempus. Lex humana. Malitia, mundi alimentum. Tempus hominis corruptio. Omne in cœlo immutabile, omne in teɹra mutabile. Nihil in cœlo ſeruum. Nihil in terra liberum. Nihil ignotum in cœlo, nihil notum in terra. Non communicant terrena, cum cœleſtibus. Omnia in cœlo, ſine reprehenſione. Omnia terrena reprehenſibilia. Immortale, non mortale Mortale, non immortale. Seminatum, non omnino gignitur. Genitum vero, omnino & ſeminatum.

Diſſo-

Diſſolubilis corporis, duo tempora alterna ſeminatione ad genituram, alterum â genitura uſq; ad mortē. Æterni corporis, tempus unum ex genitura. Diſſolubilia corpora augentur, & minuuntur. Diſſolubilis materia, in contrarias alteratur, corruptionem, & generationem. Æterna vero in ſeipſam, & in ſimilia. Generatio hominis, corruptio. Corruptio hominis, generationis principium. Quod abit, etiam deſinit eſſe. Entium, alia in corporibus ſunt, alia in Idæis. Quæ energiæ ſunt, in corpore ſunt. Immortale non participat immortali. Mortale, in immortale corpus non venit. Immortale vero in mortale aduenit. Energiæ non ſurſum feruntur, ſed deorſum. Terrena nihil iuuant, cœleſtia. Cœleſtia vero iuuant

omnia terrena. Cœlum corporum æternorũ est susceptor. Terra corporum corruptibiliũ est susceptrix. Terra, irrationalis. Cœlum rationale. Quæ in cœlo sunt, subiacent. Quę in terra, terræ superstant. Cœlum primum elementũ. Prouidentia, diuinus ordo, necessitas prouidentiæ ministra. Fortuna, latio inordinati, energiæ idolum. opinio falsa. Quid Deus? Immutabile bonũ. Quid homo? immutabile malũ. Hęc capita, si memoria tenebis, & ea quę pluribus verbis tibi exposui, recordaberis. Hęc .n. illorum sunt periochę. Cum vulgo conuersationes vita, Nolo.n. te inuidum esse. vel poti⁹, quia plebi videberis esse ridicul⁹ Simile .n. simili depręhenditur. Dissimilis vero dissimili nunquã amic⁹. Isti vero sermone paucos omnino

auditores habent, & forte paucos habebunt, Habent tamen quid peculiare in ſeipſis. Malos magis acuunt ad malitiam. Ideo opottet vulgum deuitare, quia non intelligit, eorum quæ dicuntur, virtutem. Quo modo dixiſti o pater? In hunc modum, o fili. Omne animal, propenſius eſt hominibus, in malitiam. At huic conuiua fit. Et ideo gaudet illa. At hoc animal, ſi didicerit, quod generabilis ſit mundus, & quod omnia per prouidentiam, & neceſſitatem fiunt, imperante cunctis fato, non multo deterius ſeipſo erit, ſpernens vniuerſum vt genitum. Cauſas autem mali ſi in fatum referet, nunquã abſtinebit ab omni opere malo. Ideo cauendũ ab ipſis, vt ignoratione perſeuerãtes minus ſint mali præ timore occulti.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI,

POEMANDER.

LIBER II.

CVm aliquando cogitarē circa entia, & eleuata mēte, valde sopitis mei corporis sensibus, veluti qui somno sunt gravati ex cibi sacietate, vel corporis labore, visus sum videre quendam permagnum mensura indefinita, vocare meum nomen, & mihi dicere. Quid vis audire, & inspicere? Et quid mente concipiens, discere & cognoscere? Aio ego. Tu vero qui es? Ego equi

dem, inquit, ſum Poemander, mens eius qui dominus eſt. Noui quid velis. Et tecum ſum ubiq; Dico ego Diſcere volo entia, & intelligere eorum naturam, & cognoſcere Deum. Quomodo? Dixi, audire volo, Inquit, me rurſus habe mente tua Quæcunque vis dicere, ego te docebo. Cū hoc dixiſſet, mutatus eſt forma. Et illico cuncta mihi aperta ſunt momento, & cerno ſpectaculum indefinitum. & lucem omnia facta, ſuauem & hilarem. Et lætat' ſum ea viſa. Et paulo poſt, tenebræ deorſum latæ, in parte factæ, horribiles, & triſtes, oblique terminatę? ut imaginarer me vidēte, mutari tenebras in humidam quandam naturam ineffabbiliter turbatam, & fumum reddentem tamquam ab igne, & ſonum quendam reſonan-

tem

tem indicibilem, lugubrem. Inde (vox ex ipsa inarticulata emittebatur, ut suspicarer vocē esse lucis) Ex luce vero, verbū quoddam sanctū conscendit ipsā naturā. Et ignis sincerus exilijt ex humida natura sursum in sublime. Leuis autem erat, & acutus atq; efficax. Et aer, & ipse leuis, secutus est spiritum. Ascenditq; usq; ad ignem a terra, & aqua, ut videretur, suspendi super ipso. Terra vero, & aqua remanserunt in se commista, ut non cerneretur ab aqua. Mouebanturq;, ob illatum spirituale verbum. Tunc Poemander ad me. Intellexisti ne spectaculum, quid sibi velit? Et cognoscam inquam ego. Lux illa, inquit, ego sum, Mens tuus Deus. Qui est ante humidam naturā, quæ ex tenebris, apparuit

Illud vero ex mente lucidum verbum, filius Dei. Quid ergo, inquam? Sic nosce. Quod in te videt, & audit, verbum domini. Mens vero Deus pater, non distant a se invicem. Vnio enim horum est vita. Gratias tibi ago, inquam ego. Sed mente concipe lucem, & cognosce ipsam. Sic effatus, diu aduersi nos intuebamur, ita ut tremerem eius formam. Aduerso autem eo, conspicio in mente mea lucem in viribus innumeris esse. & mundum indefinitum verè, & cohiberi ignem virtute maxima, & statum esse adeptum, coactum. Hæc ego comprehendi, videns Poemandri verbum. Itaque cum in stupore essem, ait ad me rursus. Vidistin in mente, archetypam formā quæ ante principium est principij inter

minati?

minati? Hæc Poemander mihi. Inquam ego, Elementa naturæ, unde ſunt conſtituta? Rurſus ille ad hęc. Ex conſilio Dei. Qui accipiens verbum, & videns pulchrum mundum, imitatus eſt, mundum efficiens per eius elementa. & germina animarum. Mens vero Deus, mas fœmina exiſtens, vita & lux cum ſit parturijt verbo, aliam mentem opificem. Quæ Deus ignis, & ſpiritus exiſtẽs effecit rectores quoſdam ſeptem, in circulis continentes ſenſibilem mundum. Et regimen illorum fatum vocatur. Exilijt ſtatim ex deorſum latis elementis Dei verbum, in purum naturæ opificiũ, & unitum eſt opifici menti. Conſubſtantialis enim erat. & relicta ſunt ratione carentia, deorſum lata naturæ elementa, ut eſſẽt

materia tantũ. Mens vero opifex ſimul cũ verbo, quæ complectens circulos, & uerſans impetu, reuoluit ſua opificia, permiſit, ut reuoluerentur, a principio indefinito, in interminatum finem. Incipiunt enim ſemper ubi deſinunt. Horum vero circulatio prout vult mẽs, ex deorſum latis elementis animalia protulit irrationalia. non enim habebant rationem, Aer vero volatilia tulit, aqua vero natantia. Et ſegregata ſunt ab inuicem, terra, & aqua prout voluit ipſa Mens. Et terra produxit a ſe, quæ habebat animalia quadrupeda, ſerpentia, beſtias feras ac cicures. Omnium vero pater Mens, cũ eſſet vita & lux, parturijt hominem ſibi ſimilem, Quem adamauit, ut proprium par-

tum

tum. Perpulcher enim erat, patris imaginem habens. Reuera enim etiam DEVS dilexit propriam formam. Eique tradidit omnia ſua opificia. Cumque mente comprehendiſſet opificis facturam in uniuerſo, voluit, & ipſe condere. Et ſegregatus eſt a patre, relict⁹ in opificiali ſphæra. Habens vero omnē poteſtatē conſiderauit ſeptē rectorū opificia. Ipſi vero eum dilexerunt, & ſinguli participē ſui ordinis fecerunt. Cumq; intellexiſſet horū eſſentiam, & particeps fact⁹ eorum naturæ, voluit perrumpere circumferentiā circulorum, & potentiā eius qui igni inſidet intelligere. Et is mortaliū mundi animalū & irrationaliū, habens omnem poteſtatem, per harmoniā introſpexit, irrumpens, potentiā circulorū

& oſtendit deorſum latam natu-
ram, pulchram DEI imaginem.
Quam cum conſpexiſſet, inſatia-
bilem pulchritudinem, & omnem
efficaciam in ſe habentem ſeptem
rectorum, & imaginum Dei ſubri-
ſit præ amore, utpote pulcherrimę
imaginis, hominis formam, quaſi
in aqua vidiſſet, umbram vero in
terra. Ille vero videns, ſimilem ſibi
imaginem in ſe ipſo, exiſtentem a-
qua, dilexit. & voluit ei cohabita-
re. Ac ſtatim hoc conſilio factum
eſt opus, & parturijt irrationalem
imaginem. Natura vero ſuſcipiens
amatum circumplexa ei eſt tota,
& commiſti ſunt. Seſe enim amãt.
Et ob id præter omnia terre-
na animalia, duplex eſt homo. mor
talis quidem corpore, immortalis
vero ob ſubſtantialem hominem.

Nam

Nam cum immortalis sit, & omniũ potestatem habeat. mortalia tamẽ patitur, subiecta fato. Et cum sit harmonia superior, harmonicus fuit seruus. Et cum sit mas fœmina ex marifœmina patre, & insomnis ab insomni dominatur. Et post hæc, Mens mea. Nam & ipse amo sermonem. Poemander vero dixit. Hoc est archanum mysterium usq; ad hanc diem. Natura namque commista HOMINI protulit quoddam miraculum admirabilissimum Habens eñ ipse harmoniæ septem rectorum naturam, quem dixi tibi, ex igne & spiritu non mansit natura. Sed illico parturijt septem homines, ad naturam septem rectorum marifœminas, & sublimes. Et post hæc o Poemander, in magnum enim deside-

rium veni, & cupio audire, ne excurras. Et Poemander dixit. Sed sile, non enim adhuc explicaui primum ſermonem. Ecce ſileo, dixi ego. Facta igitur, ut dixi, ſeptem horũ genitura tali modo. Fœmine' enim aer, aqua ſalax ex igne maturitatem, ex æthere vero Spiritum accepit. Et protulit natura, corpora ad formam hominis. Homo vero ex vita, & luce, fact' eſt in animã, & mẽtem. Ex vita quidẽ animã, ex luce vero mentem. Et remanſerunt ita omnia membra ſenſibilis mundi, uſque ad periodi finem dominans, & generans. Audi tandem, quem cupis ſermonem audire. Completa periodo, ſolutum eſt uniuerſorum vinculum ex conſilio Dei. Omnia namque animalia cum ſint marifœmina, ſolue-

bantur ſimul cum homine. et facta ſunt partim maſcula, & partim fœminea ſimiliter, DEVS vero ſtatim dixit ſancto verbo: Creſcite incremento, & multiplicamini multitudine, omnia condita, & opificia. Et recognoſcat, qui mente eſt præditus ſe ipſum immortalem, & cauſam mortis, amorem corporis, & omnia entia. Hoc cum dixiſſet, prouidentia per fatum & harmoniam, miſtiones effecit, & generationes conſtituit. & multiplicata ſunt in ſuo genere omnia. Et qui cognouit ſe ipſum, venit in ſuperaffluens bonum. Qui vero amauit per amoris errorem corpus, is manet in tenebris errans ſenſibiliter patiens ea quæ ſunt mortis. Quid tantum errant, dixi ego, ignari

ut priuentur inmortalitate? Videris o tu, non intellexisse, quæ audisti. Non, inquam, intelligo? Intelligo & recordor, & simul gratias ago tibi. Si percepisti, dic mihi, cur digni sunt morte qui in morte sunt? Quoniam anteit proprium corpus lugubris tenebra. Ex qua est humida natura, ex qua corpus est constitutum, in sensibili mundo, ex quo mors deriuatur. Percepisti recte o tu. Sed quomodo nã qui se ipsum intellexit, in Deũ transit? Quod quidem dixit, DEI verbum. dico ego. Quoniam ex luce, & vitam constituit pater uniuersorum, ex quo factus est homo. Recte admodum dicis. Lux & vita est Deus, & pater ex quo natus est homo. Si ergo didiceris te ipsum ex vita, & luce constitutum, in vi-

tam rursus transibis. Hæc Poemander dixit. Sed adhuc mihi dic, quomodo in vitam transibo, dixi ego o Mens mea ? Dicit enim Deus· Mente præditus homo , agnoscat se ipsum. Nonne omnes homines mentem habent? Recte loquere, o tu. Advenio ego Mens, pijs, & bonis, & puris, & misericordibus, & qui religiose vivunt. Et præsentia mea, fit auxilium, Et illico cuncta cognoscunt, & patrem deprecantur amanter, & gratias agunt benedicentes , & laudant , intenti in ipsũ amore, Et antequam tradant corpus propriæ morti, odio habẽt sensus, cognoscentes ipsorum opera. Sed potius non sinam ego Mens opera quæ corpori accidũt ad finem deduci. Ostiaria claudam ingressus malorum, & turpium o-

perum, cogitationes reſcindens. Stultis vero,& malis,& pravis,& inuidis,& factioſis,& occiſoribus, & impiis longe abſum. Vindici eos tradens dęmoni. Qui acutiem ignis adhibens,ferit ipſum ſenſibiliter,& magis ad ſcelera eum armat,vt conſequatur maiorem pœnam. Et non ceſſat, deſideria inexplebilia cupiditatem habens inſatiabilē,veluti in tenebris inquireret, & hunc perdit & magis cruciat,& ſupra ipſum ignē etiam atq; etiam,adauget. Optime cūcta,ut volui me docuiſti o Mens. Sed præterea,mihi dic, de eo reditu qui fit poſt hæc? Dixit Poemander. Primo quidem in reſolutione corporis materialis, tradit corpus ipſum in alterationem,& formа, quam habuit,fit inuiſilis. Et morem Dæmoni ineſficacem tradit,

dit,& ſenſus corporis in ſuos fontes redeunt partes facti. & rurſus reficiuntur in actiones. Et iraſcentia, & concupiſcentia in irrationalem naturam abit. Atque ita denique impetum capit ſurſum per harmoniam. Et primæ zonæ dat augumentatricem actionem, & eam quæ eſt decrementi Et ſecundæ machinationem malorum, & dolum inefficacem. Et tertia concupiſcibilem deceptionem, itidem inefficacem. Et quartæ dominandi appetentiam affectu vacuam. Et quintæ audaciam impiam &audentiæ temeritatem. Et ſextæ occaſiones malas, diuitiarum ſine viribus. Et ſeptimæ zonæ inſidiās mendaciū. Et tunc nudatus ab harmoniæ operibus, ſcandit ad octauam naturā, proprias habens uires.

& laudat cum entibus patrem & ei congratulantur qui ſunt præſentes huius aduentu. Et ſimilis factus ei audit, & potentias quæ ſuper octauam naturam ſunt, voce quadam propria laudentes Deum Et tunc ordine aſcendunt ad patrem, & ipſi ſe ipſos inter potentias tradunt. & Potentiæ facti in Deo fiunt. Hic eſt bonus finis, ijs qui cognitionem ſunt adepti, Deos fieri. Deniqui quid moraris? nonne, ut omnia ſuſcipiens ductor fias ijs qui digni ſunt, ut genus humanum per te a Deo ſeruetur.

Hæc poſtquam mihi dixit Poemander, immiſcuit ſe potentijs. Ego uero gratias agens, eo benedicens patrem uniuerſorum, ſurrexi ab eo roboratus, & edoctus uniuerſi naturam, & maximum illud

ſpectaculum. Et cœpi alta voce nunciare hominibus pietatis, & cognitionis pulchritudinem. O populi, viri terrigenæ qui vosmetipſos ebrietati, & ſomno dedidiſtis, & ignorationi Dei; ſobrij eſtote, deſinite crapulari, allecti ſomno irrationali. Illi vero audientes adceſſerunt libenter. Tunc aio. Curnam, o viri terrigenæ, voſmet tradidiſtis in mortem, habentes poteſtatē immortalitatis fieri participes? Reſcipiſcite vos qui cum errore inceſſiſtis. Et communicaſtis cum ignorantia. Diſcedite a tenebroſo lumine, immortalitatis eſtote participes. Deſerite corruptionem. At eorum aliqui illudentes diſſeſſerunt, in viam mortis ſe ſe tradentes. Alij vero, orabant edoceri, ad pedes meos ſe proii-

cientes. Ego vero, illos ſurgere iubens, dux effectus ſum generis humani, rationes docens, qualiter, & quomodo ſervari queant. Et ſeminaui eis ſapientiæ ſermones & nutriui ambroſia aqua. Veſpere autem facto, & ſolis ſplendore iam occidente toto, iuſsi eos gratias DEO agere. Et completa gratiarum actione, unusquisque rediјt in proprium cubile. Ego vero, beneficẽtiã Poemandri deſcripſi in me ipſo. Et repletus iјs quæ uolueram lætatus ſum valde. Factus eſt enim corporis ſomnus, animæ ſobrietas. Et compreſsio oculorum vera viſio, & ſilentium meum, grauidum bono. Et ſermonis prolatio, germina bonorum. Hoc autem accidit mihi, quia accepi a

mente mea. hoc eſt a Poemandro Domino verbi, Deo afflatus veritate, veni. Propterea do, ex animo, & viribus totis laudem patri Deo Sanctus Deus Pater uniuerſorum. Sanctus Deus, Cuius conſilium ad finem deducitur a proprijs potentijs. Sanctus Deus, qui cognoſci vult, & cognoſcitur a ſuis. Sanctus es, qui verbo conſtituiſti entia omnia. Sanctus es, cuius uniuerſa natura imago nata eſt. Sanctus es quem natura non formauit. Sanct⁹ es, qui omni potentia es fortior. Sanctus es, qui omni excellentia es maior. Sanctus es, qui omnes ſuperas laudes. Suſcipe loquelæ ſacrificium purum ab animo, & corde ad te ĩtento. O indicibilis, ineffabilis, ſilentio uocate. Petimus, ut nõ aberremus a cognitione noſtræ

eſſentiæ, annue mihi, & corrobora, gratia hac illumines eos qui ſunt in ignorantia generis mei fratres, filios vero tuos. Ideo credo tibi, & teſtimonium do in vitam, & lucem tranſeo. Benedictus es pater. tuus homo, ſanctificari tecum vult, prout ei tradidiſti omnẽ poteſtatem.

FINIS POEMANDRI

SCHOLION.

1 *Scholia, quæ ad calcem quorundam dialogorum invenies adiecta, ea R. P. Magiſter Iacobus de Lugo. in eorum viſione R. P. Inquiſitoris vicem gerens, iuſſit apponi, ne aliquid contra ſacro ſanctam fidem Catholicam, videretur permiſiſſe, ſunt autem ſequentia.*

2 *Quando ait, Deum eſſe Mentem. Intelligatur ſano modo, hic & alibi.*

3 *Item quando ait Deus accipiens verbum, & videns pulchrum, mundum imitatus eſt. Intelligatur*

tur ſano modo, ſcilicet quod Deus creauerit mundum verbo ſuo,

4 Et parturijt aliam mentem, ut pater generauerit filium,

5 Quando vocat Deum, Mas fœmina, Intelligatur ob eius fœcunditatem,

6 Falſiſsimum eſt quod homo ex vita & luce factus ſit in animam, & mentem, niſi intelligat pro luce & vita, ipſum Deum,

7 Item falſum, quod ex luce & vita factus ſit mundus, ex quo mundo factus ſit homo,

HERMETIS TRIS-MEGISTI,

SERMO SACER.

LIBER III.

GLoria omnia Deus, & diuinum, & natura diuina Principium entium Deus, & intellectus, & natura & materia & actus, & necessitas & finis, & renouatio. Erant enim tenebræ infinitæ in abysso, & aqua, & spiritus tenuis, intellectualis potentia, existentia in chao. Exijt lux sancta, & concreta sunt super harena elementia, ex humida substãta Et Dij omnes distinxerunt naturam seminariam. Cumque omnia

essent interminata, & incondita, secreta sunt leuia sursum. Et grauia, fundamentum facta sunt super humida harena, igne ea omnia terminante. Cumq; suspensa essent spiritu sustinebantur, ac ferebantur. Et conspectum est cœlum in circulis septem: & Dij in astrorum ideis uisi cum eorum signis omnibus. & discreta, & dinumerata sunt astra, cum dijs qui in ipsis erant. Et circumprehensus est circulus aere, circulari cursu, diuino spiritu latus Et protulerunt singuli Dii per propriam potentiam, quod sibi fuit ordinatũ. Et generatæ sũt feræ quadrupedes, & serpentes, & natãntes & volantes; & õne semẽ fœcũdũ, & gramẽ, & floris omnis, herba virẽs. Semina regenerationis in seipsis colligentes. Generationes vero

hominum, ad operum diuinorum cognitionem, & naturæ vivum testimonium, & multitudinem hominum, & omnium quæ sub cœlo sunt dominatum, & bonorum agnitionem, ut augeantur in augmento, & multiplicentur in multitudine, & omnem in carne animam, per cursum decorum circularium monstrosa semina in inspectionem cœli, & cursus cœlestium Deorum, & operũ diuinorum, & naturæ operum, in signa bonorum, ad notitiam diuinæ potentiæ, fato impediente; cognoscere bonorum, & malorum, & omne bonorum artificium inuenire. incipit ea vita donare, & scientia, ad fatum cursus circularium Deorum. & resoluere in id, cuius erunt magna commentaria

artificiorum, in terra relinquentes temporum renouationem, & delectionem. Et omnem generationem animatæ carnis, & fructus ſemen, & omnis artificij quæ minuuntur, renouabuntur neceſsitate. & renouatione Deorum, & naturæ circuli in numerum currentis. Diuinum namque, tota mundana tẽperatio natura renouata. In diuino namq; etiam natura eſt conſtituta.

FINIS SERMONIS Sacri.

HERMETIS TRIS-MEGISTI.

CLAVIS.

LIBER IIII.

HEsternum ſermonem o Aſclepi, tibi dicaui. hodiernum vero, iuſtum eſt dicare Tatio. quandoquidem etiam genericorum ſermonum, qui ad eum ſunt habiti eſt epitome. Deus igitur, & pater, & bonum, o Tati eandem habent naturam. vel potius & actionem. Nam altera, naturæ, & accrementi eſt appellatio. quæ ſunt circa mutabilia, & immutabilia, & mobilia & immobilia, hoc eſt diuina, & humana.

Quorũ ſingulũ ipſe vult eſſe. Alibi vero eſt actio, ſicuti in alijs docuim' divinis & humanis. Quę oportet, de hoc intelligere. Huius .n. actio voluntas eſt, & eſſentia ipſius; velle omnia eſſe. Quid .n. eſt De', & pater, & bonũ, quã omniũ eſſe, non dũ entium, ſed hyparxin ipſam entium. Hoc Deus, eſt hoc pater, hoc bonũ, cui aliorum nihil adeſt. Nam mundus, & ſol per participationẽ eſt, & ipſe pater. Nondũ tamen bonũ animalibus cauſa eſt, neque viuendi. Si vero hoc ita habet, omnino coactus a bona voluntate. Abſque qua, neque eſſe; neque gigni eſt posſibile. Cauſa vero eſt filiorum pater, & hominis & nutritionis appetitionẽ ſumens, a bono. Bonũ nãq; eſt ipſũ factiuum. Hoc vero non eſt poſsibile alij

cuiquam inesse, nisi soli illi, qui nihil accipit, omnia tamen vult esse Non enim dicam, o Tati, facere. Nam factor defectiuus est multo tempore. In quo aliquando facit, aliquando non facit. Et qualitatis & quantitatis. Quandoque enim quanta, quandoque qualia, aliâs vero contraria. Deus autem & pater, & bonum esse omnia. Ita igitur, hæc omnia ei qui videre possit. Etenim hoc vult esse, & est, & ipsi, maxime sibi. Etenim alia omnia propter hoc sunt. Proprium enim boni est, ut cognoscat. Hoc est bonum o Tati. Replesti nos o pater bono, & pulcherrimo spectaculo & fere sanctior est factus meæ mentis oculus a tali spectaculo. Non enim sicuti solis, radius igne⁹ existens illustrat, & oculos per-

ſtringit, ſic & boni ſpectaculum. Imò contrarium, illuminat in tantum quantum poteſt quis ſuſcipere influxum intelligibilis ſplendoris. Acutius enim eſt ad penetrandum. Innocuum vero eſt, & immortalitate plenum. Qui poſſunt plus aliquid haurire ſpectaculi, obdormiunt multoties a corpore, ad pulcherrimã viſionem. Quod Cœlius, & Saturnus noſtri progenitores ſortiti ſunt. Vtinam & nos o pater, vtinam o fili. Nunc vero, etiam num minus intenti ſumus ad viſionem, & nondum valemus aperire mentis oculos, & contemplari pulchritudinem boni illius incomprehenſibilem. Tunc enim ipſã cernes, quando nil de ea habeas dicere. Cognitio, namque ipſius & contemplatio, eſt ſilentium, &

omnium ſenſuum requies. Neque .n. quicquam aliud poteſt intelligere qui ipsam intellexit. neque aliud quicquam ſpeculari, qui hanc uidit, neque de alio quoquam audire, neque omnino corpus mouere Omnis namque corporeorum ſenſuum, & motionum correptio quiescit. Circumluſtrans uero totam mentem, & totam animam, illuſtrat & abſtrahit a corpore, & totum ipũ in eſſentiam Dei mutat. Poſsibile.n. eſt o fili, animam deificari in corpore hominis, quę viderit boni pulchritudinem. Quid eſt, hoc deificari? quid ais o Pater. Omnis animæ, o fili diuiſio; Mutationes vero, quo modo rurſus diuidis ? Non audiſti, in gẽericis, quod ab vna anima vniuerſi, õnes animæ ſunt, eæ quæ in uniuerſo mundo volutantur,

quaſi illinc diviſæ, & diſtributæ. Harum animarum multę mutationes. Harum quidem in fortunatiorem, illarum vero in contrarium ſtatum. Nam quæ reptiles ſunt, in aquatilia mutantur. Aquatilium vero, in terreſtria. Terreſtres autem in volatilia. Aereæ vero in homines. Humanæ vero immortalitatis participes in dæmones mutantur. Dein ita in Deorum inerrantium Chorum tranſeũt. Chori uero duo ſunt Deorũ, alius errantium, alius inerrantium. Et hæc eſt animæ perfectiſsima gloria. Anima in corpus hominis ingreſſa, ſi mala perſeverat, neque guſtat immortalitatem neq; boni fit particeps. Sed retrogradiens viam, revertitur in reptibilia. Et hæc condemnatio eſt animæ malæ. Nequitia vero

animæ eſt igoratio. Anima namq; nihil entium cognoſcens, neque horum naturā, neq; bonū, cæcutiens in corporis impingit paſsiones. Et infœlix, ignorans ſeipſā, ſeruit corporibus alienis, & flagitioſis, tanquam ſarcinam ferens corpus, non imperat eis, ſed ab eis dominatur. Hæc malitia eſt animę. Econtra virtus animæ, cognitio eſt. Cognoſcens enim, & pius, iam eſt divinus. Quis vero eſt is, o pater? Qui non multa loquitur, neque multa audit. Nam qui duos ſermones audit o fili, in umbram pugnat. Nam Deus, & pater, & bonum, neque dicitur, neque auditur Hoc ita ſe habente, in omnibus entibus ſenſus eſt. eo quod ſine ipſo nequeant eſſe. Cognitio vero a ſenſu multum differt, ſenſus nāq;

fit

sit præpollentis. Cognitio vero est scientiæ finis. Scientia vero donũ Dei. Omnis. n. scientia incorpore est, organo vtens ipsa mente. Mens autẽ corpore. Ambo ergo ingrediũtur in corpora, ĩtelligibilia & materialia. Ex contrapositione. n. & contrareitate oportet õnia cõstare. Et hoc aliter esse est impossibile. Quis ergo materialis est hic Deus; Pulcher mundus Non est tamen bonus, Materialis. n. & facile passibilis & primus quidem passibilium. Secundus vero entium, & per se indigus. & aliquando quidem genitus, semper tamen existens. Cumq; sit in generatione, & fiat semper, generatio est, qualium & quantorum Mobilis. n. est Omnis. n. materialis motus, generatio est. Intelligibilis autem status, mouet materia-

lemmotu, in hunc modum. Cum
mundus ſphæra ſit, hoc eſt caput.
Supra caput vero nullum materi-
ale eſt ſicuti neq; ſub pedibus vllũ
eſt intellgibile. Vniuerſum autẽ ma
teriale eſt. Mẽs vero caput eſt hęc
ſphærice mota, id eſt, capitaliter.
Quęcunq; ergo adiũcta ſunt mem-
branæ capitis huius, in quo anima
eſt, immortalia ſunt natura. Sicu-
ti vero in anima corporis facti,
plenam corpore animam habent.
Quæ vero procul a membrana, in
quo plus habent animæ corpus, v-
niuerſum vero animal eſt. Itaque
vniuerſum ex materiali, & intelligi-
bili conſtat. Et mundus quidem,
primum. Homo vero ſecundum
animal eſt, poſt mundum. Primum
autem mortalium. Et aliorum qui-
dem animalium habet, vt ſit ani-

matus. Non tamen tantum eſt non bonus, ſed etiam eſt malus, vt mortalis. Nam mundus quidem, non bonus eſt, quia mobilis. non tamẽ mal',quia immortalis, Homo vero,& qua mobilis & qua mortalis, mal' ẽ. Anima vero homĩis hoc modo fertur. Mens in ratione. Ratio in anima. Anima in ſpiritu, ſpiritus in corpore. Spiritus penetrans per venas,& arterias, & ſanguinem,mouet animal. & quodam modo fert. Quare aliqui,animam, ſanguinem putarunt eſſe, errantes in natura: Neſcientes quod oporteat prius, ſpiritum recurrere in animam, & tunc ſanguinem concreſcere, & venas, & arterias vacuari, & tunc animal interire. Et hæc eſt mors corporis. Ex vno vero principio,

pendent omnia. Principium vero ex uno, & solo. Et principium quidem movetur, ut iterum principiū fiat. Vnum autem manens stat, & non mouetur. Tria ergo hæc, Deus, pater, & bonum, & mundus, & homo. Et mundum Deus habet, hominem vero mundus. & mundus filius Dei, est homo vero mundi, ut progenies. Non enim ignorat hominem Deus, sed valde cognoscit, & vult cognosci. Hoc solum salutare est homini, cognitio Dei. Hic in Olympum est accensus. Hac sola, anima fit bona, & non aliquando bona, aliquando mala fit, sed per necessitatem fit. Quomodo hoc dicis, o Trismegiste? Pueri animam considera, o fili dissolutionem sui nunquam recipientem, corpore ipsius exiguo adhuc

& non omnino ad aucto. Quo modo? Pulchram quidem vbique aspectu, neque maculatam a corporis passionibus, adhuc fere pēdentem a mundi anima. Quando vero in molem excrescet corpus, & traxerit eam in corporis moles, seipsam resolvēs, ingenerat obliuionem, & boni & pulchri non est amplius particeps. Obliuio autem, nequitia est. Id ipsum accidit ijs qui corpus exuunt. Recurrens enim anima in se ipsam, contrahitur spiritus in sanguinem. Anima vero in spiritum. Mens autem purgata ab indumentis, diuina cum sit natura, corpus igneum sumens circuit omnē locum, relinquens animam iudicio, quod est ex dignitate. Quo modo id ais o pater? Mens ab anima separatur. Et anima a spiritu.

Nam tu dixiſti, indumentum eſſe
mentis quidem animam, animæ
vero ſpiritum. Idem intelligere o-
portet audientem dicenti conſpi-
rare. & acutiorem habere audi-
tum, dicentis voce. Compoſitio
indumentorum horum, o fili, in
corpore terreno fit. Impoſſibile
enim eſt, mentem in terreno
corpore nudam ipſam, ſe ipſam
ſtabilire. Neque enim terrenum
corpus poſsibile eſt tantam immor
talitatem ferre, neque talem virtu-
tem ſuſtinere, conflatum ſibi paſsi-
bile corpus, ſumpſit mens veluti
ſeptum, animã. Anima vero, & ip-
ſa diuinum quid exiſtens tamquã
miniſtro utitur ſpiritu. Spiritus au-
tem regit animal. Quando ergo
mens terrenum corpus emigrave-
rit propriam illico induit tunicã

igneam, quam non potuit terreno corpori indere, terrra enim ignem non fert. Omnis enim comburitur & a parua ſcintilla. Ob id & aqua terræ eſt circumfuſa, ut propugnaculum, & murus oppoſitus ignis flammæ. Mens autem velociſsima omnium cogitationum. Et velocior omnibus elementis, habet corpus ignem. Nam Mens, cum opifex ſit omnium, inſtrumento ad opificium igni utitur, Et Mens quidem vniuerſi, vniuerſorum. Humana vero, terrenorum tantum. Nuda enim igne cum ſit Mens terrena, impotens eſt divina condere, humana quia eſt miniſterio. Anima vero humana, non quidem omnis, ſed pia, dæmonia quædam eſt, & diuina, Et talis anima poſt diſceſſū a corpore,

pietatis agonem poſtquam certauerit, vel mens fit, vel Deus. Agon vere pietatis eſt cognoſcere Deum. Et neminem hominum iniuria afficere. Hæc mens fit. Impia vero anima manet in propria eſſentia, ſe ipſam crucians. Et terrenum corpꝰ quærens, in quod ingrediatur, humanum. Aliud enim corpus non capit humanam animam. Neque enim fas eſt in bruti animalis corpus animam humanam cadere. Dei enim lex hæc eſt, ſeruare animam humanã, a tãta cõtumelia. Quo modo ergo punitur, humana anima o pater? & quę nã ẽ maior pœna humanæ animæ? Impietas o fili. Qualis nam ignis, tantam habet flammam, quantam impietas. Et qualis nam mordens fera, ita lædit corpus, quantum ipſam animam,

impietas

impietas; Vel non cernis, quanta mala patitur, anima impia? vocife- rans & clamans, vror, comburor; quid dicam, quid faciam nescio. Edor infelix, a malis circundata. neq; video misera, neque audio. Hæ voces o fili, cruciatæ sunt animæ. Non vt tu, & vulgus opinamini o fili. Quòd anima exiens e corpore, in brutum transeat. Quod est error maximus. anima n. cruciatur hoc modo Namque Mens. cum facta est dæmon, igneum corpus nancisci est ordinatum ad Dei ministeria. Et subiens in impiam animã flagellat ipsam peccatorum flagellis. A quibus flagellata impia anima, sese vertit ad homicidia, ad injurias ad blasphemias, & violentias varias, & alia per quæ homines iniuria afficiuntur. In piã vero animã

Mens ingreſſa ducit eam ad cogni-
tionis lumen. Talis vero anima, nũ-
quam ſatia fit, laudare, & benedi-
cere omnes homines, & ſermo-
nibus, & factis omnino benefaci-
ens, imitans eius patrem. Ideo o
fili, gratias agentes Deo oportet
precari, vt bonam ſortiamur men-
tem. In præſtantiorem quidem ani
ma tranſit. in minus vero impoſsi-
bile. Communicatio vero eſt ani-
marum. Et communicant animæ
Deorum, cum humanis Humanæ
vero animabus brutorum. Curam
vero gerũnt prȩſtantiores minorũ,
Dei quidẽ hominum, homines ve-
ro brutorũ animaliũ Deꝰ vero õniũ
Nam ipſe õnibꝰ eſt maior. oĩa vero
ipſo ſũt minora. Mũdꝰ quidẽ ſub-
iacet ipſi Deo, homo vero mũdo.

Bruta autem homini. Deus vero ſupra omnia, & circa omnia. Et Dei quidem radij ſunt energiæ. Mundi vero radij ſunt naturæ. Hominis vero artes, & ſcientiæ Et energiæ quidem per mundum agunt,&in hominem, per mūdum phyſicos radios. Naturæ vero per elementa. Homines autem per artes & ſcientias. Et hoc eſt vniuerſi regimen, pendens ab vnius natura, & penetrans vſque ad vnam mentem, qua nihil eſt diuinius, & efficacius, & vniens magis, homines quidem ad Deos. Deos vero ad homines, inter quos eſt communicatio. Hic eſt bonus Dæmon, Fœlix anima, quæ eo plena. eſt Infœlix vero,quæ eo eſt vacua. Quomodo hoc rurſus dicis o pater? Scias ergo o fili, quod omnis,

anima mentem habet bonam, De hac. enim est præsens sermo, non de ministro, de quo ante dixi- mus quæ mittitur a iudicio. Ani- ma namque sine mente, neque quid dicere, nec quid facere po- test. Sæpe enim euolat mens ex anima, & in illa hora, neque cer- nit anima, neque audit, sed bruto animali est similis. Tanta est potẽtia mentis Sed neq; inertẽ animã sustinet Sed relinquit talẽ, a- nimam corpori annxeam, & ab- eo tractam deorsum. Talis autem anima o fili, mentem non habet Vnde neque hominem opor- tet dicere, eum qui talis est. Homo enim divinum animal est, neque cum brutis animalibus com- paratur, eorum quæ in terra sunt. Sed ijs qui sursum in cœlo dicũtur.

Dij. vel potius si debet audentius dici verum: etiam superior illis est, qui vere est homo. vel omnino æquipollent sibi inuicem. Nemo. n. cœlestiũ in terram descẽdet, terminos cœli relinquens. Homo vero etiam in cœlum ascẽdit, & illud metitur Et nouit, quæ nam eius sunt sublimia & quæ infera. Et omnia alia exacte discit. & quod omnium maius est, neq; terram relinquens, sursum fit. Tanta est eius magnitudo naturæ. Ideo audendum dicere. Hominem quidem terrenum esse Deum mortalem. Cælestem autem Deum, immortalem hominem. Quare per hæc duo omnia reguntur, mundum, & hominem. Ab vno vero omnia.

FINIS.

SCHOLION.

1 *Quando loco ait, Animam humanam post discessum a corpore fieri mentem. & Deum. intellige per participationem,*

2 *Et quando dicit, animam fieri Dæmonem, id est, angelos & substantias separatas quæ sunt sapientes, intelligatur, ad similitudinem spirituum beatorum. Iuxta illud Christi dictum, sederunt sicut angeli Dei.*

HERMETIS TRISMEGISTI, AD FILIVM suum Tatium.

QVOD IMMANIFEstus Deus, manifestissimus est.

LIBER V.

HVnc quoque sermonem tibi o Tati percurram, ut non sis imperitus prę stãtioris Dei nominis. Tu vero mente contẽplare, quo modo id quod vulgo non manifestum videtur, manifestisimum tibi fiat. Non enim esset, si immanifestus

eſſet. Omne .n. quod apparet generabile eſt. Apparuit nãq;. Quod vero immanifeſtũ ẽ, ſẽper e. Apparere enim opus nõ habet. Semper.n. eſt & alia õnia manifeſta facit, ipſe immanifeſtus remanens, cum ſemper ſit. Manifeſtans ipſe non manifeſtatur, non ipſe generatus in apparentia, tum omnia manifeſtans. Apparentia namque ſolum generatorum eſt. Nihil enim apparitio eſt, quàm generatio. Vnus vero ingenius nimirum, & non apparẽs & immanifeſtus, omnia autem manifeſtans per omnia apparet, & in omnibus. & maxime iis quibus voluerit apparere. Tu ergo o Tati fili, præcare prius domino, & patri, & ſoli, & uni, a quo unus, propitius ſit tibi ut poſsis tantum Deum intelligere, etiam radium unum eius,

tuæ menti colluceat. Intelligetia enim ſola cernit immanifeſtum. quia & ipſa immanifeſta eſt. Si potes mentis oculis apparebit, o Tati. Carens enim inuidia dominus apparet per omnium mundum. Intelligentiam videre, & præhendere potes ipſis manibus, & imaginem Dei ſpectare. Si vero quod in te, immanifeſtum eſt tibi, quomodo te ipſum in te ipſo per oculos facies manifeſtum. Si vero ipſũ vis videre, cogita ſolem, cogita lunæ curſum, cogita aſtrorum ordinem. Quis eſt ordinis ſeruator, Ordo .n. omnis terminatur numero, & loco. Sol maximus qui in cœlo ſunt deorum, cui omnes cedunt cœleſtes dij tanquam regi, & dynaſtæ, & is tantus, & maior terra, & mari, ſuſtinet ſupra ſe habere, ſe

ipſo minores, ſtellas circumeuntes. quem nam uenerans? aut quem timens, o fili. ſingula enim hæc aſtra non ſimilem, aut æqualem curſum faciunt in cœlo. Quis eſt qui cuique modum, & magnitudinem curſus terminat. Vrſa hæc, quæ circa ſe voluitur, & vniuerſum mundum ſecum circunferens, quis eſt, qui ei fabrefecit inſtrumentum; Quis eſt qui mari terminos circumpoſuit? Quis eſt qui terram ſtabiliit; Eſt enim aliquis o Tati, qui horum omnium eſt factor, & dominus, Impoſſibile enim eſt, vel locum, vel numerum, vel menſuram ſeruari, abſque factore. Omnis enim ordo, carentia loci & menſuræ, inefficax. Sed domino non caret ipſe, o fili. Nam ſi quod inordinatum eſt, indigum

eſt quando id tenet ſenſus, eſt intercifus, hoc ipſum, modus ordinis eſt. Et ſub domino eſt qui nondum ipſi ordinem ordinauit. Vtinam poſſibile tibi eſſet, alis ſumptis volare in aerem. Et cum medius eſſes ſublatus inter terram & cœlum, uidere poſſes, terræ ſoliditatem, maris vero fuſionem. Fluuiorum vero fluxus, aeris laxitatem. Ignis velocitatem, aſtrorum curſum, cœli uelocitatem, qua hæc circuit; O ſpectaculum fili, fortunatiſſimum, ſub vno intuitu, hæc omnia intueri. Cum ſcilicet qui immobilis eſt, commotũ cernes. Et qui immanifeſtus erat, im manifeſtum Si vis opificem etiam per mortalia, ea quæ in terra, & in profundo ſunt intueri, cogita o fili, hominis in utero

fabricam. Et opificis exacte artifi-
cium expende. Et disce quisnam
artifex, pulchram hanc & diuinam
hominis imaginem condat, Quis
nam sit qui oculos circumscribat.
Quis nares, & aures perforauerit?
Quis os aperuerit? Quis neruos
extenderit & colligauerit? Quis
nam uenas in canales efformaue-
rit? Quis ossa indurauerit? Quis
carni cutem circundederit? Quis
digitos, & arciculos distinxerit?
Quis pedibus basim dilatauerit?
Quis poros cauauerit? Quis sple-
nem extenderit? Quis cor in Py-
ramidem formauerit? Quis hepar
latum fecerit? Quis pulmonem
perforauerit? Quis ventrem ca-
pacem fecerit? Quis honorabilia
palam figurauerit, & turpia ab-
sconderit? vide quot artes in vna

materia. Et quot opera in vna circumſcriptione. Et omnia perpulchra Et omnia menſurata. Omnia tamen differentia. Quis hæc omnia effecit? Quæ mater? Qui pater? niſi ſolus immanifeſtus Deus? ſua voluntate omnia condens. Et ſtatuam quidem vel imaginem abſque ſtatuario, aut pictore nemo dicit eſſe facta. Hoc vero opificium, ſine opifice factum ne eſt? O multã cœcitatem. O multam impietatem. O multam ignorãtiã. Numquã o fili Tati, priuaueris opifice opificia. Potius, & pręſtantius eſt, quantus iuxta Deum eſt nomine, tantus eſt omnium pater. Vel enim ſolus hic: & hoc opus eius eſt, patrem eſſe. Si vero quid etiam audacius cogas me dicere. huius eſſentia eſt grauidum

dum esse omnibus, & ea facere. Et
sicuti absque factore, impossibile
est fieri aliquid. sic & hunc, sem-
per nõ esse nisi oia faciẽtẽ; in cœlo,
in aere, in terra, In profundo, in
vniuerso mundo, in omni vniuersi
parte, enti, & non enti. Nihil enim
est in vniuerso mundo, quod non
sit ipse. Est ipse ẽtia & nõ ẽtia. Entia
quidẽ manifestauit: non entia vero
habet in seipso. Iste Deus, nomine
præstantior est. Hic immanifestus
est, hic manifestissimus. Qui mente
est contemplabilis, iste oculis est
visibilis. Hic incorporeus, & mul-
ticorporus. Magis vero omnis
corporis nihil est, iste quod non
sit. Omnia enim iste est. Et
ob hoc ipse nomina habet o-
mnia, Quia vnus, est pater.
Et ob hoc in se nomen non habet,
quoniam omnium est pater. Quis

igitur te de te, aut ad te, benedicere queat; Quonam respiciens laudabo te; sursum deorsum, intra, extra? Non.n.modus, non locus est circa te. Neque aliud entium quicquam, Omnia vero in te: omnia a te Omnia das, & nihil accipis, Omnia enim habes, & nihil quod non habes. Quando vero o Pater, te laudabo? Neque enim horam tuam, neque tempus comprehendere est possibile. De quo, etiam te laudabo? De iis ne, quæ fecisti? vel de iis quæ manifestasti; vel de iis quæ abscondisti: Sed curnam te laudabo? Tamquam ne mei sim? tamquā habens quidpropriū? vel vt alius sum; Tu enim es, quod sum. Tu es, quod facio. Tu es quod dico, Tu enim omnia es neq; quicquā aliud est quod non sis tu.

Tu es. Tu omne quod gignitur. Tu õne quod nõ generatur. Mens quidem intelligens. Pater vero efficiens. Deus vero operans. Bonus autem omnia faciens. Materiæ namque tenuissiima pars, aer est. Aeris vero anima. Animæ autem mens. Mentis autem Deus.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI.

QVOD IN SOLO DEO *Bonum.*

LIBER VI.

BOnum o Asclepi, in nullo est nisi in solo Deo. Potius vero, bonum est ipse Deus, semper. Quod si sic, essentiam oportet esse omni motu, & generatione carentem. Vacuum autem nihil est ipso, aut ab eo desertum. Circa vero se ipsã firmam energiam habens, non indigam, & plenissimam, & largitri-

cem. Vnum autem principium eſt omnium. Omne enim largiens bonum. quando dico, & omnino & ſemper bonum eſt. Hoc vero nulli alij adeſt niſi ſoli Deo. Neque enim indigus eſt vllius rei, vt concupiſcat ipſam acquirere. Entium nullum abijcitur ab ipſo, quod amittens doleat. Dolor enim malitiæ eſt pars. Neque potentius ipſo quicquam eſt, a quo oppugnetur. Neque coniuge eſt ipſi, atque ob idipſum amet. Neque inauditum, cui iraſcatur. Neque ſapientius, cui æmuletur Hæc autem cum non ſint in eſſentia eius, quid relinquitur, niſi ſolum bonum. Sicut enim nullum malorum in tali eſt eſſentia, ſic in nullo alio bonum reperietur. In omnib⁹ enim alia omnia ſunt, & in paruis,

& in magnis, & in singulis, & in hoc animali omnibus maiore, & potentissimo. Passionum enim plena sunt genita, quia ipsa generatio, passio quædam est. Vbi vero passio, nullo modo bonum, Vbi vero bonum, nullo modo vel vna est passio. Vbi namque djes, nullibi nox, Vbi vero nox, nullibi dies. Vnde impossibile est in generatione esse bonum. Sed in solo ingenito. Sicut vero participatio omnium est in materia, illigata sic & boni. Höc modo mundus bonus, prout & ipse omnia facit. & in parte faciendi bonus est. Et in aliis omnibus non bonus. Etenim passibilis est, & mobilis. & passibilium factor. In hõine vero per cõparationẽ mali bonũ ordinatur. nã quod nõ valde malũ est hic bonũ ẽ. Quod

vero hic bonum est particula ma-
li est minima. Impossibile ergo
est bonum hic, purum esse a ma-
litia, Nam hic malescit bonum.
malum autem factum, non amplius
bonum manet. Non manens au-
tem, malum fit. In solo ergo Deo,
bonum est. Vel est Deus, ipsum
bonum. Solum ergo o Asclepi
nomen boni in hominibus est, res
autem ipsa, nullibi. Impossibile
namque. Non enim id capit cor-
pus materiale, vndiqne constri-
ctum malicia, & laboribus, & do-
loribus, & cupiditatibus, & ira,
& erroribus, & opinionibus amen-
tibus. Et quod omnium pessimum
est o Asclepi quod singula præ-
dicta, credita sunt hic, maximum
esse bonum, quod supremum est
malum ventris illuuies. Et malo-

rum omnium largitor, error, absentia boni hic eſt. Et ego gratias habeo Deo, qui mihi in mentem iniecit, boni cognitionem, quod impoſsibile ſit ipſum, in mundo eſſe. Mundus. enim plenitudo eſt malitiæ, Deus vero plenitudo eſt boni vel bonum, Dei. Nam pulchri excellentiæ circa ipſam ſunt eſſentiam, & puriores, & ſinceriores. Et forte ipſæ eſſentiæ illius. Audendum enim eſt dicere, o Aſclepi, quòd eſſentia Dei, ſi tamen eſſentiam habet, pulchrum eſt. Pulchrum autem etiam bonum eſt. Bonum autẽ nullum comprehenditur in mundo. Omnia namque oculis ſubiecta, idola ſunt, & veluti vmbræ. Quæ vero non ſubiacent, maxime boni, & pulchri eſt eſſentia. Et ſicut oculus non poteſt

bonum.

bonum, Hæc enim partes Dei sunt integræ, propriæ ipsius solius familiares, inseparabiles, amabilissimæ. Quas vel Deus amat vel ipsæ amant Deum. Si potes intelligere Deum, intelliges pulchrum, & bonum fulgentissimum, radiantissimumque a Deo. Illa enim pulchritudo incomparabilis, & illud bonum inimitabile; sicuti & ipse Deus. Vt ergo Deum intelligis, sic & pulchrum, & bonum intellige. Incommunicabilia enim sunt alijs animalibus, eò quòd, inseparabilia sunt a Deo. Si de Deo quæris, etiam de pulchro quæris. Vna .n. est, ad ipsum ferens via, pietas cum cognitione. Vnde ignorantes, & qui pietatis viam non sunt ingressi, pulchrum, & bonum audent dicere hominem, ne

in ſomnio quidem quid bonum ſit viderunt. Sed omni malo impliciti prius, & quod malum eſt, credentes bonum eſſe, ita illo utuntur inſatiabiliter. timentes eo priuari. Et omnẽ ſuſpiciunt laborem, ut non ſolum habeant, ſed etiam augeant. Talia ſunt humana bona, & pulchra o Aſclepi. Quę neq; fugere poſſumus, neque odiſſe. Nam quod omnium eſt aſperrimum, eſt quòd ipſis opus habemus, & vivere ſine his non poſſumus

SCHOLION.

Quando ait. Et eſſentiam Dei. ſi tamen eſſentiã habet. Quod alibi etiam repetit dubitanter. Non eſt dubitandum, Deum eſſe eſſentiam.

HERMETIS TRISMEGISTI, AD FILIVM ſuum Tatium.

IN MONTE SERMO Reconditus, De Regeneratione, & ſilentij profeſſione.

LIBER VII.

IN communibus, o pater, ænigmatice, & non lucu- lenter diſſeruiſti de Dei- tate, & non reuelaſti. di- cens nemin ē ſeruari poſſe, ante re- generationē. Cūq; ſupplex tibi eſ- ſē in montis aſcenſu, poſtquā me- cum es locutus, & cuperem ſer-

monẽ de regeneratione, addiſcere quoniã præter õnes hũc ſolũ ignoro: dixiſti, quãdo a mundo alien⁹ fueris mihi tradere, præparaui me, & mentem meam alienam feci, a mundi deceptione. Tu vero, mihi, etiam defectus ſupple, ijs quibus dixiſti regenerationem mihi tradere, vel voce, vel clam expone. Ignoro Triſmegiſte, ex quali materia, & vtero, homo eſt generatus, aut a quo ſemine. O fili ſapientia intellectualis in ſilentio, & ſemen verax bonum. Quo ſeminante, o pater? vniuerſum enim hoc dubinm habeo. Voluntate Dei, o fili. At cuiàs is qui genitus eſt, o pater? Nam expers eius eſſentiæ quæ in me eſt, & intelligibilis. Alius eſt genitus DEVS, DEI filius. Omne in omni ex omnibus

viribus coſtitutus. Aenigma mihi
dicis o pater. & non, vt pater filio
loqueris. Genꝰ hoc, o fili, non do-
cetur, ſed a Deo quando voluerit,
in recordationem mittitur. Im-
poſſibilia mihi dicis o pater, &
violenta. Vnde recte ad hæc con-
tradicere volo. Alienus filius na-
tus ſum paterni generis? Ne mihi
inuideas o pater. Germanus filius
tibi ſum. Explica mihi regenera-
tionis modum. Quid dicam, o fili
non habeo dicere, præter hoc. Cer
no in me non fictum ſpectaculum,
factum ex miſeratione Dei. & ex
me exij in immortale corpus. Et
nunc ſum, qui non eram prius. Sed
natus ſum in mente. Res hæc non
docetur. Neque ficto hoc ele.
mento eſt videre. & propter,
quod, neglectum mihi eſt, prima

com-

composita forma. Non quod separatussim, & tactum habeo, & mensuram ? alienus tamen ab hissum nunc (Cernis me o fili oculis. Quando vero deprehendis obnixus corpore. & visu, non oculis his conspicior o fili.) In furorem, me non paruum & œstrum animi iniecisti o pater. Me ipsum enĩm non cerno Vtinã o fili. & tu à te ipso exeas sine somno, instar eorũ qui in somno somniant. Dic mihi & hoc, quis nã generator regenerationis est ? Deĩ filius, homo vnus, voluntate Dei. Nunc reliquũ o pater, in silentiũ me reiicis: a priorib' cogitationibus relictus. Magnitudinẽ cerno imarũ rerũ. o pater, charactere & in eo falsa. Mortaliũ namq; forma in dies mutatur tẽpore .n. vertitur in augmentũ &

 dim

tionem, utpote falſa. Quid ergo verum eſt o Triſmegiſte? Idque non turbatur, o fili quod non terminatur, incolorum, infiguratum, immutabile, nudum, ſplendens, quod ſibi eſt comprehenſibile, inalterabile, incorporeum. Vere in furorem agor, o pater. Nam cum viderer a te ſapiens effectus, obſtructi ſunt ſenſus mei hac cogitatione. Ita ſe habet, o fili. Quod ſurſum ferur, ut ignis, quod deorſum ut terra, & humidum ut aqua, & perflabile ut aer, quo modo ſeſibiliter ipſum intelliges, quod non durum, quod non humidum, quod non contingitur, quod non permaneat, quod ſola potentia & actu intelligitur. Indigus & mente ſum, quæ ſola poteſt intelligere eam generationem quæ in Deo eſt. Impo-

tens

tens ergo ſum o pater. Ne id fiat, o fili attrahe in te ipſum, & veniet. Velis & fiet. otioſus redde corporis ſenſus, & erit generatio Deitatis. Purga te ipſum a brutis materiæ vindicibus. Num vindices in me ipſe habeo, o pater? Non paucos o fili, ſed & formidabiles & multos. Ignoro o pater. Hæc una o fili ultrix ignorantia eſt. Secunda dolor. Tertia intemperantia. Quarta concupiſcentia. Quinta iniuſtitia. Sexta auaritia. Septima deceptio. Octaua inuidia. Nona, dolus. Decima, ira. Vndecima temeritas. Duodecima, malitia. Sunt vero & hæ numero duodecim. Sub his vero plures aliæ, o fili. Quæ per corporis carcerem ſenſibiliter pati cogunt internum hominem. Diſcedunt vero hæ, non

illico ab eo cuius miserescit Deus. Atque ita conficitur, regenerationis & modus, & ratio. Cæterum o fili, sile, ac bene ominare. Ob hoc non cessabit a nobis Dei misericordia. Lætare itaque o fili, purgatus Dei viribus ad dearticulationem sermonis. Venit nobis cognitio Dei. Hac vero, accedente, o fili proiecta est ignorantia. Venit nobis cognitio gaudij. Hac autem aduueniente mœror fugiet in eos, qui eius sunt capaces. Potentiã voco ad gaudium. Temperantiam, cuius virtus est suauissima. Assumamus eam o fili, alacriter. ut eius aduentu expulit intemperantiam ? Quartam nunc voco, continentiam, eam quæ contra concupiscentiam est virtus. Gratus hic, o fili, iustitiæ est sedimentum Nam labore nullo,

aſpice vt expulerit iniuſtitiã. Iuſti ficati ſumũ o fili, iniuſtitia abſente. Sextam virtutem voco in nos, quæ contra auaritiam eſt, communicationem. Ea recedente, adhuc voco veritatem, & fugit error, & veritas aduenit. Vide ut bonum adimpletum eſt o fili, acceſsu veritatis. Inuidia namque a nobis receſsit. Veritati vero etiam bonum adfuit ſimul cum vita & lumine. Et non amplius ſupervenit vlla tenebrarum vltrix. ſed victæ receſſerunt impetu. Cognoſti o fili regenerationis modũ decadis acceſſu o fili. Et compoſita eſt intellectualis generatio. Et duodecimam expellit. Et contẽplatores generationis ſumũ effecti. Quiſquis ergo per miſericordiã adeptꝰ ẽ, generationẽ ſummũ Deũ, corporeũ ſẽſũ re-

linquens, se ipsum cognoscit ex diuinis constitutum, & lætatur, stabilis a Deo factus. O pater, videor, mihi non visione oculorum, sed virtutum intelligibili actu, in cœlo esse, in terra, in mari, in aere. In animalibus esse, in stirpibus; in utero, ante uterum, post uterum, vbiq;. Sed adhuc hoc mihi dicas, quo modo vltrices tenebrarũ, cũ numero sint duodecim. a decem viribus expelluntur? Quis hic modus o Trismegiste. Tabernaculum hoc o fili quod exiuimus, ex Zodiaco circulo est constitutum, ex duodecĩ numero, naturæ unius omniformis idea. Ad errorem hominis coniugationes in ipsis sunt, o fili. vnitæ in operatione. Inseparabilis est temeritas ab ira. Sunt autem etiam interminatæ. Iure itaque

ſecundum rectam rationem, diſ-ceſſum faciunt. vt potea decem virtutibus propulſatę. hoc eſt a decade. Decas enim o fili, eſt animæ genitrix. Via vero & lux vnitę ibi ſunt, vbi vnitatis numerus natus eſt a ſpiritu. Vnitas ergo ſecundũ rationem decadem habet, & Decas vnitatem Pater, vniuerſum conſpicio, & me ipſum in mente. Iſta eſt regeneratio o fili, vt non amplius imaginationem finges in corpus trine dimenſum, ob ſermonem hunc, de regeneratione, quem commentario comprehendi vt ne õnino calumniemur in vulgus, quod non vult Deus. Dic mihi o pater, corpus hoc, ex potentiis conſtitutum, ſolutionem habebit vnquam? Bene ominare, & impoſſibilia non loquaris. nam

pecca-

peccabis, & impius' euadet mentis tuæ oculus. Senſibile naturæ corpus procul eſt ab eſſentiali generatione. Nam illud quidem eſt diſſolubile, hoc vero indiſſolubile. Et illud mortale, hoc vero immortale. Ignoras quod deus natus ſis, & unius filius, quod & ego. Vellem o pater, eam laudem, quam hymno dixiſti cum ad octonarium ego eſſem, audire potentiarum. Sicuti octonario vaticinatus eſt Pœmãder o fili, recte feſtinas ſoluere habitaculum. purificatus es etenim. Poemander authoris mens, non plura mihi tradidit, quàm ea ſunt quæ ſcripſi Videns quod a meipſo potero omnia intelligere. Et iuſsit mihi ille ut facerem bona. Atque ideo omnes quæ in me ſunt potentiæ canunt. Volo

pater audire, & volo hæc intelligere, Quiesce o fili, & conuenientem nunc audi laudem. Hymnum regenerationis, què non iudicaui ita enunciare faciliter, nisi tu in fine totius. Vnde hoc non docetur: sed absconditur in silentio, ita ergo o fili stans sub Dio ad austrum ventum respiciens, circa solis occasum adora. Similiter & Oriente ad subsolanum. Quiesce igitur o fili.

SCHOLION.

Quando in hoc ait ad Tatum. Deus natus sis & vnius filius Dei. Falsò id dicit, nisi intelligat per excellentiam, quatenus participat, aliquod Dei donum.

CANTIO ARCANA
SERMO SACER.

OMnis mundi natura ex-
cipiat hymni auditionē.
Aperiatur terra. Aperi-
atur mihi omnis veſtis
pluuiæ. Arbores ne tremite. Cele-
braturus ſum hymno creationis
dominum, & vniuerſum, & unum.
Aperiamini cœli, venti ſiſtimini.
Circulus immortalis Dei ſuſpiciat
ſermonem meum. Sum enim cele-
bratur' eũ qui condidit oĩa, qui ter
ram fixit, & cœlum ſuſpendit. Et
uſsit ex Oceano dulcem aquam
in orbem terræ habitabilis, &

& in habitabilis, exire ad nutritionem & poſseſsionem omnium hominum, Qui iuſsit ignem lucere ad omnem actionem Dijs atque hominibus, Demus omnes ipſi laudem; qui ſuper cœlis eſt ſublimis. Qui totius naturæ eſt conditor, iſte eſt mentis oculus, & ſuſcipiet potentiarum mearum laudem. Potentiæ, quæ in me eſtis, laudate, vnum, & vniuerſum concinnite voluntati meæ omnes quæ in me eſtis potentiæ. Cogitatio ſancta, illuminatus a te. per te intelligibile lumen laudans, lætor in mentis gaudio. omnes potentiæ laudate mecum, & tu mea continentia celebra, iuſtitia mea, iuſtum cane per me. Communio quæ in me es uniuerſum celebra. Per me cane veritas veritarem.

Bonum, cane bonum. O vita, ò lux, a vobis in nos transit celebratio. Gratias tibi ago ò pater actus potẽtiarum. Gratias habeo tibi Deus potentia actionum mearum. Tuum verbum per me laudat te, Per me ò vniuersum, suscipe, sermone, verbale sacrificium. Hæc vociferantur potentiæ quæ in me sunt, te vniuersum laudant, tuam voluntatem peragunt, tuum consilium a te, ad te, ò vniuersum Suscipe ab omnibus verbale sacrificium Vniuersum quod in nobis, serua vita. Illustra lux Spiritus Deus. Verbum enim tuum pascit mens. Spiritifere conditor. Tu es Deus. Tuus homo hæc clamat per ignẽ, per aerem, per terram, per aquam, per spiritum, per opificia tua. Ab æone laudẽ inveni. Et quod quæro

tuo consilio acquiesco. Scio voluntate tua, laudem hanc dici, o pater. Reposui, & in mundo meo. In intelligibili dic, fili. In intelligibili o fili, potens sum. Ex tuo vero hymno. & tua laude illuminata est mens mea. Amplius volo & ego, emittere ex propria cogitatione laudem Deo. O fili, non incaute. In mente, o pater, quæ cerno, dico tibi o genarcha generationis Tatus. Deo mitto verbalia sacrificia Deus, tu pater, tu Dominus tu mens. Suscipe verbalia sacrificia, quæ vis a me, Te .n. volente omnia peraguntur. Tu o fili mitte sceptibile sacrificium omnium, patri Deo. Sed & adde o fili per sermonem. Gratias tibi pater habeo, qui me hæc pręcari es præcatus Lætor fili fructũ te cœpisse ex veritate, bona quę im mortalia sunt ger-

Hoc, discens a me, virtutis, silen-
tium indicito, nemini, fili, reue-
lans, regenerationis traditionem,
ut ne calumniatores iudicemur.
Sufficienter namque quisque no-
strum est meditatus. Ego quidem
loquens, tu vero audiens. Intelle-
ctualiter cognosti te ipsum,
& patrem nostrum.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI.

QVOD MAXIMVM *malum in hominibus est: Dei ignoratio.*

LIBER VIII.

QVo ſerimini o homines, ebrij, ignorantiæ mero epoto? quod neque ferre poteſtis, niſi ipſum euomatis. Eſtote ſobrij, viſum oculorum cordis reſumite. Et ſi non omnes poteſtis, ſaltem hi qui poſſunt. Ignorantia namque prauitatis, inundat omnem terram. Et ſecum corrumpit animam in cor-

pore clauſam. non permittens eam in ſalutis appellere portus. Ne igitur deferamini cum multo fluxu. Sed recurſu vſi, qui poteſtis, ſalutis portum apprehendere, ei vos vincite. & quærite qui vos manuducat in viam, qua ad cognitionis ianuam perueniatis. Vbi ſplendidum lumen, purum a tenebris. Vbi nemo inebriatur, ſed omnes ſobrij ſunt, corde reſpicientes in eum qui conſpici vult. Non enim eſt audibilis, neque dicibilis, neque viſibilis oculis ſed mente & corde. primo quidem oportet te perrumpere, quem fers amictum, ignorantię contextum, nequiciæ firmamentum, corruptionis vinculum, tenebroſam ſæpem viuam mortem, ſentiens cadauer, circumlatum ſepulchrum? dome-

ſticum furem, eum qui, per quæ amat, odit. Et per quæ, odit inuidet. Talis eſt quem induiſti amictus, trahens te deorſum ad ſe. Vt ne reſpiciēs videas pulchritudinem veritatis, & quod ibi habitat bonum. Et odio habeas eius nequitiam. Intelligens illius inſidias, quibus eſt tibi inſidiatus, quæ videntur & creduntur ſenſiteria, inſenſata efficiens, multa materia, illa obturans, & abominabili Voluptate replens, vt neque audias, quæ audire te oportet, neque cernas quæ cernere te oportuit.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI, AD Aſclepium.

SERMO VNIuerſalis.

LIBER IX.

OMne quod mouetur ô Aſclepi, in aliquo mouetur, & ab aliquo? Maximè.. Nonne neceſſarium eſt, maius eſſe id in quo mouetur, quam quod mouetur? Neceſſarium. Validius ergo mouens eſt, quam motum. Validius. Contrariã ergo naturã habere eſt neceſſe

in id quo mouetur. Omnino. Magnus ergo hic mundus, quo, maius corpus non eſt?Confeſſum, id eſt. & ſolidus. Repletus enim eſt alijs corporibus multis ac magnis. Vel potius omnibus, quæcumque corpora ſunt?Ita ſe habet. Corpus vero eſt mundus, & corpus motum? Maxime. Quantum ergo locum oportet eſſe in quo mouetur? & quam nam naturam, nonne multo maiorem? vt poſsit capere lationis continuitatem, ne id quod mouetur preſſum ſoliditate ſua ſiſtat motum? Permagnū quid o Triſmegiſte. Sed cuiusnam naturæ?Contrariæ o Aſclepi.Corpori autem contraria natura eſt incorporeum? Confeſſum. Incorporeus ergo eſt locus. Incorporeum autem vel divinum eſt, vel

DEVS. Diuinum autẽ dico nunc, non genitum, ſed ingenitum. Si ergo ſit diuinum, eſſentia eſt. Si vero ſit Deus, ſuper eſſentiam eſt. Aliàs, & intelligibilis eſt iſte. Intelligibilis enim eſt primus Deus, non ſibi ipſi, ſed nobis. Intelligibile namque, intelligenti per ſenſum ſubſternitur. Deus ergo ſibi eſt intelligibilis. Non. n. aliud quid exiſtens ab eo quod intelligitur. nobis vero aliud quid ẽ, ideo à nobis intelligitur. Si vero intelligibilis locus, non eſt Deus, ſed locus. quod ſi & Deus, non vt locus, ſed vt act⁹ capax Omne aũt quod mouetur, nõ in moto, ſed in ſtãte. Et mouẽs ergo ſtat. Impoſsiblle. n. ei eſt ſimul moueri. Quomodo ergo o Triſmegiſte ea quæ hic ſunt, ſimul mouentur cum motis? Sphæras enim dixiſti errantes moueri

ab inerrante ſphæra. Non eſt hæc o Aſclepi commotio, ſed contramotio. Non enim ſimili modo mouentur, ſed contrario ſibi inuicem Contrarietas autem reſiſtentiam motus, ſtantem habet. Nam reſiſttentia, ſtatus lationis eſt. Ideo & errantes ſphæræ, contra cum moueantur ipſi inerranti, contrarietatem inter ſe ſtantem ipſam in ſe ipſa, habebit. Et aliter ſe habere impoſſibile eſt. Nam Arctos haſce, quas vides neq; occidere, neq; oriri, & circa idē reuolui, putasne vel moueri, vel ſtare? Moueri o Triſmegiſte. Motu quali? o Aſclepi. Eo qui circa idē ſēper voluitur Et circulatio eſt, quæ circa idem, & motus circa idem eſt, a ſtatu contenta. Nam quod circa idē prohibet, id quod ſupra ipſū ſi ſtat.

in id quod circum ipſum. Atque
ita contraria, latio ſtat firma, a con
trarietate ſemper firmata. Exem-
plum autem terrenum, oculis oc-
currens de hoc exponam. Ter-
rena animalia, ut hominem dico,
inſpice natantem. Nam lata aqua
reſiſtentia pedum & manuum, ſta-
tio fit homini, ne ſimul cum aqua
deferatur, neque mergatur. Cla-
riſsimum exemplum dixiſti o Triſ-
megiſte. Omnis ergo motus in
ſtatu, & a ſtatu mouetur. Motus
ergo mundi, & cuiuſque animalis
materialis, non ab ijs quæ extra
mundum ſunt accidit ut fiat, ſed
ab ijs quæ ſunt intra ad extra, ab
anima aut ſpiritu, aut alio aliquo
incorporeo. Corpus enim ani-
matum non mouet, neque omni-
no corpus etiãſi ſit inanime. Quo

modo hoc dicis o Triſmegiſte? Nonne, lingua, & lapides, & alia cuncta inanima corpora ſunt, quæ mouent. Nullo modo o Aſclepi. Nam quod intra corpus, mouet inanimatum, non corpus eſt, id quod utrumque mouet & ferentis corpus, & quod fertur. Quare inanimatum, non mouebit inanimatum. Sed animatum eſt quod mouet, quoniam mouet. Vides ergo grauari animam, quando duo corpora fert. Quòd ergo in aliquo mouẽtur, ea quæ mouentur, & ab aliquo, clarum eſt. In vacuo ne oportet moveri ea quæ mouentur, ò Triſmegiſte? Bene ominare ò Aſclepi. Nullum entium, uacuum eſt. Solum vero non ens vacuum eſt, & alienum ab exiſtentia. Ens vero nequiret eſſe

ens, nisi plenum esset, existentiæ. Nam quod existit, vacuum fieri, nunquã est possibile. Nonne ergo vacua quędam sunt o Trismegrste, ut cadus vacuus? & dolium vacuũ? & puteus vacuus? & tortulcar, & reliqua his similia. O errorẽ multũ, o Asclepi. Plenissima & repletissima, putas vacua esse? Quo modo ais, o Trmegiste? Nonne corpus est aer? Corpus hoc, nonne per omnia permeat entia? & omnia penetrando, implet? Corpus vero id, non ex quatuor temperatum constat. Plena igitur sunt omnia ipso aere, quæ tu dicis esse uacua. Hæc ergo quæ tu ais esse vacua, nominare oportet caua non autem vacua. Existunt .n. & plena sunt aere & spiritu. Contradici non potest hic sermo,

o Tris.

o Trismegiſte. Locum ergo in quo vniuerſum mouetur, quidicemus? Incorporeum ò Aſclepi. Incorporeum igitur, quid eſt? Mens, & ratio, tota ex toto, ſeipſam comprehendens. Libera ab omni corpore, inerrabilis, inuiſibilis, impaſſibilis, a corpore. Ipſa in ſe ipſa manens, capax omnium & ſeruatrix entium Cuius veluti radij ſunt, ipſum bonum, ipſa veritas, ipſa archetypa lux archetypum animæ, DEVS. vero, quidnam eſt? Quod nihil horum exiſtit? exiſtens tamen, & his cauſa vt ſint & omnibus, & vnicuique entium. Nihil enim reliquit, quod non ens eſſet. Oĩa vero ſunt entia; quæ ex entibus fiunt, non aũt ex nõ entib' Nã que non entia, naturã non habẽt

vt poſsint eſſe. Et rurſus entia na-
turam non habent, vt numquã ſint.
Quid ergo dicis, Deum eſſe ali-
quando? Deus, non eſt mens, ſed
cauſa ut ſit mens. neque ſpiritus,
ſed cauſa ut ſit ſpiritus. neque lux
ſed cauſa ut ſit lux. Vnde duabus
his appellationibus DEVM ve-
nerari oportet, quæ ſoli ipſi ſunt
propriæ, & nulli alij. Neque enim
alij eorum qui Dij dicuntur, neq;
hominum, neque Dæmonum quiſ-
quam poteſt, vel quadamtenus bo-
nus eſſe, niſi ſolus DEVS. Et hoc
ipſum eſt, & nihil aliud. Alia
vero omnia, ſeparabilia ſunt a bo-
ni natura. Corpus enim & anima
locum non habent, qui poſsit bo-
num capere. Tanta enim eſt boni
magnitudo, quanta eſt exiſtentia
entium omnium, & corporum, &

incorporeum, & ſenſibilum, & intelligibilium. Hoc ipſum bonum eſt, Deus ipſe. Ne ergo dixeris, aliud quid, vnquam, Deum, niſi ſolum bonum. Nam rurſus impius eſſes. Sermo ne quidem ab omnibus dicitur, bonum. Non intelligitur tamen ab omnibus, quid ſit. Sed per ignorationem, & Deos, & hominum quoſdam, bonos nominant. Cum nunquam vel poſsint eſſe, vel fieri. Dij quidem alij omnes, immortales, honorati ſunt Dei appellatione. Sed Deus bonum, non honore, ſed nàtura. Vna enim natura Dei, bonum ipſum. Et unum genus amborum. Ex quo genera omnia, Namque bonus, omnia largitus eſt & nihil accipiens. Deus igitur omnia dat & nihil accipit. Deus ergo bonum,

& bonum Deus. Altera autem ap-
pellatlo eſt rurſus, patris; ex eo
quod factor ſit omnium. Patris eſt
enim facere. Quamobrem maxima
in vita, & piiſsima cura eſt pruden-
tibus, filiorum procreatio. Et ma-
ximum infortunium, & impietas,
ſine filiis aliquem ex hominibus
excedere. Et pœnas iſte dat poſt
mortem dæmonibus. Punitio au-
tem eſt hæc. Animam eius qui ſine
filiis eſt; in corpus condemnari;
quod neque viri, neque mulieris
naturam habet. Quod quidem ma-
ledictum eſt ſub ſole. Ergo ò Aſcle
pi, nemini qui filijs careat congra-
tuleris. Sed econtra, miſerereare in
fortunium, ſciens qualis ipſum ma-
neat pœna. Tot ac talia dicta tibi
ſunto, o Aſclepi, ut præcognitio
quædam uniuerſorum naturæ.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI.

MENS AD HERMETEM.

LIBER X.

COntine ſermonem o Ter maxime Mercuri, & recordare eorum quæ ſunt dicta. Quod uero mihi ſuccurrit, dicere non tardabo. Cum multi multa, & hæc differentia de uniuerſo, & de Deo dixerint, ego verum non didici. Tu mihi o Domine hæc declara. Tibi enim ſoli credam horum declara-

tionem. Tunc Mens. Audi o fili, quo modo ſe habeat Deus & vniuerſum. Deus, æuum, mundus, tempus, generatio. Deus æuum facit, æuum vero mundum. Mundus autem tempus. Tempus vero generationẽ. Dei vero quaſi eſſentia eſt ipſum bonum, ipſum pulchrum, beatitudo, ſapientia. Aeonis vero identitas. Mundi autẽ ordo. Temporis vero mutatio. Generationis autem vita & mors. Actus vero Dei mens & anima. Aeonis vero permanentia, & immortalitas. Mũdi vero reſtitutio & eius deſtructio. Temporis autem accretio, & decretio. Generationis autem qualitas. Aeuum ergo in Deo. Mundus vero in ævo. Tempus autem in mundo. Generatio vero in tempore. Et æuum quidem ſtat circa

Deum.

Deum. Mundus autem mouetur in æuo. Tempus autem terminatur in mundo. Generatio vero fit in tempore. Fons quidem omnium Deus, eſſentia vero æuũ Materia autem mundus. Potentia vero Dei, æuum. Opus vero æui, mundus; qui generatus eſt non aliquando, ſed ſemper generatio ab æuo. Ideo neque corrũpetur vmquam: æuum enim eſt incorruptibile. Neque perdetur quicquam eorum quæ in mundo ſunt, cum mundus ab æuo contineatur. Dei vero ſapientia, quænam eſt? ipſum bonum & pulchrum. & ipſa beatitudo, & omnis virtus, & æuum. Immortalitatem ergo, & permanentiam incidit æuum materiæ. Illius enim generatio, pendet ab æone,

ſicuti & æon ab ipſo Deo, Generatio enim, & tempus in cœlo & in terra, ſunt duplicis naturæ. In cœlo quidem immutabiles, & incorruptibiles. in terra vero & mutabiles & corruptibiles. Et æonis quidem anima, eſt Deus. Mundi vero anima, æon. Terræ vero anima cœlum. Et Deus quidem in mente. Mens in anima. Anima vero in materia. Omnia per æonem. Vniuerſum autem hoc corpus, in quo cuncta ſunt corpora, plenum eſt anima. Anima autem plena eſt Mente, & Deo. Intra quidem ipſum replet. extra vero circumplectitur, viuificans vniuerſum. Extra quidem hoc perfectum animal, ipſum mundũ. intra vero animalia cuncta. & ſurſũ quidẽ in cœlo perma-

nens identitate deorsũ vero in terra generationem mutans. continet vero hunc mundũ æon, siue per necessitatem, siue per prouidentiam, siue per naturam Et si quid aliud putat, seu putabit aliquis, hoc ipsum est vniuersum, Deus operans. Operatio autem Dei potentia existit insuperabilis Cui, neque humana, neque diuina quispiam comparauerit. Ideo, ò Hermes, nunquam neque eorum quæ deorsum. neque sursum sunt, simile quid putes esse Deo, quandoquidem a veritate excideres, non enim simile quicquam dissimili, & soli vni. Neque alij cuiquam, putes potentiam suam cedere. Quis enim post ipsum, siue vitæ & immortalitatis, mutationis, qualitatis.

Quid enim ipſe aliud faciat? Non enim ocioſus eſt Deus, quando quidem cuncta forent ocioſa. Omnia namque plena Deo. Sed neque in mundo vllibi eſt ocium. Ocium enim nomen eſt vacuum & faciente, & eo quod fit. Omnia vero oportet fieri, & ſemper ſecundum loci naturam. Effector enim in omnibus eſt, & non in aliquo reſidens. Neque vnum quid faciens, ſed omnia. Nam cum ſit potentia, efficax & ſufficiens ad ea quæ facit, & quæ fiunt, ſub eo ſunt. Intuere vero per me mundum ſubiectum tuo aſpectui. Et pulchritudinem eius diligenter conſidera Corpus quidem immarceſſibile.

Quo antiquius nihil, semper vigorosum, & recens. Inspice & superpositos septem mundos, ornatos ordine æterno, & cursu differenti æternitatem adimplentes. Et lumine omnia plena. ignem autem nullibi. Amicitia enim, & contemperatio contrariorum, & dissimilium lumen est factũ illustratum a Dei actu, omnis boni genitoris; & omnis ordinis Principis, & Ducis septem mundorum. Lunam vero illorum præcursorem omnium, organum naturæ inferam materiam mutantem. Terram vero mediam vniuersi, sedimentum pulchri mundi stabilitam, educatricem, & nutricem terrenorum. Conspice multitudinem quoque immortalium animalium

quanta ſit, & mortalium. Mediam vero vtrorumque immortaliū, & mortaliū lunā circumeuntē Omnia vero plena animæ. Et omnia ab ipſa proprie mota, hæc quidem circa cœlum, illa vero circa terram. Neque dextra in ſiniſtra, neque ſiniſtra in dextera. neque ſupera in infera. neque infera ad ſupera. Et quòd hœc omnia genita ſint o amantiſſime Hermes, non amplius me indiges addiſcere. Etenim corpora ſunt; & animam habent, & mouentur. Hæc autem in vnum coire impoſſibile eſt ſine congregatore. Oportet enim aliquem eſſe hunc. Et talem omnino vnum Nam cum differentes, & multæ ſunt motiones, & corpora

non ſimilia, & vna velocitate in omnibus ordinata impoſſibile eſt duos aut plures factores eſſe. Vnus enim in multis non ſeruatur ordo. Aemulatio vero illis multis ſequetur, erga præſtantiorem. Vnde & contentiones. Et ſi alius eſſet factor mutabilium animalium, & mortalium, concupiſcet etiam immortalia facere. Sicuti etiam factor immortalium, mortalia. Age vero, quod ſi & duo ſint, cum vna ſint materia, penes quem nam ipſorum erogatio erit factionis? Et ſiquid apud vtrosque, penes quem maior pars? Sic vero cogita, quòd omne corpus viuat, ex materia, & anima conſiſtentiam habens, tam id quod immortale eſt,

quàm quod mortale, & irrationale. Omnia namque corpora viua, animata sunt. Quæ vero non viuunt, materia tantum per se ipsam sunt. Et anima similiter per se ipsam factori accedens vitæ causa. Omnis aut qui vitæ causa est immortalium causa est. Quo modo ergo, & mortalia animalia alia sunt a mortalibus. Quo modo, & immortalia, & immortalitatem efficiens, animalia non facit? Et quod quidem est aliquis horum factor, clarum Quod vero & vnus, manifestissimū. Etenim vna anima, & vna vita, & vna materia. Quis vero hic? Quis nā autē alius, nisi vnus Deus; Nā cui nā alij conuenit animalia animata facere; nisi ipsi Deo? Vnu'

ergo Deu? Ridiculosissimũ, fateris vnũ esse mundum, & solem vnũ, & lunam vnam, & Deitatem vnam: ipsum vero Deum quotum esse vis? Cuncta ergo vnus ipse facit in multis. Sed quid magnum Deo, vitam & animam, & immortalitatem, & mutationem facere, cum tu tot res facias? Etenim & cernis, & loqueris, & audis, & odoras, & tangis, & ambulas, & intelligis, & spiras. Et non alius quidem est qui videt, alius qui audit, alius qui loquitur, & alius qui tangit, & alius qui olfacit, & alius qui ambulat, & alius qui intelligit, & alius qui respirat. Sed vnus qui hæc omnia. Sed neque possibile est, sine Deo illa esse. Sicuti enim si ab his ocieris, non amplius a-

animales, ſic ſi ab illis ocietur Deus, quod nefas eſt dicere, non amplius eſt Deus. Si enim demonſtratũ eſt nihil, eſſe quanto magis Deus. Nam ſi quid eſt quod non faciat, ſi fas eſt dicere, imperfectus eſt. Si vero, neque ocioſus eſt, & perfectus, ergo omnia facit. Parumper mihi te præbe o Hermes. Facilius intelliges Dei opus eſſe vnum, vt omnia fiant, quæ fiunt, vel quæ ſemel facta ſunt, vel quæ futura ſunt. Eſt autem, o chariſſime, Vita. Hoc vero eſt, pulchrum, hoc eſt bonum, hoc eſt ipſe Deus. Si vero vis etiam opere id intelligere, vide quid tibi accedat cum vis generare. Sed illi non eſt hoc ſimile. Ille .n. non afficitur voluptate, neque aliũ habet ope-

ris consortem. Nam cum per se sit effector semper est in opere, ipse id, existens quod facit Nam si ab eo separetur, omnia corruere, omnia emori est necessarium, vt pote vita non existente. Sed si omnia viuunt. Et vna sit etiam vita, vnus etiam Deus. Et rursus, si omnia viuunt, & quę in cœlo sunt, & quæ in terra, vna vero per omnia vita, a Deo fiunt, & ipsa est Deus. A Deo igitur fiunt omnia. Vita vero vnio est mentis & animæ. Mors vero non est perditio eorum quæ coierunt, sed solutio vnionis. Est igitur imago Dei, æon. Aeonis vero mundus. Mundi vero Sol. Solis autē homo. Mutationē vero mortē dicunt esse, eò quod corpus quidem soluitur. vita vero in obscurum abit

Hoc ſermone o dilectiſſime mihi Hermes etiam mundum vt audis, dico mutari, eò quòd pars eius aliqua fiat quotidie inuiſilis, numquam tamen ſolui. Et hæ ſunt mundi paſſiones, vertigines & ocultationes. Et vertigo quidem eſt reuolutio; occultatio vero, eſt renouatio. Omniformis vero eſt mundus, non quidem formas extra ſe habens: ipſe tamen in ſè ipſo mutatur. Cum igitur Mundus omniformis, factus ſit: factor eius quid nam fuerit? Informis quidem non erit. Si vero & ipſe omniformis eſt, ſimilis erit mundo, ſed vnam habens formam quo ad hoc minor erit mundo? Quid ergo ipſũ eſſe dicimus? Ne in dubiũ, ſermonem iniiciaũs. Nihil .n. dubium

eſt

est, quod de Deo intelligitur. Vnam ergo habet ideam, quæ eius est propria. Quæ visum, quia est incorporea, non subit, sed omnes per corpora ostendit. Neque mireris, si quæ est incorporea idea. Est enim veluti ea, quæ est sermonis, & in scripturis, margines. Cernuntur namque valde sustolli. glabræ tamen natura, & æquales sunt prorsus. Percipe vero quod audacius dicitur, verius tamen. Sicuti enim homo, sine vita non potest viuere. Sic neque Deus potest viuere, nisi faciat bonum. Hoc .n. tamquam vita, & tamquam motio est Dei, mouere cuncta, & viuificare. Quædam vero eorũ quæ dicuntur, propriũ conceptũ habere debent, Quale autem dico percipe. Omnia sunt

in Deo, non vt in loco ia-
centia. Locus enim & corpus
est, & immobilis, & iacentia
motionem non habent, iacent e-
nim aliter in incorporeo. aliter
in phantasia. Concipe, eum qui
omnia continet, & percipe quod
incorporei nihil est capacius, ne-
que velocius, neque potentius.
ipsum vero est capacissimum &
velocissimum, & potentissimũ Et
sic cogita a te ipso, & præcipe
tuæ animæ vt in Indiã vadat, & ce
lerius tua iussione illic erit. Tran-
sire eã iube ad Oceanũ, & ibi rur-
sus cito erit, non vt quæ locum
mutauerit in locũ, sed quasi ibi ex
istat, iube ipsam, & in cœlũ euola-
te, neque alis egebit. Sed neque ei
vllum est impedimentũ. Non so-
lis ignis, non æther, non vertigo.
neq; corpora astrorum aliorum-

Sed

Sed omnia proſcindens, aſcendet vſque ad poſtremum corpus Si vero volueris vniuerſum etiã perrũpere. Et ea quæ extra (ſi quid extra eſt) mundum ſunt, contemplari, licet tibi. Intuere quantam vim, quantam celeritatemhabes. Tu omnia hæc potes. Deus autem non poteſt ? Hoc ergo modo contemplare Deum, tamquam intellectiones omnes in ſe habere, mundum vniuerſum. Si ergo te ipſum non æquiparas Deo Deum intelligere nonpotes ? Simile enim ſimili intelligibile eſt. Augeas te immenſa magnitudine, ab omni corpore exiliens, & totum tempus ſuperans, æuum fias, & intelliges Deum. Nihil impoſſibile inte ipſo ſtabilens, te

ipſum putabis immortalem. Et o
mnia potens intelligere, omnẽ artẽ
omnẽ ſcientiam, omnis animalis
morẽ & omni altitudine altior fias,
& omni profunditate depreſſior.
Omnes ſenſus eorum quę facta
ſunt, comprehende in te, ignis,
aquæ, ſicci, humidi. Et ſimul v-
bique eſſe, in terra, in mari, in cœ-
lo. non dum te natum eſſe; in v-
tero te eſſe, iuuenem, ſenem, o-
bijſſe, ea quæ poſt obitum. & hec
omnia ſimul intelliges, tempo-
ra, loca, res, qualitates, ſic pote-
ris intelligere Deum. Si vero in-
cluſeris tuam animam in corpore,
& humilem eam feceris, & dixe-
ris nihil intelligo, nihil poſſum,
timeo mare. in cœlum ſcandere
non poſſum, neſcio quis ſim; nes-
cio qui fiam, quid tibi cvm Deo,

quis fiã, quid tibi cũ Deo Nihil.n. potes pulchrorũ, & bonorũ cũ corpus ames & malus sis, intelligere. Nam ter malum est ignorare Deum. Nosse vero, & velle, & sperare, via est recta, propria boni, & plana & facilis, itineranti tibi vbique occurret, & vbique eam cernes etiã quando non exspectas, vigilanti, dormienti, nauiganti, itineranti, noctu, interdiu, loquenti, tacentj· Nihil enim est quod non sit imago Dei· Dein dicis, inuisibilis est Deus. Bene ominare. Et quis eo manifestior? Ob hoc ipsum omnia fecit, vt per omnia eum cernas. Hoc est bonũ ipsius Dei. Hoc sua virtus, vt ipse cernatur per omnia. Nihil enim inuisibile, neque eorum quæ incorporea sunt. Intellectus

cernitur in intelligendo. Deus in faciendo. Hæc tibi in tantum palam facta ſunt, o Triſmegiſte. Alia vero omnia ſimiliter per te cogita, & non errabis.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI.

DE MENTE COMmuni ad Tatium.

LIBER XI.

MEns o Tati, ex ipsa Dei essentia est, si quæ tamen est essen tia Dei. Et qualis quędam est? Iste solus exacte se ipsum nouit. Mens ergo non est recisa ab essentia Dei, sed vnita, sicuti solis lumen. Ista vero mens in hominibus quidem Deus est. Ideo quidam hominũ, diuini sunt Ft ipsorum humanitas proxima

est Deitate. Etenim bonus dæmon, Deos quidem dixit homines immortales. Homines vero Deos mortales. In brutis vero, Mens est natura. Nam vbi anima, ibi mens quoque est, Sicuti & vbi vita ibi etiam anima est. In brutis autem, anima, vita est, vàcua mente. Mens. enim animarum est benefactrix hominum. Ducit eos in proprium bonum. Et brutis quidem, cuiusque naturæ cooperatur, hominum vero naturis contrafacit. Anima cum in corpus descendit, illico a dolore, & voluptate mala fit. Nam sicut corporis compositi fluores, fluunt dolor & voluptas, in quę anima ingressa mergitur. Quibuscumque ergo animabus Mens præsit, eis splendorē suū infundit

op-

opponens ſeſe earũ præſumptis. Sicuti medicus bonus, dolore afficit corpus præcorreptũ morbo, vrens & ſecans. Eodem modo & mens animæ dolorem infert, extrahens eam è voluptate, a qua omnis morbus animæ fit. Morbus vero magnus animæ eſt, Atheos ſi ſit. Ex quo opinio ad omnia mala ſequitur, & ad bonum nullum. Ergo mens ſe ſe opponens ei, bonum acquirit animæ. ſicuti medicus corpori ſanitatem. Quotcunque vero animæ humanę non ſunt ſortitæ Mentem gubernatricem, idem patiuntur animis brutorum Cooperatrix enim eis facta. & remittens cupiditates, in quas feruntur impetu, appetitus ad irrationalitatem tendunt. Et ſicuti irrationalitas animalium, irrationa-

irascuntur, & irrationaliter concupiscunt, non cessant, neque satietatem habent malorum. iræ enim & concupiscentiæ irrationales mala sunt nimia. His vero tamquam vltorem, & redargutorem Deus præfecit Mentem. Hic o pater, sermo de fato, quem antea mihi enarrasti videtur destrui. Nam si fatale est huic mœchari, aut sacrilegium facere, aut aliud quid mali facere, punitur. qui tamen a necessitate fati id fecit. Fati enim cuncta opera, o fili. Et sine ipso nihil corporeorum est bonum, aut bonum, aut malum euenit. Fato quoque statutum est, si fecerit, pati. Et ob hoc facit, vt patiatur, quod patitur, quia hoc fecit. Sed nunc valeat sermo, de malo ac fato In alijs.n. de hi dixi-

mus

mus Nunc vero de Mente est nobis sermo. Quid scilicet possit Mens & quomodo differens est in hominibus quidem talis, in brutis vero mutatus. Et rursus in brutis quidem, non est benefica, sed dissimilis in omnibus, iracundiam & concupiscentiam extinguens. Et horū præclaros viros oportet cogitare:alios vero ratione carentes. Omnes vero homines, fato subiiciuntur, & generationi; & mutationi. Principium enim, & finis hæc sunt fati. Et omnes homines patiuntur quidem fatalia. Sed selecti, quibus diximus Mentem esse ducem, non eodem modo cum alijs paciuntur. Sed malo liberi, cum mali non sint, malum non patiuntur. Quo modo iterū dicis o pater? Mœchus nonne est

Occiſor nonne malus? Sed ſcele-
ctus & præclarus o fili, non mœ-
chatus patietur, ſed vt mœchatus.
neque occiſor, ſed vt occiſor. Et
qualitatem mutationis impoſſibi-
le eſt effugere. Sicuti & genera-
tionis. Maliciam vero ei qui men-
te eſt præditus poſſibile eſt effu-
gere. Ideo, a bono dæmone o fili,
audiui ego ſemper dicente. Et ſi
ſcriptis tradidiſſet, maxime genus
humanum adiuuiſſet. Ille enim
ſolus, o fili reuera, vt primogeni-
tus Deus, omnia conſpiciens diui-
nos ſermones pronunciauit. Au-
diui aliquando eum dicentem.
Quod vnum, omnia ſunt, & maxi-
me intelligibilia, incorporea. Vi-
uimus vero potentia, & actu, &
æone. Ergo & Mens Deus eſt,
qui etiam eius eſt anima. Hoc ve

ro cum ita ſe habeat,nullum intelligibile eſt dimenſum. Sicut ergo poſſibile eſt mentem, principem omnium, & quæ Dei anima eſt, facere quæ vult. Tu vero intellige, & hunc ſermonem attuli ad interrogationem, quam me ante interrogaſti. Dico autem de fato Mentis, ſi ſermones myſticos exacte ſuſtuleris, o fili, inuenies quòd re vera omnibus dominatur mens, Dei anima. & fato & legi, & omnibus alijs. Et nihil ei impoſſibile, neque eorum quæ fati ſunt. ſuperior ergo humana anima, non negligat quæ accidunt ſub fato eſſe. Sed hæc hactenus dicta ſunto. Boni dæmones hæc o pater, optima ſunt. & diuine, & vere & vtiliter dicta ſunt. Sed illud adhuc mihi declara. Dicebas mentem in bru-

tis naturæ in ſtar agere. & coo-
perari eorum impetui. Impetus
aũt brutorum vt puto, paſſiones
ſunt. Quod ſi & mens coopera-
tur impetui, impetus vero ſunt
paſſiones, mens ergo paſſio eſt,
concolor paſſionibus. Euge o fili
generoſe interrogas. juſtum ergo
eſt me quoque reſpondere. O-
mnia o fili, quæ in corpore ſunt
incorporea, paſsibilia ſunt, &
proprie ipſæ ſunt paſsiones. O-
mne enim mouens, incorporeum
eſt. Omne aut motum, corpus eſt
& corpora mouentur a mente.
motus aũt paſsio eſt, patiun-
tur ergo ambo, & mouens &
motum, illud vt princeps, hoc
vero vt dominatum. Liberatus
vero a corpore, liberatur & a
paſsione. Sed potius, o fili, nihil

est impassibile. omnia vero sunt passibilia. Differt vero passio a passibili. Nam illud quidem agit, hoc vero patitur. Corpora vero per se agunt. Vel enim immobilia sunt, vel mouentur. Vtrumuis aũt fuerit passio est. Incorporea vero semper aguntur. Et ob id passibilia sunt. Non ergo te appellationes turbent. Nam actio & passio idem sunt. Faustiore vero nomine vti, non est graue. Clarissime, o pater, sermonem reddidisti. Et illud vide o fili. quòd duo hæc homini Deus, præter omnia mortalia animalia donauit. Mentem, & sermonẽ, immortalitati, æqualia His vero si quis vtatur ad ea quæ oportet, nihil ab immortalib⁹ differet. Poti⁹ etiã exiens ê corpore ducetur ab ambobus, in Deorum ac beatorũ chorum. Alia ne ani

malia, ſermone non vtuntur o pa-
ter? Non, fili, ſed voce. Plurimum
vero differt ſermo a voce. Nam
ſermo communis eſt omnium ho-
minum. Propria vero cuiuſque
generis animalis vox eſt. Sed & ho-
minum o pater ſingulorũ; ſecundũ
quãque nationẽ differens eſt ſer-
mo. Differens o fili. Vnus vero eſt
homo ſic & oratio vna eſt. & inter
pretata, eadẽ inuenitur, & in Ae-
gypto, & in Perſide, & in Græcia.
Videris vero mihi o fili, ignorare
virtutem & magnitudinem ſer-
monis. Nam beatus Deus, Bonus
Dæmon. Animam quidem in cor-
pore iuſſit eſſe. Mentem autem in
anima, rationem vero in mente.
Mentem vero in Deo. Deum ve-
ro horum patrem. Ratio ergo i-
mago eſt mentis. Et mens Dei.

Corpus vero imago ideæ. Idea vero animæ. Eſt ergo materiæ tenuiſſimum, ipſe aer. Aeris vero anima, animæ vero mens. Mentis aũt Deus. Et Deus quidem circa omnia & per omnia, Mens vero circa animam, Anima vero circa aerem. Aer vero circa materiam. Neceſſitas vero, & prouidentia & natura, organa ſuut mundi, & ordinis materiæ. Et intelligibiliũ quidẽ ſingulũ eſt eſſentia, eſſentia vero ipſorũ eſt identitas. Corporum vero vniuerſi ſingulum, multa eſt. Nam corpora compoſita, cum identitatem habeant, & in ſe inuicem mutentur, ſemper identitatis incorruptionem ſeruant. In alijs vero omnibus compoſitis corporibus, numerus cuiuſque eſt Nam ſine numero conſtitutionem, aut compoſitionem,

aut dissoluteonem fieri est im-
possibile. Vnitates vero, numerū
& generant, & augent. Et rursus
dissolutæ, in se ipsas veniunt. Et
materia vna vniuersus aūt hic mū-
dus magnus Deus, & maioris i-
mago, & vnitus illi, & seruans or-
dinē & voluntatē patris, plenidu-
do est vitæ. Et nihil est in eo, toto
euoi circuitio nis, neq; toti' neq;
partiū quod non viuat. Mortuū .n.
ne vnū quidē, aut natū est, aut est,
neq; erit in mundo. Voluit .n. pa-
ter, animal ipsum esse, donec con-
stat. Ideo, & Deum esse est neces-
se. Nam quomodo potest, o fili, in
Deo, in patris imagine, in vitæ
plenitudine mortua esse. Nam
mors, corruptio est, Corruptio
aūt perditio. Quomodo ergo pars
aliqua potest corrumpi, eius qui

est incorruptibilis. aut perire aliquid Dei? Non igitur intereunt o pater, eo quæ in eo sunt animalia, cũ sint eius partes? Bene ominare o fili, erras in appellatione generati. Nihil .n. interit o fili, sed vt composita, corpora dissoluuntur. Dissolutio aũt non est mors, sed tẽperamenti solutio, Soluũtur aũt nõ vt in nihilũ abeãt, sed vt noua fiãt. Tat. Sed quisnã est vitę actus nõne motus? Quid ergo in mundo immobile? Nihil o fili. Neque terra immobilis tibi videtur o pater? Non fili. Sed multimobilis & sola stabilis. Quo .n. modo nõ sit ridiculũ, nutricem omniũ immobilẽ esse? quæ profert, & giggnit omnia, Impossibile n. est sine motu productorẽ aliquid producere. Ridiculã sane rẽ interrogasti An, quarta pars iners erit? Nihil-

aliud, nomen immobile significat, quàm ocium. Scito ergo o fili, in vniuersum. Ens quod in mundo sit, moueri, vel per diminutionem vel augmentum. Quod vero mouetur, etiam viuit. Omne aūt animal, non necesse est idem esse. Nam cum simul sit vniuersus mundus, immutabilis est o fili Partes vero eius omnes mutabiles. Nihil vero corruptibile est, aut perit. Sed appellationes perturbant homines. Non enim generatio est vita, sed sensus. neque mutatio interitus est sed occultatio. His ita se habentibus. immortalia omnia, materia, vita, spiritus, anima, Mens. Vnde omne animal est constitutum. Omne ergo animal immortale. Omniū vero maxime, homo, qui & Deum,

ſuscipit, & cum Deo conuerſatur Cum hoc enim ſolo animali Deus conuerſatur, noctu quidem per ſomnia, inderdiu vero per ſymbola. Et per omnia ipſi prædicit futura, per aues, per exta, per ſpiritum, per quercum. Ideo profitetur homo ſcire prẹterita, & præſentia, & futura. Sed & illud vide o fili quod ſingulum aliorum animalium in vna mundi parte incedit. Aquatilia in aqua, terreſtria in terra, ſublimia in aere. homo vero his omnibus vtitur, aqua, terra, aere, igne. Cernit vero etiam cœlum, & ipſum ſenſu tangit. Deus vero circa omnia, & per omnia. Actio enim eſt, & potentia. & non eſt difficile intelligere Deum, o fili. Si vero vis & ipſum contemplari. Aſpice neceſſitatem

eorum quæ apparent, & prouidentiam eorum quæ facta sunt, & quæ fiunt. Aſpice materiam pleniſsimam vita. Tantum Deum moueri, cum omnibus bonis, & pulchris, & Dijs, & dæmonibus, & hominibus. Sed hi o pater, omnes, actus ſunt omnino. Si ergo actus ſunt omnino, o fili, a quo nam aguntur, niſi a Deo? Vel ignoras, quòd ſicut mundi membra ſunt, cœlum, terra, aqua, & aer; eodem modo membra Dei ſunt vita, & immortalitas, & æon, & ſpiritus, & neceſſitas, & prouidentia, & natura, & anima, & mens. Et horum omnium permanſio, & diſtributio eſt, id quod dicitur bonum. Neque eſt quicquam eorum quæ fiunt, vel

quæ facta ſunt, vbi non ſit Deus. In materia ne, o pater? Materia o fili, ſeorſum a Deo eſt, ut ei aliqualem tribuas locum. Quid vero putas eam eſſe aceruum, nihil effectam? Si verò efficiatur, ab aliquo efficitur. Actus enim diximus eſſe partes Dei. A quo nam ergo, viuificantur cuncta animalia? A quo nam immortalitate donantur, immortalia? A quo nam mutantur mutabilia? Siue .n. materiã dixetis, ſiue corpus, ſiue eſſentiam, ſcias & has actus eſſe Dei. Et materiam, actũ materialitatis, & corporum actus corporalitatem, & eſſentiæ actũ eſſẽtialitatẽ. Et hoc Deus eſt. vniuerſũ. & in vniuerſo nihil eſt, quod non ſit De⁹. Vnde neq; magnitudo, neq; locus, neq; qualitas, neq;

figura, neque tempus circa Deum est. Vniuersum enim est, vniuersum aũt per omnia & circa omnia Hunc sermonem o fili, venerare, & cole. Cultura vero Dei vna est, vt non sis malus.

FINIS.

SCHOLION.

Quando ait. Ista vero mens in hominibus Deus est, intelligatur, per participationem. Et similiter quæ subiungit. Quidam homines diuini sunt, & ipsa humanitas proxima est diuinitati. Intelliigatur per virtutes, & dona a Deo hominibus data. Simili qnoque modo, sunt intdlligenda. illa. Deos homines, immortatales Homines, Deos mortales;

HERMETIS TRIS MEGISTI,

SERMO CRATER.

Vel Monas.

LIBER. XII.

VNiuerſum mundum fecit opifex, non manibus ſed verbo, Itaque ita cogita de eo, vt de præſente, & ſemper exiſtenſte, & omnia faciente,& vno ſolo, qui ſua voluntate condidit entia. Hoc enim corpus eſt illius, non tactile, neque viſile, nebue menſurabile, neque extenſile, neque alij vlli corpori ſimile. Neque enim ignis eſt,neque aqua, neque aer, neque ſpiritus.

Sed omnia ab ipso. Bonus namque cum sit, soli sibi hoc dicauit. Voluit vero, etiam terram ornare, ornatu tamen diuini corporis. Et misit hominem, animal immortale, animal mortale. Et homo quidem, animalibus & mundo plus habuit, ob sermonem, & mentem. Spectator namque factus est operum Dei homo. Et admiratus est, & cognouit factorem. Sermonem quidem o T. ti, in omnes homines partitus est. Mentem autem nequaquam, non inuidens aliqnibus. Inuidia enim non inde venit. Sed hic conflatur, in animis hominum mente carentibus. Quam ob causam, o pater, non omnibus partitus mentem est Deus? Voluit o fili, hanc in medio, ve-

luti præmium animis proponere. Et vbi eam propoſuit? Craterem ipſa replens, deorſum miſit dans præconem, Et iuſſit eum præconio edicere, animabus humanis hæc. Immerge te ipſam quæ potes in hunc Craterem. & quæ credis, quòd redibis ad eũ qui miſit craterem. Quę cognoſcis ad quid facta es. Quicumque ſane intellexerunt præconium, & immerſæ ſunt in mentem, iſti participarunt cognitionem, & perfecti euaſerunt homines, cũ mentem ſuſcepiſſent. Qui vero non perceperunt præconia, ipſi quidem ſermonem. non autem mentem ſunt adepti, ignorant, ad quid facti ſint, & a quo. Senſus autẽ horũ ſimles ſunt bruto animaliũ ſenſ9, & in iraſcentia, & ira tẽperiẽ

habentes non admirantur, ea quæ sunt ſpectaculo digna. Corporũ vero voluptatibus dediti, ob has hominem eſſe factum credunt. Quotcunque vero Dei dono participes facti ſunt, hi, o Tati per comparationem operum immortales pro mortalibus ſunt. Omnia complexi ſua mente, & terrena, & cœleſtia, & ſi quid eſt ſupra cœlum. Tantum ſeipſos eleuantes, conſpexerunt bonum, & cum viderint, infortunium putarunt, quæ hic eſt, moram. Et ſpretis omnibus, & corporeis, & incorporeis ad vnum, & ſolum feſtinant. Hæc eſt, o Tati mentis ſcientia, diuinorum inſpectio, & Dei compræhenſio, quia diuinus eſt Crater. Et ego immergi volo o pater. Niſi prius corpus tu-

um

um odio habueris o fili, te ipſum amare non potes. Te ipſum vero cum amaueris. Mentem habebis Et mentem habens ſcientiam quoque adipiſceris. Quomodo hæc dicis o pater? Impoſſibile nāque eſt o fili, circa vtraque verſari, mortalia nimirum, & diuina Nam cum duo ſint entia, corpus, & incorporum, in quibus mortale eſt & diuinum, electio alterius permittitur ei, qui eligere vult. Non enim poteſt vtraque. In quibus autem alterius electio eſt, alterum diminutum, alterius manifeſtauit efficaciam. Præſtantioris ergo electio, non ſolum eligenti pulcherrima fit, ita vt hominem deificet, ſed etiam erga Deum pietatem oſtendit. Minoris vero electio, hominem quidem perdi-

dit, nihil autem in Deum egit, nisi hoc solum, quòd sicuti pompæ per medium transeunt. neque ipsæ agere aliqud valentes, nisi quòd impediunt. Eodem modo & isti, pompam tantum agunt in mundo, abducti a corporeis voluptatibus. His ita se habentibus, o Tati, quæ a Deo sunt, habemus & habebimus. Alia a nobis veniant, & non tardemus. Nam Deus causa non est, nos vero causa malorum sumus, hæc præferentes bonis. Vides o fili, quot nos oporteat corpora, per transire. & quot dæmonum choros, & continuitatem, & cursus astorum, vt ad vnum & solum Deum festinemus. Non enim bonum transiri potest & interminatum est, & fine caret sibi,

&

& principio. Nobis vero apparet. principium habere cognitionem. Non ipſi autem principium fit cognitio, ſed nobis principiũ præbet eius qui cognoſci debet. Præhendamus ergo principium, & permeabimus celeriter omnia. Valde enim durum eſt, conſueta præſentiaque relinquere, & ad vetuſta, & primæua redire. Nam quæ apparent, oblectant. Quæ vero non apparent, difficile creduntur, manifeſtiora autem ſunt mala. Bonũ autẽ obſcurũ eſt, manifeſtis. Neque .n. forma, aut figura ei eſt. Atque ob id, ſibi quidẽ eſt ſimile, alijs vero omnibus disſimile. Impoſsibile .n. eſt incorporum corpori innoteſcere. Hæc differentia eſt inter ſimile & diſsimile. & diſsimile nõ peruenit ad ſimile. Monàs nãque omniũ cũ ſit

principium, & radix in omnibus est, vt principiũ & radix existens. Sine principio autem nihil est. Principiũ autem ex nullo alio quã ex seipso, Nam aliorum est principium. Ipsum namque est quandoquidem ab alio principio non est. Monas ergo quia principium est, omnem numerum complectitur, a nullo contenta. Et omnem numerum generat, a nullo genita alio numero. Omne aũt genitum imperfectum, & diuisibile, & augmenta recipit & diminuitur. Perfecto aũt, horum nihil fit. Et quod augeri potest, augetur a monade, consumitur aũt ab sua imbecillitate. non amplius potens monadem capere. Hęc igitur tibi o Tati, quantum potest descripta est Dei imago. Quam si exacte

intueare, & intelliges cordis oculis, crede mihi fili inuenies ad ſupera viam, vel potius hæc ipſa imago te ducet. Habet autem quiddam peculiare hoc ſpectaculum. vt qui ad ipſum ſpectandum peruenerunt eos detineat, & attrahat, ſicuti aiunt, magnetem lapidem attrahere ferrum.

FINIS.

HERMETIS TRIS MEGISTI,

EX SACRO LIBRO COGNOMINATO MInerua Mundi.

LIBER. XIII.

CVm hæc Iſis dixiſſet, infundit Horo, potum dulcem primo Ambroſiæ. Quē animæ a Dijs accipere in more habent. Atque ſacratiſsimum ſermonem exorditur Iſis. Cum cœlum multiplici corona ornatum, o fili Hore ſuperpoſitum ſit, inferiorum naturæ vniuerſę. & nullo in loco careat, aliquo eorum, quæ nunc vniuerſꝰ habet mundus.

Ne-

Necesse est omnino a superpositis, ornari, & impleri naturam vniuersam infra positam. Non n. infera possunt exornare superiorem ornatum. Necesse ergo est, præstantioribus mysterijs cedere minora. Præstantior aũt, quam inferiorum, sublimium est ordinatio. & toto secura, & mortalium non subiens cogitationem. Vnde ingemuerunt infera, præ timore Cũ haberent pulcherrimã superpositorũ in æternũ permanentiã. Erat .n. spectatu dignum simul. & agonia, videre cœli pulchritudinẽ Deo similem adhuc ignoto. diuitemque noctis venustatem. Minorẽ quidẽ solis, acutæ tamẽ cõparatũ luci. Cũque alia per partes mouerentur in cœlo mysteria, ordinatis tẽporũ motibus & periodis

peroc-

occultos quosdam effluxus infe-
ra ornando, & augendo. Et ti-
mor quidem hic mutuus, & in-
quisitiones indesinentes. Et do-
nec, vniuersorum artifex noluit,
ignoratione continebat omnia.
Quando vero decreuit, se se,
quisnam esset, declarare, amores
inspirauit Diis, & ipsam. quam
habebat in pectore maiorem, ho-
rum largitus est cogitatibus. vt
primo qudem quærere vellent,
dein cuperent inuenire. & post-
modum corrigere possent. Hoc
aūt o fili admirandū, Hore, non in
mortali semine factum est Non-
dum enim erat. Sed cum anima
Sympathiam habere, cum cœli
mysterijs, hoc autem erat, omni-
um Meus Hermes. Qui & vidit
omnia, & videns animaduertit, &

ad-

aduertens potuit manifestare, & ostendere. Et quæ intellexit incidit, & incisa, abscondidit; plurima silens securè, & eloquens, vt quærat ea, omnis æon qui futurus erat mundi. Atque ita cognatos Deos, sustulit ad astra, vt ibi doryphori essent. Sed ei erat successor Tatius, filius simul, & susceptor dogmatum horum. Non longe, & Asclepius Imuthes Spanus, & Hephæstobulus, & alij quicunque cœlestis contemplationis fide exacta historiam scripturi erant, volente omnium regina prouidentia. Hermes quidem loquebatur ad ambientem, sed ita, vt neque filio tradiderit completam contemplationem, ob ætatis iuuentutem. Ego vero cum orta essem, oculis omnia cernentibus, & quæ in or-

tu essent inuisibilia contemplari
possem, eaque consideranti tarde
quidem, attamen venit exacta di-
gnotio prope Osiridis archana,
deponere sacra mundanorum ele-
mentorum, symbola. Cumq; pre-
ces fudisset, & sermones hosce e-
locutus, in cœlum abijt. Sed non
decet o fili imperfectam hanc de-
nunciationem relinquere. Sed ef-
fari, quæcumq; libros reponens,
dixit Hermes. Dixit autem ita. O
sacri libri incorruptibiliũ, qui sor-
titi estis me, peiora tripudia, phar-
maco incorruptionis temperato,
imputrescibiles manere toto æuo
incorrupti, tẽpore multo non in-
specti, nec reperti, cuicumq; eorũ,
qui hanc transgressuri sunt disci-
plinam. Vsq; quo senex cœlum
producet res, nobis dignas, quas

opifex

opifex, animas appellauit. Hæc cũ dixiſſet, libris & operibus ſuis benedicens, in proprias aſcendit Zonas. Multo vero medio tempore vetati occultabantur. Et Natura, o fili, erat ſterilis, donec ij qui ſunt iuſsi cœlum circuire, ad omnium Regem Deum accedentes, entium quietem nunciarunt, & quòd ſit opus exornare vniuerſa. Et hoc non alterius cuiuſquam eſſe opus, quam ſuum & dicebant. Rogamus te vt præſentia, & quæ in poſterum opus habent, conſideres. Cum hæc dixiſſent, ſubriſit Deus. Et dixit. Fiat Natura, E fœmina, mollis res, ex voce eius prodijt. Quod cũ vidiſſent Dij, obſtupuerũt. Et naturã, potu honorauit Deus propater, & eã iuſsit eſſe fœcundã, & in ambientẽ intent⁹,

hæc proclamauit. Esto cœlum, plenum omnibus,& aer,& æther. Dixit Deus,& fuit. Natura vero ad se locuta,cognouit, non oporteret ipsam,nõ obedire patris præcepto. Et cum labore congressa, pulchram filiam peperit,quam vocauit Inuentionẽ. Ei autem Deus largitus est esse, & postquam largitus est,discreuit quæ facta iam essent,& ea mysterijs impleuit. Et Inuentioni secundum id, largitus est horum ducatum. Ipse vero nolens ociosum superiorem mundum esse , sed spiritibus implere statuens ipsum , vt ne particularia ociosa manerent & immota, ita in ea artificijs vti cœpit sacris, ad proprij operis genituram. Spiritũ enim quantum suffecit à proprio sumens , & intellectualiter

ipſi ignem miſcens, ignotis quibuſdam alijs materiebus temperauit. Et hæc vtraque vtrique cum quibuſdam acclamationibus occultis vniens, totum recte admodum commouit temperamētum, donec materia quædam, tenuior, & purior, & pellucidior ex quibus factum eſt, arriſit miſto Erat autem ipſa tranſpicua, quam etiam ſolus artifex cernebat. Poſtquàm vero, ab igne combuſta non liquabatur, neque vt a ſpiritu perfecta animabatur. Sed quandam Diogenitam, & propriam habebat temperamenti conſtitutionem, propria figura, & propria temperie, quam ex meliore nomine, & propria actione, Animationem Deus vocauit. Ex quo ſanè concreto, Myriadas animarum ſatis

multas progenuit, quod ex temperamento suo efflorebat, ad quod vellet agens, bono ordine, & commensurare cum experientia & ratione conuenienti, vt nihil ipsa a seipsis differre fuerit necessarium. Quandoquidem is flos, qui ex motu Dei exhalabat, non erat ipsi similis. Sed maius, & plenius erat primum secundo, & omnino purius. Secundum vero satis quidem erat primo, multo vero, tertio maius. Atque ita vsq; ad gradus sexaginta, omnis perfectus est numerus. Præterquàm quod omnes æternas esse, lege statuit tamquàm ex vna materià. Cuius ipse solus, species perficeret. Alijs & sectiones, & pœnas in sublimi cœli natura ordinauit, vt Cylindrum reuolerent ordine

quodam,& dispositione conueni-enti, & patrem delectatione affi-cerent. Sic & in pulcherrima æ-theris statione, eorum quæ iam essent aduocans naturas, sic ait. Spiritus mei,& curæ meæ, o ani-mæ,pulchræ filiæ, quas meis edu-xi manibus, & meo iam sacro mundo, sermones meos, vt leges exaudite. Et locum alium nul-lum tangite præter eum qui vo-bis est ordinatus a mea sententia. Bene constitutum ergo cœlum vobis manet, & similiter ordina-tus asterismus, & throni virtu-te pleni. Si vero quid noui age-tis, præter mea iussa, sacrum vo-bis iuro spiritum, & temperamen-tum hoc, ex quo vos genui, & per hasce meas animifactrices

manus, non multo post, vincula, & pœnas vobis arte parabo. Hæc dicens Deus, meus quoque dominus, reliqua elementorum cognata miscens, aquam & terram, & quosdam arcanos pronuncians sermones, potentes quidem, sed primis non similes, neque æquales ad bene pariendum. Et vitalem inspirans temperamento supernatanti similiter, concreto bene tinctum, & bene concretum cum esset factum sumpsit. Misti vero reliquias animabus, quæ iam profecerant dedit. Animabus scilicet ijs quæ in Deorum regiones & astris proximos locos, & sacros dæmonas, conuocatis. Fortunate inquiens, o filiæ, meæ naturæ germina. Suscipite artis meæ reliquias, & vnaquæq; natura sua

formet aliquid aſsimile. Apponam vero vobis etiam hæc exempla. Et ſumens bene ac pulchre Zodiacum, conſonanter animarum motibus, diſpoſuit ornatum ad ſigna quæ humana ſunt figura, ſequentia diſponens veluti animalia,& vafras largitus eſt vires, & ſpiritum artificioſum generatiuũ eorum quæ in perpetuum erant futura vniuerſaliter omnium. Et diſceſsit pollicitus, viſibilibus eorum operibus, viſibilem ſpiritum coniugare, eſſentiamque ſimilis geniture, vt ipſo ſibi alia gignerent ſimilia. Ipſa vero neceſsitatem non amplius habent, aliud quid facere, quàm quæ prius effeciſſent. Quid ergo, o Mater, fecerunt animæ? Et dixit Iſis. Id o fili Hore, quod e materia erat

temperatum ſumentes, cogitabãt primo, & Patris temperamentum adorabant. Et vnde confectum eſſet, quæritabant. Id autem illis non erat facile dignoſcere. Vnde ſane, & quod quæſiſſent timuerunt, ne in patris inciderent iram. Et ad ea quæ iniuncta fuerant aſgenda ſunt conuerſæ. Vnde ex ſuperiorum materia; ſumme leuem habente compaginem, auium genus formarunt. Cumq; iam ſemicompactum eſſet temperamentũ, & ſolidam concretionem acciperet, genus quadrupedũ finxerunt. Quod vero minus bene, & alterius humiditatis ſane indignum ad perfectionem, genus piſcium. Reliquum vero cum frigidum eſſet & deorſum ferretur, ſerpẽtium naturam animæ nouiter, effecerunt.

runt. Ipſe vero, o Fili, tamquam aliquid feciſſent iam ſuperflua audacia ſunt armatæ. Et præter iuſſa faciebant, & iam e ſuis ſectionibus, & cellis exibant, & vno in loco nolebant amplius manere, & ſemper mouebantur, & in vno ſolo manere vltra, mortem putabant. Hoc quidem o fili, dicit Hermes, etiam mihi dicens, vniuerſorum dominum & Deum non latuiſſe, quid facerent, Pœnam autem eis quærebat & vinculum, quod miſere ſufferrent. Et ſane viſum eſt omniũ duci, & domino, hominum fabricã arte efficere, in quo animarum genus perpetuo puniretur. Et tunc me aduocans ait Hermes, dixit. O animæ meæ anima, & Mens ſacra mentis meæ.

Vſquequo anguſta natura infero-
rum, cernitur? Vſquequo, ea quæ
iam facta ſunt, inertia manent, &
illaudata. Sed duc ad me, cœle-
ſtes Deos omnes, Fili, dixit Deus,
vt Hermes ait. Illi vero venerunt
ad mandatum. Reſpicite inquit
in terram, & in omnia quæ humi
ſunt. Illi vero celeriter, & reſpe-
xerunt, & mente compræhende-
runt, quæ volebat imperator. Et
dicenti de hominum generatio-
ne, ſi quid quiſque potis eſſet præ-
bere, ijs qui gignendi erant. Dice-
bat Sol, plus lucebo. Pollicebatur
Luna, curſum qui poſt ſolem eſt
illuminare. Dicebat etiam iam an-
te genuiſſe pauorem, & ſilentium,
& ſomnum, & quæ multis eis erat
futura, memoriam. Saturnus nun-
ciauit, iam ſe patrem factum, Pœ-

næ, & necessitatis. Aiebat Iuppiter, vt ne omnino inter se pugnaret, genus, quod erat futurum Fortunam, & spem, & pacem genui. Mars dicebat, se agoniæ, iræ, & contentionis esse patrem. Venus non tardauit, ac dixit Ego vero, Cupidinem ipsis, o domine, & voluptatem coniugabo, & risum, ne durissimam cognatæ animæ damnationem sufferentes, amplius puniantur. Lætabatur magis, o Fili, Venere hæc dicente. Ego vero inquit Hermes, faciam hominum naturam, & sapientiam illis, & temperantiam, & suadam, & veritatem imponam, & non cessabo Inuentioni assistere. Sed & eos homines qui sub meis signis Zodiaci nascentur perpetuo, in mortali vita adiuuabo. Signa enim mihi in

Zodiaco dicauit pater, & opifex prudentia, & intellectualia, & tunc magis, quando impositus eis astrorum motus, consonantem habuerit cuiusque naturalem actionem. Lætatus est Deus, mundi dominus. Hæc audiens, & iussit fieri tribum hominum. Ego vero, inquit Hermes, quæsiui materiã, qua oporteret vti, & orabam Monarcham. Ille vero iussit animabus, reliquias misturæ tradere. Quas accipiens, reperi prorsus siccas. Vnde multo pluri, quam opus erat in mistura vsus sum aqua ita, vt materiæ molem quasi nouam efficerem, vt solubile omnino, & debile, & impotens, quod fingebam efficeretur. Et præter quam quòd prudens esset. etiam robore esset plenum. Con-

finxi ergo; & pulchrum euasit, & lætabar intuens meum opus. Et ab imo vocaui Monarcham, vt inspiceret. Ille vero & vidit, & est gauisus. Et iussit, animas corpora subire. Illæ vero tunc primum ingemuerunt damnatas se esse cognoscentes. Miratus sum animarum etiam sermones. Mentem adhibe, o fili Hore. Reconditam enim audis contemplationem, quam auus Camephes forte audiuit ab Hermete, omnium factorum commentatore, ab omnibus vetustiore Camephe, quando & perfecto attramento eum honorauit. Nunc vero tu ipse, a me. Quando namque o admirabilis fili & magnanime, debuerunt includi corporibus animæ. Aliæ quidem ipsarum,

id tantum querebantur, & geme-
bant. Et quemadmodum belua-
rum liberæ quæ ſunt ſeruitutem,
malorum expectatione, a conſue-
ta & amica ſolitudine abſtracta
pugnant, & diſsident, & concor-
des nolunt eſſe, cum ijs qui eas ce-
perunt, ſed ſi ſors tulerit etiam
morti tradunt, aduerſus eos inſur-
gentes. Aliæ vero magis ſibila-
bant, inſtar aſpidum. Acute alia
ſuſpirans, & ad ſermonem ſatis la-
chrymans, & ſæpe ſurſum deor-
ſumque vt tulit fors ſe habens o-
culos circumtulit. Atque ait. O
cœlum noſtræ principium gene-
rationis, & tu æther, & aer, & mo-
narchæ Dei manus, & ſacer ſpiri-
tus, & rutili Deorum oculi aſtra,
& lux Solis & Lunæ infatigabilis,
qui noſtri principij eſtis conuiuæ.

A qui-

A quibus omnib⁹ retractæ, quàm misera patimur. Atque etiam magis, quod a magnis, & ſplendidis, & ſacri circumfuſione, & diuite polo, & a beata cum Dijs politia, vt in honora, & tam depreſſa vinctæ ſumus habitacula. Quid nobis miſellis tam indecens factum eſt? quid his pœnis dignum, quæ nos pauidas peccatrices adhuc manent? Quæ nam mala ſpe, agemus? vt aqueo, & cito ſoluendo corpori præbebimus alimenta? Oculi non amplius Dei animas ad mittent. Paucæ vero prorſus parum, ex his humoribus & circulis, ſuum progenitorem cœlum aſpicientes, gemimus ſemper; Eſt aliquando etiam vt non cernamus, vbi ſunt tenebræ claro ipſo perſpicimus, oculis vero nihil vide-

 mus.

mus. Miseræ namque damnatæ sumus. Et cernere nobis opposi- ta non est concessum. Quoniam absque luce videre, nobis non est datum. Loci, igitur, sed non o- culi sunt amplius. Itaq; & cogna- tis in aere spirantibus ventis, audi- re miseræ perimus, quia cum ipsis non flamus. Dominus nobis pro sublimi mundo hoc, breuis nos manet cordis moles. Solutas ve- ro nos, a quibus in qualia, descen- dimus, perimat dolor, o domine, & pater, & factor. Tam cito o- pera tua neglexisti? Ordina nobis terminos aliquos, & breui digna- re sermone, quousque totum ha- bemus splendidum cernere mun- dum. Consequutæ sunt o fili, animæ cum hæc dixissent. Ad- erat enim & Monarcha. Et su-

per veritatis Thronum, ſedens pre-
cantibus hæc reſpondit. Amor
veſtrum o animæ, dominabitur, &
neceſsitas. Et qui poſt me ſunt o-
mnium domini & duces. Animæ
vero quæcumque inſeneſcibilia
mea ſceptra colitis, ſciatis quouſ-
que ſine peccato eſtis, hominis
habitabitis regiones. Si quæ vero
nobis rei alicuius propinquauerit
repræhenſio, ipſæ fatalem locum
damnatæ habitabunt. Si vero
veſtræ mediocres fuerint accuſa-
tiones, mortale carnium vincu-
lum relinquentes, rurſus ſine eiu-
latu locum ſupracœleſtem ſalu-
tabitis. Si vero maiora fece-
ritis peccata, fine non decenti
e corpore exibitis, ſed cœlum
non amplius habitabitis, neque
hominum corpora, ſed bruta

animalia per errrantes in posterũ perseuerabitis. Cum hæc dixisset, o fili Hore, omnibus ipsum spiritũ est largitus, & rursus est locutus. Sed non temere, & fortuito leges tuli, contra vestra crimina. Sed siculi in peius, si quid feceritis inde corum. sic in melius si quid cogitabitis vestra genituradignum. Ego namq;, & non alius quisquam inspector & speculator ero. Agnoscite ergo, quòd ob prius acta a vobis, pœnam hanc sustinetis, & incorporationem. Ergo & regenerationis corporum vobis erit differens. Ob benefacta autem cum prima felicitate erit dissolutio. Obcæcabitur vero vestra prudentia si quid me indignum faciétis. Vtpote contraria cogitare. Et pœnam, vt beneficium sustine-

bitis. Sed mutationem in meliora suscipiente in homines, reges iusti, philosophi Germani, Conditores & legislatores. Arioli veraces, medici legitimi, optimi prophetæ Deorum, Musici periti, Astronomi intelligentes, augures clari, exacti sacrificuli. Et quorumcumque bonorum & pulchrorum eritis dignæ. In aues vero Aquilæ, quia nihil cognatarum vel violenter rapient, neq; comedent. Sed neque prope ipsas animal aliud debilius ipso, iniuria affici permittetis. Iustior enim virtutum natura adueniet. In quadrupeda Leones, robustum enim animal, & naturam nactum insomnem quodammodo, & corruptibili corpore immortalem exercet naturam. Neque enim ægrotant,

neq; dormiunt. In reptilia, draco-
nes. Potens enim animal, & longæ-
uum, innocuum, & homini amicũ.
Ita enim & cicurabitur, & venenũ
non habebit. Sinet quoq; senesce-
re quasi Deorum natura. In natan-
tibus, Delphines. Nam isti misere-
buntur eos qui in pelagos cadunt.
Et qui adhuc spirant deferent in
terram. Mortuos vero non attin-
gent, tametsi voracissimũ sit ani-
mal futurum: inter aquatile genus,
Hæc õnia cũ Deus dixisset, incor-
ruptibilis fit intellectus. His ita a-
ctis, fili Hore vehementissimus a
terra surgit spiritus, Qui corporis
amplexu non caperetur, potentia
vero mentis præditus atq; effor-
matus. De quibus interrogabat
corpus, & figuram vti amictus, &
pulchrum, & venerandum. Sed su-

pra modũ agreſte, & plenũ pauore. Quod quidẽ ſtatim, animas ingredientes in figmenta conſpiciens, an quid dicerent ita vocauit. O Hermes. Audax facinus, facere hominem. audacibus oculis, & loquaci lingua, nudi auditus, & eorũ quæ ſibi non congruunt heluonẽ: & omnino qui abuſurus eſt ſenſu tactus. Hunc curioſum relinquere decreuiſti o genitor, qui audacter inſpicere velit pulchra naturæ myſteria. Sine dolore vis hunc ſinere, qui vltra terræ terminos, tuas ſcrutabitur cogitationes. Radices plãtarum ement homines, & qualitatẽ diſcutient ſuccorũ. Lapidũ naturã ſpectabunt, & media ſecabũt animalia, non ſolum bruta, ſed etiam ſeipſos, quo modo nati ſunt inquirere volent. Audaces extent

manus vſque, ad mare, & ſponte
naſcentes materia ſecabunt, vſque
ad tranſmarinos ſeſe mutuo tranſ-
uehent ad inquiſitionem, quæ nã
in intimis adytis ſacris natura in-
exiſtit, & vſque ad ſupera perſe-
quentur, obſeruare volentes, quiſ-
nam motus ſit conſtitutus. Sed
hæc mediocria ſunt. Reliqui enim
nihil eſt, præter quam, terræ locus
extremus. Sed & hunc ſcrutari
volent poſtrema nocte. Nullum
ergo hi habent impedimentum.
Sed beneficio indolentiæ initiati,
& ducis non coacti, pauoris ſtimu
lis vitam degent placidam. Num
ergo vſque in cœlum nimia arma-
buntur audacia. Hi nimios extol-
lent animos. Nam & elementa, a-
nimas ipſorum habẽt. Doce hinc,
vt ament hoc velle, vt poſsint ti-

mere, malum quod a vacuo cupitæ rei effectu, vt doloris acerbitate domentur, cum quæ ſperabunt, non aſſequantur. Recidatur animi eorum inſolentia, cupiditatibus, & pauoribus, & doloribus, & ſpe vana. Mutui animas eorum amores corrodant, ſpes vanæ, cupidines aliquando adimpletæ, aliquando etiam vanæ redditæ, vt ipſis cupiditatis dulcedo eſca ſit ad ſufferenda pleniora mala. Grauet eos febris, vt debilitati malo, frangant cupiditatem. Moleſta ſunt hæc o fili hæc, tibi narrante matre. Non admiraris? nonne obſtupeſcis? quo modo miſer homo ſit grauatus. Quod horribilius eſt audi. Gaudebat Hermes, hæc dicente Momo. Dicebantur enim vt eum decebant hæc. Et fa-

ciebat,quæcumque dicta fuerant.
Dico Momo. Sed non fiet cui-
dens diuini ſpiritus natura ambi-
entis. Dixit enim eſſe poſt vnam,
& prouidentem vniuerſorum Do-
minus. Inſpectrix ergo terreno-
rum omnium, acute videns Dea
Adraſtia Eſto. Ego namque oc-
cultum quoddam fabricabo in-
ſtrumentum quod inerrabilem,&
intranſgreſsibilem contemplatio-
nem præbebit. Quo terrena ne-
ceſſario omnia in ſeruitutem du-
centur, a primo ortu ad corru-
ptionem vſque extremam. Quod-
que eorum quæ perficiuntur ha-
beat compagem. Cui obtempe-
rabunt terrena omnia. Dixit Her-
mes, Ego vero hæc dixi Momo,
& iam inſtrumentum in motu e-
rat. Hæc poſt quam facta ſunt,

& incorporatæ ſunt animæ, & laudem ob hæc ſum aſſecutus. Rurſus Monarcha concilium Deorū habuit. Et Dij adfuerunt. Atq; iterum ipſe, hæc ita protulit. Dij inquit, quicumq; supremàm, & qui incorruptibilem naturā eſtis ſortiti, & magnū æuū regere in æternū pro munere habuiſtis, & quib⁹ reſpondere nunquam deſinent vniuerſa. Quouſq; tandē, ignotum hoc regnum tenebimus. Quouſq; hæc inuiſa erunt ſoli, ac lunæ? Quiſq; veſtrum a ſe procreet. Deleamus potentia noſtra inertem hanc compagem, minime credenda poſteris fabula putetur eſſe Chaos. Opera aggredimini magna. Ego ipſe primus incipiam. Inquit, & illico, quæ vnita erant in mundo, ſunt diuiſa. Et apparuit

qui-

quidem cœlum ſurſum, ornatum myſterijs ſuis cunctis. Cum adhuc terra tremula eſſet, lucente ſole, compacta eſt, & apparuit ornata omnibus ijs quæ circa ipſam ſunt. Pulchra enim Deo ſunt, etiam ea quæ mortalibus videntur vilia, quoniam Dei legibus ſeruire ſunt aſſueta. Lætabatur Deus, videns opera eius iam moueri. Cumque manus æque validas impleſſet rebus quæ in natura ambienteque erant, & pugnos valide conſtringens, ſume inquit, o ſacra terra, quæ genitrix omniũ es futura, ne vlla re egena videaris. Dixit Deus, & manus, quales oportet Deum habere expandẽs demiſit omnia, ad rerum conſtitutionem. Sed a principio, ignota erant omnino. Nuper enim animæ cum vinctæ

essent, & obprobrium non ferentes, cum cœlestibus Dijs, de sua nobilitate contendebant, eo nixæ, quod eodem essent Conditore procreatæ, seditionem excitabant, & reliquis hominibus instrumentis vsæ insurgere eos contra seipsos & acies cõtra sese struere, & pugnare faciebãt. Atque ita vis, cõtra imbellitatẽ magna poterat: ita vt robusti, debiles & vrebãt, & occidebãt; & e fanis hos quidẽ viuos, illos etiã mortuos, ex adytis præcipitabãt. Eò vsq; vt tandẽ necessitate coacta elementa, statuerunt Deum alloqui de fera hominum politia. Cumque iam multa essent perpetrata mala, Elementa, ad Deum factorem suum accesserunt talibus verbis sunt conquesta. Et sane primam dicendi po-

teſtatem habuit ignis. Et dicebat.
Domine, & noui huius mundi ar-
tifex, qui reconditum & venera-
bile inter Deos nomen habes. Et
hucuſq; inter õnes homines. Quo
vſq; o dæmon, impiam ſinere mor
talium vitam in mente habes? Ex-
urge iam, mundo tui indigo, & vi-
tæ feritatem, pace mitiga. Largire
leges vitæ. Nocti dona, vaticinia,
Imple ſpe bona omnia. Timeant
homines a Deo vindictam, vt ne-
mo peccet. Si peccatorum, dignã
habeant mercedem, cauebunt re-
liqui iniuſte agere. Expaueſcent
iuramentum & nemo amplius, fa-
tua cogitabit. Diſcant beneficio
affecti, gratias agere, vt lætus ad
libamina, ad ſacrificia, ignem ſub-
miniſtrem, vt odorem ipſe, ab ara
tibi mittam. Furore enim adhuc

agitor

agitor o domine,& præ hominum genitorum impia audacia vicarnes liquefiunt,neq; ſinunt me manere in meo munere, incongrue adulterantes incorruptionẽ. Aer vero & ipſe, Contaminor dicebat,o here, & præ cadauerum vaporibus,morboſus ſum,& non ſalubris; & non amplius inſpicio ſupera quæ fas eſt me intueri. Conſequenter,aqua, o fili magnanime poteſtatem habuit dicendi,& ita eſt locuta. Pater & admirande factor omnium genitorum, & per te cuncta gignẽtis naturæ factor. Iam tandẽ o Dæmon fluxus fluminum eſſe puros iube. Vel enim Amnes & mare lauabunt occiſores, vel ſuſcipiẽt occiſos? Terra aderat meſta admodum. Ordine referam fili magnanime: In hunc modum

orſa eſt loqui, O Rex, & cœleſtiũ culminum & imperator domine elementorum quæſumus, ductor & pater eorum quæadſunt. Ex quibus incrementi, & diminutionis principium habent cuncta, In quæ rurſus deſinentia neceſſario debitum finem habent. Fatuus, o venerande, & impias, hominum chorus inſurrexit. Capio ego naturam omnium. Ipſa namque ſi-cuti tu iuſsiſti fero omnia, & interempta ſuſcipio. Deſpicior tamen ab omnibus. Terrenus tuus mundus omnium plenus, Deum non habet. Omnia namque cum non habeant quæ timeant, contra leges agunt. Et meis humeris, omnem malam incurrunt artem. Humida efficior tota, ac contaminor corporum humoribus. Vnde,

o domine etiam indignos cogor, recipere. Capere volo, cum his omnibus quæ fero, etiam Deum. Gratificare terræ ſi non te (non enim capere te ſuſtineo) ſaltem tui aliquo defluxu, honorabiliorem elementis alijs. Terram transforma. Soli enim gloriari conuenit tuis donis, quia omnia præbeo. Hæc dixere elementa. Deus vero omnia in dicendo ſacra voce replens, progredimini magno patre digni & ſacri filij: Et nullo modo nouis ſtudete rebus. Neque ocioſum proprio veſtro miniſterio vniuerſum ſinite mundum. Alter enim vobis iam naturæ meæ defluxus qui ſane prius erit actorum inſpector. Et viuentium iudex rectiſsimus. Neque ſolum formidabilis, ſed inferorum etiam cru-

delis terror. Atq; ita ſingulos ho
mines per genus ſequetur merces
condigna. Hiſce ita dictis, elemen
ta deſierunt loqui, ita domino iu-
bēte, & ſiluerunt. Et vnum quod-
que ipſorum proprias poteſtates
retinuit, & dominium exercuit.
Tunc dixit Horus, o mater, quo
igitur modo terra Dei defluxum
eſt aſſecuta? Reſpondit Iſis. No-
lim ortum enarrare. Non enim
fas eſt tuæ geniture referre ini-
tium o magnipotens Hore. quo
modo poſtea hominibus immor-
talium, & mundi opifex, & artifex
maximū patrem tuum Oſirim lar-
gitus eſt parumper, & maximam
Deam Inſin. Vt nimirū omnibus
in mūdo indigis adiutores fierēt.
Iſti vita vitam impleuerunt. Iſti
mutuæ cædis feritatē ſuſtulerunt.
Templa progenitorib⁹ Dijs & ſa-

crificia consecrarunt. Leges isti, & victum mortalibus & tegumentum sunt largiti. Isti, arcana, inquit Hermes scriptorũ omniũ cognoscent, & distinguẽt. Et quæ ipsi tenuerint ad beneficiũ mortalia pertinentia, columnis, & obeliscis insculpent. Isti primi cũ iudiciu ostẽdissent, bonis legibus & iusticia omnia repleuerunt. Isti dexteræ & fidei duces facti, maximum Deũ, iniusiurandũ in vitam introduxerũt. Isti vita functos, vt decens est, docuerunt contegere. Isti quæsita mortis feritate cognouerunt, quod externus spiritus libens redeat in hominum figmenta, si quando retardetur, & refectionem non habeat, deliquia efficit animi. Isti ab Hermete edocti ambientem dæmonibus esse repletũ

occultis columnis insculpserunt.
Isti soli arcanas Dei leges ab Her-
metes edocti, introductores ar-
tium & scientiarum, & studiorum
omnium fuerunt hominibus, &
legislatores. Hi ab Hermete e-
docti, infera cum superis sympa-
thiam habere, a Conditore iussa
decentia cœlestibus mysterijs sa-
crificia, in terra instituerunt. Hi
corporum corruptionem agno-
scentes omnem prophetis perfe-
ctionem arte tradiderunt, vt num-
quam propheta Dijs manus por-
recturus, ignoret entium quic-
quam. Vt scilicet philosophia, &
magia animam nutriat, & seruetur
quando quid patitur, medicina
corpus. Hæc omnia cum egisse-
mus o fili, Osiris atque ego, & mũ-
dum plenum cernentes, repete-

bamur deinceps a cœli incolis, ſed non licebat redire, antequam inuocaſſemus Monarcham, vt contemplatione hac ambiens plenum fieret, & ipſi commodum nãſciſceremur aſcenſum. Gaudet enim hymnis Deus. O Mater dixit. Horus, mihi quoque largire hymni cognitionem, ne ignarus ſim. Et ait Iſis, Mentem adhibe o fili.

Tu autem o fili magnanime, ſi quid vis aliud, interroga. Et inquit Horus, o valde honoranda mater. Scire volo, quo modo fiãt regiæ animæ? Reſpondit Iſis. Ea quæ eſt, o fili Hore, circa regias animas differentia, talis quædam eſt. Nam cum quatuor ſint in vniuerſo loca, quæ legi intranſgreſſibili, & imperio ſubiacent. Cœlũ; & æther, & aer, & ſacratiſsima

terra. Et sursum quidem, o fili, in coelo Dij habitant quorum sicut & aliorum omnium princeps est vniuersorum conditor. In æthere vero stellæ, quarum princeps est magnus illustrator Sol. In aere vero animæ solæ, quarum princeps luna est. In terra autem homines, & reliqua animalia. Quorum princeps est is, qui pro tempore est Rex. Generant enim o fili reges, ipsi Dij, condignos terreno semine, & sunt Principes summi Regis defluxus. Quorum qui magis illi est proximus, alijs quoque est regius magis. Namq; sol, sicuti est Deo propior quàm luna, ita & potentior. Cui secunda est luna, & ordine & potestate. Et Rex quidem Deorum aliorum est postremus, primus autem hominum.

Et quousque est in terra, vera deitate caret: habet tamen præcipuũ quid ab hominibus alijs, quo Deo assimilatur. Namque anima quæ in eum immittitur, ex illa est regione, quæ supra illam sita est, vnde alijs mittuntur. Mittuntur vero inde ad regnandum animæ, o fili, duas has ob causas. Nam quæ pulchræ, & sine reprehensione propriæ vitæ, æuum percurrerunt, & in Deos referri debent, vt in regnando Deorum potestatem prius exerceant. Quæ diuinæ quædam cum sint, & paruo quodam diuinam legem transgressæ, ne pœnam in corpore patiantur, ob ignominiam, & naturam, nihil alijs simile patiuntur in corpore dum degunt. Sed quod habe[n]t solutæ, id habent & vinctæ.

Differentia vero quæ circa regnantium mores, fiunt non animæ iudicio iudicantur, omnes enim diuinæ ſunt, ſed in angelorum conſtitutione qui eas deducunt, & dæmonum. Tales enim & ad talia miſſæ ſine comitatu, & pompa non deſcendunt. Nouit enim ſuperna iuſtitia dignitatem cuiq; diſtribuere, etſi ex beata regione ſeponantur. Quando ergo qui eam deferunt, angeli & dæmones fili Hore, fuerint bellaces, hos anima ſententiam habet, ſupera, quousque ad alium congreſſum addantur. Quando vero pacifici, tunc & ipſa proprium curſum in pace tranſigit. Quando vero iudiciales, & ipſa iudicat. Quando Muſici, tunc & ipſa canit. Quando vero veri amatores; tunc & ipſa

philosophatur. Ita enim necessario animæ ipsæ deductorum sequuntur sententiam. Cadunt enim in humanitatem, propriæ naturæ oblitæ. Et quantum ab ea discedunt longius, recordantur dispositionis eorum, qui eas clauserunt. Pulchre inquit Horus omnia mihi, o mater. Sed quo modo nobiles fiunt animæ, nondum mihi narrasti. Eo modo, quo in terris, o fili Hore, sunt quædam politiæ differentes inter se & mutuo. Sic & in animabus est.. Nam & ipsæ loca habent, vnde veniunt. Et quæ a celebriore loco descendit, nobilior est ea, quæ non ita se habet. Quemadmodum enim inter homines, liber, nobilior esse videtur seruo. (nam quod in animabus excellit dominatur necessario ei

quod excellitur) ita ſane, o fili eſt
* quomodo maſculæ, & fœmellæ
fiunt animæ? Animæ o fili Hore,
congeneres ſunt inter ſe, vt pote
quæ ex vna ſunt regione, in qua
eas efformat conditor. Neq; ſunt
maſculæ, neque fœminæ. Talis e-
nim diſpoſitio in corporibus fit.
Et non in incorporeis. Differen-
tia vero, per quam aliæ ferociores
ſunt, aliæ molliores ab are eſt, o fili
Hore, in quo omnia fiunt. Aer ve-
ro corpus animæ eſt, quo eſt ami-
cta. Corpus autem elementorum
eſt commiſtio terræ, & aquæ, &
aeris, & ignis. Cum igitur fœmi-
narum compago, ſuperet humi-
do, deficit vero ſicco, & calido,
ob id in tale figmentum incluſa
anima, humida fit, & delicata.
Sicuti in maioribus contrarium

fieri possumus inuenire. In his e-
nim abundat siccum, & calidum,
deficit vero frigidum, & humi-
dum. Ob id, & in talibus corpori-
bus, animæ asperæ, & efficaciores
sunt. Quomodo fiunt animæ pru
dentes, o mater? Et respondit Isis
vis visiua o fili, obuoluta est tuni-
cis. Quando hæ tunicæ densæ
fuerint, & crassæ non acute cer-
nit oculus, quando vero raræ,
& tenues, tunc acutisſime cer-
nunt. Sic & in anima. Habet enim
& ipsa proprios amictus incorpo-
reos, sicuti & ipsa incorporea est.
Amictus autem hi in nobis aeres
sunt. Quando hi fuerint rari, &
tenues; & pellucidi tunc prudens
est anima. Quando vero e contra
densi & crasſi; & turbida, vt in

hyeme, non longe perſpicit. Sed ca quæ ante pedes iacent. Et dixit Horus. Quam ergo ob cauſam, o mater, qui extra ſacratiſsimam noſtram ſunt regionem homines mente reuera non ſunt prudẽtes, vt noſtri? Sic dixit Iſis. Terra in medio vniuerſi ſupina iacet vt homo cœlum intuens: partito tamen eſt in membra, ſicuti homo in ſua partitur membra. Spectat vero cœlum quaſi proprium patrem, vt illius mutationibus, & ipſa, ſua propria ſimul mutet. Et ad notum quidem vniuerſi poſitum habet caput, ad ſubſolanum vero dextrum humerum, & ſub arcto pedes, humerum vero ſiniſtrum ſub capite vrſæ. Coxas vero in poſteris ipſius vrſæ. media vero in medijs. Et huius ſignum eſt

borea-

boreales homines cum ſummitate habitantes, eſſe pulchro capite, & pulchris capillis. Qui vero ſunt ad ſubſolanum, ad pugnam eſſe promptos, & ſagittarios. Cauſa enim horum eſt dextera manus. Qui vero in Lybia ſunt, ſecuros eſſe, & vt plurimum ſiniſtra pugnantes. Et quicunq; alij dextera parte operantur ſe ſe ad ſiniſtram aſſuefacere. Boreales vero bonis & pedibus & cruribus eſſe. Qui vero poſt hos ſunt, & paulo vltra, Italicum modo & Græcum clima, omnes hi coxas babent pulcras, & maiore barba. Ita vt præ coxarum pulchritudine, quæ ibi ſunt homines, in mares ſint procliues. Omnia autem hæc membra cum ad alia ſint ocioſa, ocioſiores fecerunt, etiam indignos.

Cum autem in medio terræ pro genitorum noſtrorum ſit ſacratiſſima regio. Medium autem humani corporis ſolius cordis ſit mores, animæ vero habitaculum ſit cor, ob hanc cauſam o fili, qui hic ſunt homines, alia quidem non minus, habent quàm reliqui omnes; præcipuum vero habent vt prudentiores ſint & temperatiores, vt pote qui in corde ſunt nati & nutriti. Alias, o fili, notus ſuſceptor eſt nubium. Et quia ita ſit, & illuc ferantur dicunt ob id inde fluere noſtrum fluuium quia ibi pruina multiplicetur. Vbi vero nebula incidat ſuperpoſitum obſcurauit aerem. Et quodam modo, fumo repleuit. Fumus autem eſt caligo, quæ non ſolum oculorum eſt impedimentum, ſed &

mentis

mentis. Subſolanus vero, o magnagloria Hore, continuo ſolis ortu, turbatus, & calefactus. Similiter & oppoſitus huic lybs, particeps in occaſu eorundem, nullam ſinceram ſcientiam faciunt hominibus ibi natis. Boreas vero conſono ſibi frigore, congelat ſimul cum corporibus etiam mentem ſub eo natis hominibus. Medium vero horum, cum ſincerum ſit & tranquillum & ſibi prædicit, & qui in eo ſunt omnibus. Continua nanq; ſecuritate, & generat, & ornat, & inſtruit, & ſolum cum talibus contendit, & vincit. Et ſuam cognoſcens victoriam, vt ſatrapas bonus victis eam communicat Et hoc mihi, o domina, mater expone. Quam ob cauſam, dum adhuc viuunt homines in

longis morbis, & ratio, & ipſum ratiocinium, & ipſa anima, aliquando læditur? Et reſpondit Iſis. Viuentium, o fili, alia ſunt igni appropriata, alia ad aquam, alia ad aerem, alia vero ad terram. Et alia ad horum duo, vel tria, alia vero ad omnia. Rurſus hæc quidem aliena ſunt ab igne, alia ab aqua, alia a terra, & alia ab aere. Alia ab horum duobus, alia a tribus, & alia ab omnibus, ſicuti locuſta, & omnis muſca fugit ignem. Aquila vero, & accipiter & quæcumque alte volant aues, fugiunt aquam. Piſces aerem, & terram. Serpens aerem purum reſpuit, & amant quidem terram ſerpentes, & reptilia omnia. Et aquam natantia cuncta, aerem vero volucres, in quibus etiam degant. Ignem autem

quæ-

quæcunque ſublime volant, & ibi vitam agitant. Sed enim, & animalia quædam amant ignem, quorum ſunt Salamandræ. Nã in igne etiã habitant. Singulũ.n.elementũ, corpus circũdat. Omnis ergo anima in corpore exiſtens grauatur, & premitur hiſce quatuor. Nam & conuenit, ipſam aliquibus horum gaudere, aliquibus autem dolere. Ob hoc igitur nõ habet, ſummam ſuam beatitudinem. Sed vtpote quæ diuina eſt, in his exiſtens pugnat, & intelligit, ſed non quæcunque intelligebat libera a vinculis corporum. Si vero & hæc turbentur, vel a morbo, vel a timore, tunc & ipſa, ſicuti & homo in profundo mergitur, & nihil fert ſolidum. Mirabiliter inquit Horus, ſingula mihi enarraſti, o magnipo-

tens mater Iſi, de admirabili ani-
marum procreatione a Deo, & in
admiratione perſto. Nondum ta
men nunciaſti quo nam, a corpo-
ribus ſolutæ abeunt animæ. Volo
igitur, & contemplationis huius
initiari, & gratias agere tibi ſoli o
immortalis mater. Et ait Iſis, ad-
uerte fili, neceſſariſsima enim eſt
hæc inquiſitio. Quod conſtitu-
tum eſt, & non aboletur, locum
habet. Sed hoc modo ratio mea
dicet. Non enim o admirande, &
magni patris Oſiridis magne fili,
temere, & impetu e corporibus
exeuntes in aerem reſoluuntur, &
diſperduntur. Cum alio infinito
ſpiritu, vt amplius non poſsint
rurſus eadem in corpora redire,
neque in eandem regionem vnde
primo venerunt regredi. Sicuti

neque aqua ab inferis vasis sumpta,in eadem loca vnde sumpta est recuperare,est possibile Neq; ipsa hausta illico proprium occupat locum, sed commiscetur toti aquæ fusioni. Sed non ita se res habet o magnanime Hore. Sed vt sacerdos immortalis naturæ cum sim,& iter fecerim per veritatis campum, enarrabo tibi entium singula. Illudque dicam prius, Aquam corpus esse irrationale, e multis componentibus conflatum in fusionem. Anima vero res est propriæ naturæ, o fili,& regia,& opus manuum Dei, & mentis, se ipsam in intellectum ducens. Quod ergo ex vno tantum est non etiam ex alio, impossibile est, vt alteri misceatur. Vnde & congressum eius corpus necesse est harmoniam Dei esse.

Quod vero non in vnum, & eundem locum fuſe, & temere, neque caſu, ſed ſingulæ ad propriam mittuntur regionem. Clarum fit etiam ex iјs quæ ei dum in corpore ac figmento eſt, eueniunt. Patitur .n. præter propriam naturã craſſa facta. Sed animum adhibe etiam ſimilitudini quæ dicetur. Sunto in vno eodemque carcere clauſi, & homines & aquilæ, & columbæ, & cygni, & accipitres & hirundines & paſſeres & muſcæ, & ſerpentes & Leones, & pardi, & lupi, & canes, & boues, & oues. Et quædam noua animalia, vt phocæ & hydri, & teſtitudines & noſtri Crocodili. Et hæc omnia vno momento dimitti e carcere, prorſus petent homo quidem fora, & domos, Aquila vero in ætherem

volabit, vbi naturam habet dege-
re. Columbæ in proximum aerem.
Accipitres in ſuperiora. Hirundi-
nes, non ne vbi homines habitant.
Paſſeres vero in fructiferas arbo-
res. Cygni vbi eis canere liceat.
Muſcæ circa proximam terram,
tantum ab ea diſtantes quantum
odore hominibus inſilire queant.
Lambere enim homines muſcæ
peculiariter expetunt & humi vo-
lant. Leones vero, & pardi in
montes. Lupi in ſolitudine. Ca-
nes poſt hominum veſtigia. Le-
pores vero dumeta, & boues ſta-
bula & prata, & oues paſcua. Ser-
pentes in cauernas terræ. Phocæ
& teſtitudines cum ſimilibus, in
profunda, & riuos ne & campe-
ſtri terra priuentur, neque cogna-
ta aqua deſtituãtur. Singula nam-

que in propriam regionem ab in-
terno iudicatore, inducuntur. In
hunc modum ſingulæ animæ & in
homines deſcendentes, & aliquo
quouis modo in terram veniens,
nouit quo eam abire oporteat. Ni-
ſi ſi quis, Typhoniorum, o fili, præ-
teriens dicat, poſsibile eſſe, taurum
in profundo, in aere teſtitudinem
vitam agere. Si vero hoc patiun-
tur, carni, & ſanguini immerſæ, vt
nihil ſine ordine agant, tametſi ſup-
plicio afficiantur. Supplicium e-
nim illis eſt corporibus includi.
Quanto magis, immerſione & pœ-
na liberæ, & libertatem propriam
adeptæ? Ordo autem ſacratiſsi-
mus, iam olim ita ſe habuit, fili ma-
gnifice. Intuere animarũ ordines.
A vertice cœli vſq; ad lunam, Dijs
& ſtellis, & reliqua prouidentia,

vacat. A luna vero, o fili, ad nos, animarum est domicilium. Habet tamen in se ipso viam tantus aer, quam ventum vocare est nobis in more, propriam magnitudinem in quo mouetur ad refrigerationem terrenorum. Quod & postea dicam. Nullo tamen modo in se motus impedimentum sit animabus. Dum enim hic mouetur, licet animabus insilire, quo voluerint nullo prohibente. Fluunt enim per ipsum, sine mistione vlla, & impediente nullo, sicut per oleum aqua. Interuallum autem hoc, o fili, Hore, partium est generalium quatuor, propriarũ vero regionũ sex. Quarũ, quæ supra terram est, regiones habet quatuor, vt pote quæ per colles, & promontoria extẽdatur. Atq; eo vsq; pertingit,

Nam ſupra has aſcendere in altitudinem non habet naturam. Qua ab hac eſt, ſecunda eſt regionum. In qua fiunt ventorum motus. Adhibe mentem o fili, arcana enī audis myſteria. Inter terram & cœlum, eſt totius medij ſacri ſpiritus regio vbi ventorum eſt motus, & auium volatus. Supra enim hanc, neque aer mouetur, neque animal fert. Habet tamen a natura, hanc poteſtatem aer hic vt in proprijs ſit regionibus, & in terrenis quatuor perambulet, cum ijs quæ a terra habet animalibus, & in proprias poteſt aſcendere. Tertia vero eſt regionum ſexdecim, aeris tenuis, & puri plena. Quarta vero eſt duarū & triginta. In quib⁹ eſt tenuiſsimus & ſinceriſsim⁹ aer, & per eā terminans ſupra ſe cælos

qui

qui ignei ſunt natura. Eſt ordo hic per rectam lineam, a ſuperis ad infera, ſine vllo ſecundum naturam impedimento. Itaque partes quidem generales, ſunt quatuor, interualla vero xij. Regiones autem ſex. In regionibus vero his, quæ ſexaginta ſunt numero; habitant animæ quæq;, ad quam natura eſt diſpoſita. Nam cum vnius & eiuſdem ſint conſtitutionis, non tamen eodem ſunt honore. Quanto enim quæq; regio a terra ſublimior eſt quàm alia. Tantum etiam in animabus alia, ab alia in excellentia differt o fili. Et regio, & anima. Quædam ergo in vtramq; partem redeunt animæ. Hinc rurſus o magna gloria fili Hore, recenſere incipiam a ſuperis ad terrena ordinem texens.

Quæ inter cœlum & terrã sunt, o Fili Hore, distincta sunt, mensura & harmonia. Regiones hæc a progenitoribus vocantur his quidem Zonæ, ab illis firmamenta, ab alijs vero plagæ. In his meant solutæ corporibus animæ. Et quæ nondum in corpora subierunt. Quæq; vero ipsarum, o fili secundum dignitatem, etiam regionem habet. Ita vt diuinæ & regiæ in suprema omnium habitent. Minores vero, infra sunt. Et aliæ quæ humi volant in infima omnium Medias vero in media. Quæ ad im perandum dimittuntur o fili Hore, a supremis demittuntur Zonis. Et solutæ in easdem, aut etiam superiores redeunt, nisi aliquæ, non dum dignitatem propriæ naturæ, & diuinæ legis præceptum adim-

plerunt.

plerunt. Quas ſuperna prouiden-tia, ad menſuram delictorum in in-feriores regiones exterminat, pro ut & alias, quæ & potentia, & di-gnitate ſunt deteriores. Et inferis enim in maiores, & ſublimiores deducit. Sunt enim in ſuperis ij qui ſatellites ſunt vniuerſalis pro-uidentiæ. Quorum quidem, alius eſt animarum Penuatius. Alius demiſſor, & ordinator incorpora-tum animarum. Et hic quidem cu-ſtodit, ille vero promit Dei ſen-tentiam. Sermone ergo, hoc o fi-li, & in ſupera rerum mutatione, & in terra eſt natura. Quæ effingit & vaſa facit in quæ animæ indun-tur. Adſunt vero ei energiæ duæ, Memoria, & experientia, & Me-moria quidem hoc habet opus, ſicut natura ſeruet & retineat,

cuiuſ-

cuiusque figuram quæ ab initio sit iniecta, & fiat e superis figmentis. Experientia vero, vt proportione cuiusque descendentium animarũ ad incorporationem, etiam figmẽtum respondeat & operetur. Et velocibus quidem animarum, velocia fiant, & corpora. Tardis autem tarda, efficacibus efficacia, inertibus inertia, & potentibus, potentia, & dolosis dolosa. Et vt semel dicam, prout quamque decet. Non enim temere volucribus plumas dedit. Rationalia vero excellentioribus, & exactioribus, sensibus ornauit. Quadrupedum autem hæc cornibus, illa dentibus, alia vguibus, alia vngulis armauit. Serpentia vero flexibilibus, & cedentibus emolliuit corporibus. Ita tamen vt ne corporis hu-

miditas ea penitus debilia redderet. Quorum, quidem ora, dentibus quoque sepijt. Alicui vero molem acutici robur circumuestijt. Atq; hoc modo mortis cautione alijs fortiora reddidit. Natantia vero quæ timida sunt iussit elementum inhabitare in quo lumen, neutram suam potestatem exercere potest. Nam in aqua ignis neque lucet, neque vrit. Singula vero ipsorum, vel squamis, vel spinis, in aqua natant. Et quo volunt fugiunt proprio circundata pauore. Et tegumentum habent aquam, ne conspiciantur. In vnoquoque enim horum corporum, per similitudinem includuntur animæ. Ita vt in homines veniant iudicatrices, in volucres, quæ iudicio carent. Lex enim

ipsis

ipſis eſt, robur in ſerpentes, dolo-
ſas. Nullum enim ipſorum e con-
ſpectu aggreditur homines. Sed
ex inſidijs feriunt. In natantia ve-
ro pauidas, & quæcunq; alijs ele-
mentis frui non ſunt digne. Et ta-
men in vno quoque inuenire, ani-
mal propria natura, non abutens.
Quo modo id rurſus o mater, di-
xit Horus? Et reſpondit Iſis. Ita,
o fili, vt homo iudicium tranſgre-
diatur. Quadrupes vero neceſsi-
tatem, commutet ſerpentia vero
vt dolum amittant. Et natantia
pauorem non curent. Et volucres
ab inhumanitate excedant. Et de
diſpoſitione quidem ſuperiorum,
& eorum deſcenſu, & corporis o-
pificio, hæc ſunt dicta. Accidit
autem o fili vt in vnaquaque ſpe-
cie, & genere inueniantur animæ

quæ-

quædam regiæ, & deſcendant a-
liæ aliter. Has quidem ignitas, a-
lias frigidas, alias ſuperbas, alias
manſuetas, alias vili artificio dedi-
tas. Alias peritas, alias imperitas,
alias inertes, alias quoq; efficaces.
Alias denique aliter ſe habentes.
Accidit autem eis hoc a locorum
poſitione vnde in corpora mit-
tuntur animæ. Nam aliæ a Regia
Zona decidunt, vigore ſimiles a-
nimæ. Multæ enim ſunt regiæ.
Nam alia ſunt animarum alia cor-
porum, alia artis, alia ſcientiæ. A-
lia ſui ipſius. Quo modo inquit.
Horus, & ſui ipſius? Prout, o fili,
in iam factis. Animarum quidem
Oſiris pater tuus, corporumque
cuiuſque gentis, dux. Conſilij
vero, pater & magiſter omnium
Triſmegiſtus Hermes. Medicinæ

autem

autem Asclepius Vulcani. Virium vero & roboris rursus, Osiris. Post quos, o fili tu ipse. Philosophiæ vero Arnebascenis. Poetices autem Asclepius Imuthes. In vniuersum namque o fili inuenies, si exacte perpenderis multos & multorum principes, & multos multorum reges. Sed qui omnib. imperat, o fili, ex superna est regione. Qui vero particulatim regnat, id habet, a qua est, magis regia. Qui Zona ignis operarij sortiuntur fiunt, & ciborum. Qui vero ab humido, in humidis Zonis. Qui vero a sciente artifice, circa scientias versantur, & artes. Ab inertia vero, ociose viuunt. Omnium enim quæ in terra sunt, o fili, opera per sermonem aut actionem facta, sursum fontes sunt, mensura, &

pendere infundentes nobis essen-
tias. Et nihil est, quod a superis
non descendit,& sursum ascendit,
vt descendat. Quo modo id rur-
sus ais, o mater paradoxum? Et
rursus respondit Isis. Recursus,
hoc manifestum signum animali-
bus indidit sacratissima natura.
Quod ex supero aere recipimus
spiritum, eum ipsum sursum respi-
ramus, vt recipiamus. Et sunt,
huius,o fili, operis artifices in no-
bis pulmones. Qui postquàm
clauserint partes suas spiritus re-
ceptiuas,tunc nos, nō eodem nos
habemus modo,sed sumus sublati.
Adnascuntur, o fili magnanime a-
lia quædam nobis extra figmenti
constitutionem.Quid vero id est,
dixit Horus, figmentum hoc o ma
ter? Concursus est & tempera-

mentum quatuor elementorum. A quo concursu, & temperiæ, exhalat vapor quidam, qui circundat animam, percurrit vero corpus ambobus tribuens, corpori scilicet & animæ propriæ qualitatis. Atq; ita differentiæ, animasticarum, & corporeorum alterationum fiunt. Nam si in corporea concretione abundet ignis, tunc anima, quæ calida est natura aliũ calorem assumens, ignea magis effectu facit animal viuacius, corpus vero velox & facile mobile. Si vero abundet aer, tunc, & leue, & subsultans, & inquietum fit animal, & anima & corpore. Quod si superet aqua tunc, & animal fit quidem anima bene vtens, & bonæ indolis, & comes, & alijs conuersari, & iungi sufficiens, ob a-

quæ,naturalem vnitionem super-
nat enim cunctis, & si multa sit eã
in se resoluit, & ambit. Si vero sit
pauca, subit ea, quibus miscetur.
Corpora quidem ob mollitiem &
raritatem non compinguntur, sed
parua morbi occasione, soluũtur,
& a proprio vinculo paulatim, ex-
cidunt. Si vero terrestre fuerit
abundantius, tunc obtusa fit ani-
malis anima, non habens corporis
raritatem solubilem, neque per
quod saliat, cum sensuum membra
sint crassa effecta. Sed intra se ma
net, ob grauitatem & densitatem
vincta. Corpus vero, solidum
quidem, sed iners, & graue. Et
per electionem vix mouetur. Si
vero mediocris sit omnium con-
stitutio, tunc animal calidum
ad actionem, leue autem ad mo-

tum bene temperatum ad tactum,
validum ad compagem para-
tur. Quæcunque igitur hac ra-
tione particeps magis eſt ignis, &
ſpiritus, hæc in aues ſunt efforma-
ta, & ſurſum apud illa verſantur e-
lementa, ex quibꝰ etiam facta ſunt.
Quæ vero plus ignis habent, pau-
lum ſpiritus, aquæ vero & terræ
æqua portione, hæc in homines
tranſeunt. Et animali nimius ca-
lor in intelligentiam eſt verſus.
Nam intellectus qui in nobis eſt,
calida quædam eſt res, quæ vrere
quidem neſcit, penetrat tamen o-
mnia, & nouit. Quæ vero plus a-
quæ, & plus terræ, habent, medio-
cri vero ſpiritu, & pauco igne ſũt,
hæc fiunt feræ. Et caloris abun-
dantia alijs robuſtiora fiunt. Quæ
autem terra & aqua ſunt æque

ſunt participia, hæc in ſerpentes abierunt. Et ignis carentia pauida & ſine audacia ſunt genita. Communione autem aquæ, frigida facta, ob terram vero grauia, & pigra; ob ſpiritum autem facile mouentur, ſi motus ſit electiuus Quæcunque vero plus humoris, pauci vero ſicci; ea in piſces abierunt. Et caloris, & aeris carentia pauida ſunt & adyta. Humoris, vero abundantia & terreni, in luto & aqua ob cognationem habitant. Ad cuiuſque ergo elementi portionem & portionis ſuperantiam corpora etiam ætatem degunt. Ad paucitatem autem reliqua animalia, ſunt commenſurata ad actionem quæ ſingulorum elementorum eſſentiam conueniat. Adhuc, o fili cariſsime dico,

ex tali constitutione & primo eorum congressu, quæ fit temperatura. Et qui ex hac exhalat vapor, in quantum propriam conseruant proprietatem, vt calor alium non recipiat calorem, & aereus spiritus, alium, neq; humor aliam humiditatem, neq; quod terreum est, aliam densitatem, in tantum animal sanum est. Nam si ita non maneant, o fili, in ea quam ab initio habuit mensura. Sed vel hæc abundent non operatur, nisi per abundantiam, neque in mutatione augmenti proprij generis & corporum. Sed vt prædiximus constituto ab elementis temperamento, ita vt calor amplius crescat, vel amplius diminuatur, & aliæ similiter se habeant, tunc ægrotabit animal. Nam cum ita sit disposi-

tus, & calor & aer, quæ ſimul ha-
bitant cum anima, tunc in altera-
tionibus & ecſtaſibus degit ani-
mal. Denſata enim ſunt elementa,
per quæ corrumpuntur corpora.
Nam corporis compago, eſt id i-
pſum terreſtre,& humidum quod
ad compactionem circumfundi-
tur. Nam aereum id eſt, quod in
nobis eſt motiuum,& horum om-
nium excitatiuus ignis. Sicut er-
go ex primo congreſſu,& tempe-
rie elementorum, qui fit vapor
quaſi accenſio, & exhalatio, qua-
lis ſi fuerit permiſta animæ, ducit
ſe ipſam in ſe ipſam vt ſe habet na-
tura vel proba ſit, vel non Proprie
tate & conuictu quæ ab initio
eſt ſortita, ſi permaneat anima,
ordinem ſeruat. Quando vero
quid ſuperadditur vel toti moli,

vel partib⁹, vel etiã parti ab extra, & ſit abundãtior quàm ea quæ ab initio ei fuit, tunc vapor iſte alteratus, alterat vel animæ diſpoſitionem vel etiam corporis. Nam ignis & ſpiritus cum ſurſum tendant, ad animam recurrunt, quæ ex ſimili cum eis eſt regione. Humor vero & terreum cum ferantur deorſum, corpori quod ex eadem ſede eſt ſuperſidet.

Finis Libri XIII. Minerua mundi.

SCHOLION.

1. *In principio Iſidis. Per Deos, intellige ſubſtantias ſeparatas, iuxta philoſophos vel angelos iuxta fideles Chriſti.*

2 *Per potum dulcem, quem dicit accipere animas a Deo, intellige illuminationem, quam accipiunt animæ.*

3 Cum Deus dicit fiat Natura, & fœmina. Ponit alium ordinem productionis, ab illo, quem ponit Moses in principio Genesis. Quæ omnia, accipias, tamquam dicta à philosophis. Et non tam quam vera secundum fidem catholicam.

4 Quando ponit Deum dedisse sedes in cœlo animabus, vt possent mereri, vel demereri, falsum est in fide catholica.

5 Sicuti falsum est animas transire in bruta

6 Et quòd subeant corpora, vt ibi puniantur, falsa.

7 Falsum quoque, necessitatem dominari animabus.

8 Quando vocat hic & alibi, Deum Dæmonem. male sonat, potest tamen bonum habere sensum, cum Dæmon significet sapientem.

9 Quando elementa loquuntur ad Deum, est phantasia poetica.

10 Quando ponit, aerem esse locum animæ Si intelligat animam rationalem, falsum est, & item infra, quando id replicat multoties sub aliis verbis.

11 Falsum quoque quòd animæ eandem pœnam habeant vinctæ, quam solutæ habebunt.

12 *Falsum itidem, animas habere loca, vnde veniant. Et a celebriore, descendere, quæ sunt nobiliores.*

13 *Falsum præterea, & animas descendere, & accipere cœlorum & elementorum dispositiones.*

14 *Item falsum, animas solutas in easdem regiones redire.*

15 *Falsum quoque, quòd animæ, eiusdem speciei non sint, si sint rationales.*

Fundamentum autem excludens omnium istorum error est. Quoniam fides nostra tenet. Deum nouas creare animas & infundere nouis corporibus. Et infundendo creare, & creando infundere. Can Quod formatum 32. Q. I. D. Thomas receptus. 1. par. Q. 90. ar. 4. Et Petrus Lombardus 2. sentent. Dist. 17. in principio.

Similiter, anima rationalis est substantia per se subsistens, incorporea, immortalis, creata a Deo vno, de nihilo cum infunditur

DE PROVIDENTIA & Fato.

Ex libris ad Ammonem.

OMnia vero fiunt natura, & fato. Et non eſt locus deſertus a prouidentia. Prouidẽtia vero eſt per ſe perfecta ratio, ſupercœleſtis Dei. Duæ autem ſunt ab ea notæ potentiæ, neceſsitas, & fatum. Fatum autem miniſtrum eſt prouidentiæ, & neceſsitatis. Fati vero miniſtræ ſunt ſtellæ. Neque enim fatum fugere quis poteſt, neq; ſe cuſtodire, ab ipſius vi magna. Arma namq; fati, ſunt ſtellæ. Secundum ipſum namq; cuncta efficiuntur, naturæ & hominibus.

SCHOLION EIVSDEM Patris.

Falsum est quod ait fatum neminem fugere posse. Neq; se custodire à sua vi magna. Intelligatur, stellas inclinare quidem, sed non cogere. Alias tolleretur libertas hominis.

AD EVNDEM AMmonem.

Quæ vniuerso imperat mundo, prouidentia est. Quæ vero continet & complectitur, necessitas est. Fatum vero ducit, & circunducit omnia constringens. Natura enim eius est, cogere. Causa generationis, & corruptionis vitæ. Mundus quidem primus habet prouidentiam. Primus enim ipsam sortitur. Prouidentia vero

coextenditur cœlo. Quoniam & Dij circa ipſum reuoluuntur, & mouentur, infatigabilem, & inceſſabilem motum. Fatum vero, quoniam & neceſsitas. Et prouidentia, quidem, prouidet. Fatum vero cauſa eſt aſtrorum diſpoſitionis. Hæc lex, ineuitabilis, ſecundum quam cuncta ſunt ordinata.

EX SCRIPTIS AD Tatium.

DE FATO.

Recte mihi omnia dixiſti o pater. Sed adhuc mihi in memoriam reuoca. Quæ nam ſint ſecundum prouidentiam, & quæ ſecundum neceſsitatem, & ſimiliter ſecundum fatum? Dixi eſſe in nobis, o

Tati, tres ſpecies incorporeorum & aliud quidem eſt intelligibile, hoc quidem ſine colore, ſine figura, incorporeum, ex ipſa prima & intelligibili eſſentia. Sunt etiam in nobis, huic contrariæ figurationes ipſum ſuſcipientes. Quod ergo mouetur ab intelligibili eſſentia, & ſuſceptum illico mutatur in aliam ſpeciem motus. Hæc vero idolum eſt intelligentiæ conditoris. Tertia vero ſpecies eſt incorporea quæ circa corpora eſt accidens. Locus, tempus, motus, figura, ſuperficies, magnitudo, forma. Et horum differentiæ duæ. Hæc quidem ipſarum eſt propriæ qualis. Illa vero corporis. Propriæ qualis, figura, color, forma, locus, tempus, motus. Corporis vero propria eſt figurata fi-

gura, & coloratus color. Eſt vero, & formata forma, & ſuperficies & magnitudo. Hæc horum non participant. Intelligibilis igitur eſſentia, Deo proxima, ſeu ipſius habet poteſtatem. Et ſeruandi alterius ſeipſam ſeruans. Deinde hæc eſſentia, ſub neceſsitate non eſt. Relicta vero a Deo, eligit corpoream naturam. Et electio eius ſecundum prouidentiam eſt. Hoc vero mundi fit. Irrationale autem omne mouetur ad quandam rationem. Et ratio quidem ſecundum prouidentiam, irrationale autem ſecundum neceſsitatem. Quæ vero circa corpora ſunt accidentia, ſecundum fatum. Et iſte eſt ſermo, eorum, quæ ſecundum prouidentiam, & neceſsitatem, & fatum.

DE TEMPORE.

Ad eundem Tatium.

Itaque de tribus temporibus inuenire. Neque enim per ſe ſunt, neque vnita ſunt. Et rurſus ſunt vnita. Et per ſe ſunt, ſi ſeorſum eſſe a præterito exiſtimes præſens, impoſsibile eſt extare, niſi & præteritum fiat. Nam ex eo quod abijt, præſens fit. Et ex præſenti, futurum aduenit. Si vero opus eſt etiam amplius examinare in hunc modum ratiocinemur. Præteritũ quidem tempus, abijſſe, vt non amplius ſit idem. Futurum autem nondum conſiſtere, eo quòd nondum adeſt. Sed neque præſens adeſſe, eo quod maneat. Nam quod non ſtat momentum habẽs,

neque centri permanentiam; quo modo temporis præſens eſſe dicetur? quod neq; ſtare potens eſt. Et rurſus præteritum cõiunctum præſenti, & præſens futuro fit. Non enim ſeorſum ſunt, id entitate, & vnione, & continuitate. Ita & continuum, & diſcretum fit vnum ſit, & idem tempus.

DE STELLIS.

Ad eundem.

Ita o fili, eorum omnium quæ vniuerſaliter accidunt, energia, ab his eſt. Quod dico, intellige. Regum euerſiones, vrbium inſurrectiones, peſtes, fames, inundatio maris, terræ motus. Nihil horum o fili, abſque horum energia fit. Ad hæc, intellige etiam. Namque

isti non præsunt illis. Nos vero sub septem sumus. Non intelligis etiam in nos, quandam illorum peruenire energiam? vel quæ in ipsa, vel per ipsa. Quænam ipsis fuerit o pater, corporis figura? Hos multitudo vocat dæmonas. Neque enim proprium quoddam genus est dæmonum. Neq; alia corpora habentis, ex propria quadam materia, neq; anima, mouentur sicuti nos. Sed energiæ sunt sexaginta sex horum Deorum. Ad hæc etiam intellige, o Tati, factum eorum quod & in terram spermatizant, eas quæ vocantur, Tanæ, has quidem salutares, alias vero perniciosissimas. Adhuc in cœlo, quæ feruntur stellæ, generant sibi ministros, & seruos, & milites habent. Isti vero ab illis,

misti

misti feruntur in æthere suspensi, huius locum replentes ne sit ibi locus vacuus stellis, ornantes vniuersum actionem propriam habentes, subordinatam vero ipsos triginta sex energiam. Ex quibus etiam per regiones fiunt corruptiones, aliorum animatorum animalium. Et multitudo animalium, quæ fructibus nocent. Sub istis est quæ vocatur, vrsa, per medium Zodiaci, ex astris composita septem, habens contrariam aliam super capite. Huius quidem energia est, vt axis, nusquam Occidentis, neque orientis, sed manētis in eodem loco, circa ipsum reuolutæ. Et efficientis, Zodiaci circuli vim, in hoc vniuersum. A nocte, diei, a die nocti. Post hanc est alius chorus

ſtellarum, quas nos nomine non ſumus dignati. Poſteri vero imitati, & ipſi cognomina his imponent. Sub Luna vero, ſunt aliæ ſtellæ corruptibiles, ocioſæ, ad paucũ tempus conflatæ in aere ſuper terra, ex ipſa terra euaporati. Quos & nos videmus diſſolui; naturam habentes, ſimilem inutilib' animalibus quæ ſuper terra ſunt. Et ad aliud nihil fiunt, niſi ſolum vt corrumpantur, quale eſt muſcarum genus, & pulicum & vermiũ, & aliorum ſimilium. Etenim illa, o Tati neque nobis, neq; mundo ſunt, vtilia. Sed contra, ſunt moleſta, & ſunt naturæ ſequellæ, & e ſuperfluo generationem ſortita. Eodem modo, & ſtellæ a terra exhalatæ ſuperum locum non attingunt (nequeunt enim) vt pote ab

infera

infera parte aſcendentes, ſed valde graues trahuntur deorſum a propria materia, & diſſoluuntur celeriter. Et ſolutæ rurſus in terram cadunt, nihil operatæ, præterquam quod aerem ſuper terram turbarunt. Aliud eſt genus, o Tati, id quod vocatur cometarum, quæ pro tempore apparent. Et rurſus paulo poſt inuiſibiles fiunt, neque occidentes, neq; diſſolutæ, Alij vero manifeſti præcones fiũt vniuerſalium euentuum qui ſunt futuri. Iſti vero locum habent ſub ſolis circulo. Cum igitur aliquid mundo eſt euenturum, iſti apparent. Et paucis diebus apparentes, rurſus ſub circulum venientes ſolis inuiſibiles manent, in ſubſolano cum apparuerint. Alij vero in Borrhea. Alij in Lybe, alij

in Noto Prophetas autem hos vocamus. Et ſtellarum quidem hæc eſt natura. Stellæ vero ab aſtris differunt. Stellæ namque ſunt, eæ quæ in cœlo pendent. Aſtra vero quæ cœli corpori ſunt impoſita. Et cum cœlo circumferuntur. Ex quibus duodecim animalia appellauimus. Qui hæc non ignorat, exacte poteſt deum intelligere. Sed ſi audenter effari oportet, & e proximo contemplari. Et poſt quam fuerit contemplatus beatum euadere. Beatus reuera, o pater, qui hunc cõtemplatus fuerit. Sed impoſsibile eſt o fili, dum quis in corpore eſt, id ſortiri. Sed oportet nos præexercere hic animam, vt ibi cum ſit, vbi contemplari licet, a via non erret. Quocunque vero homines amore cor-

poris, nunquam conſpicient pulchri, ac boni faciem. Qualis enim pulchritudo o fili, quæ neque figuram; neque colorem; neque corpus habet? Fuerit ne o pater, ſine his, aliquid pulchrum? Solus Deus o fili, ſeu potius maius quid Dei nomine.

SCHOLION.

Quando in fine ait ſeu potius maius quid Dei nomine, loquitur per exceſſum.

FINIS.

HERMETIS TRISmegisti.

DE ANIMA.

Ad eundem Ammonem.

LIBER XIIII.

ANima igitur essentia est incorporea. Et in corpore existens, non egreditur a propria essentialitate. Est namque immobilis per essentiam, & per intellectionem per se mobilis. Non in aliquo mota, non ad aliquid, non gratia alicuius. Prior enim est potentia.

Prius

Prius vero, non eget posteriorib'. Igitur quod est in aliquo, est locus, & tempus, & natura. Ad aliquid vero est harmonia, & forma, & figura. Quod vero gratia alicuius est, corpus, & locus, & tempus, & natura. Hæc autem, ob cognatam proprietatem communicant mutuo. Cum ergo corpus indigeret loco; impossibile enim erat consistere corpus sine loco, & mutuatur natura. Impossibile autem est mutationem esse sine tempore, & motu secundum naturam. Neque corporis constitutio esse potest sine harmonia. Gratia ergo corporis est locus. Suscipiens enim corporis mutationes, non sinit disperdi id quod mutatur. Dum vero mutatur ab alio, in aliud recidit. Et habitu quidem

priuatur, corpus autem esse, nequaquam. Mutatum vero in aliud, alterius habitum habet. Corpus enim erit corpus. Dispositio vero qualitatis, non manet. Corpus ergo secundum dispositionem mutatur. Incorporeus igitur locus, & tempus, & naturalis motus. Habet vero horum vnum quodq; propriam proprietatem. Proprietas autem loci, receptio. Temporis vero interuallum, & numerus, Naturæ autem motus. Harmoniæ vero amicitia, corporis autem mutatio. Proprietas vero animæ essentialis intellectio. Mouetur autem id; quod mouetur per actionem motus, quæ mouet vniuersum. Natura enim vniuersi vniuerso præbet motus. Vnum quidem secundum potētiam

eius, alium vero ſecundum actum. Et ille quidē penetrat per vniuerſum mundum, & intra continet. Alias autem præterit, & extra cōplectitur. Et per omnia peruadunt communiter. Et natura omnium, germinās, ea quæ fiunt, germinationem præbet ijs quæ germinantur. Seminans quidem ſua ſemina, generationes habens per materiam mobilem. Et dum mouetur, calefit: & fit materia, ignis & aqua. Ille quidem validus & potēs, hæc vero patiens. Ignis autem contrarians, aquæ ex ſiccauit aliquid aquæ, & facta eſt terra vecta ſuper aqua. Cum vero circumſiccaretur, vapor factus e tribus, ex aqua, & terra, & igne, aer euaſit. Hæc conuenerunt ſecundum harmoniæ rationem. Calidū, frigi-

dum, ſiccum, humidum & ex conſpiratione horum, factus eſt ſpiritus, & ſemen analogum ambienti ſpiritui. Hoc vero in matricem cadens, non quieſcit in ſemine. Non quieſcens autem mutat ſemen. Mutatum autem, incremen tum accipit, & magnitudinem. Ad magnitudinem vero idolum attrahit figuræ, & figuratur. Vectatur autem ſuper figura, forma, per quam & formatur, id quod formatur. Cum ergo ſpiritus non haberet in vtero vitalem motum, ſed combuſtiuum & hunc harmonia compoſuit, ita vt ſuſceptrtx fieret intellectualis vitæ. Eſt autem hæc impartilis, & immutabilis, numquam egrediens ab immutabilitate. Quod vero in vtero eſt numeris fouet & obſtetricatur, & in ex-

teriorem aerem ducit. Et proxime anima existens, appropriatur, non secundum cognatam proprietatem, sed secundum fatalem. Non enim amat, esse cum corpore. Ob id fataliter præbet genito, intellectualem motum, & intellectualem vitæ ipsius essentiam. Irrepit enim in spiritū, & mouet vitaliter.

Ad eundem Ammonem.

Est igitur anima incorporea essentia. Nam si habet corpus, non amplius sui ipsius erit seruatrix. Omne enim corpus eget vt sit: eget etiam vita, quæ in ordine sit posita. Omne enim quod generationem habet magnitudinem quoque sequi oportet. Quod enim fit in magnitudine fit, & in

magnitudinem crescit. At omni aucto, consequitur diminutio. Diminutioni, corruptio. Particeps vero factum forma vitæ, viuit, & communicat ipso esse, per animā. Causa vero alteri vt sit, ipsa prius ens est. Esse autem nunc dico, rationem adipisci & participare vitam intellectualem. Anima autem præbet vitam intellectualem. Vocatur autem animal ob vitam, rationale autem, ob intellectualem naturam, mortale vero ob corpus. Anima ergo incorporea est, impermutabilem habens potentiam. Quo enim modo potest dici animal non existente essentia quæ vitam præbeat? Sed neque rationale potest dici, nisi sit intellectualis essentia, quæ præbeat intellectualem vitam. In omnib. au-

tem non peruenit ipſum intelle-
ctuale, ob corporis conſtitutionẽ,
ad harmoniam. Nam ſi in conſti-
tutione ſuperet, calor, leue & ca-
lidus efficitur. Si vero frigus, gra-
ue & pigrum fit. Natura namque
accommodat corporis conſtitu-
tionem ad harmoniam. Species
autem harmoniæ tres. Secundum
calorem, ſecundum, frigus, ſecun-
dum medium. Accommodat au-
tem iuxta prædominium ſtellæ,
in aſtrorum temperie. Accipiens
autem anima, prout in fato eſt,
huic præbet vitam, naturæ opere.
Natura ergo aſsimilat harmoniam
corpori aſtrorum temperatione,
& vnit quæ multis ſunt miſta mo-
dis ad aſtrorum harmoniam ita vt
ſibi mutuo habeant ſympathiam.

Finis

Finis namq; astrorum harmoniæ est generare sympathiam secundum fatum ipsorum. Anima ergo est, o Ammon, essentia in se perfecta, ab initio eligens vitam iuxta fatum, & attrahit sibi rationem similem materiæ, habentem, irascentiam & concupiscentiam. Et irascentia est materia. Hæc si habitum fecerit ad animæ intellectionem, fit fortitudo, & non abducitur a timore. Concupiscentia autem abducitur. Hæc si habitum fecerit, ad animæ ratiocinium, fit temperantia & non mouetur a voluptate. Supplet enim ratiocinium indigentiã concupiscentiæ. Quando vero ambæ cõcordes fuerint, & æqualem habitum fecerint & hæreant ambæ animæ ratiocinio, fit iustitia. Æqualis enim habitus

ipso-

ipſorum, tollit quidem exceſſum iraſcentiæ, adæquat autem indigentiam concupiſcentiæ. Principium vero eſt intellectualis eſſentia per ſe exiſtens, in ſua prouidente ratione imperium habens, ſuam ipſius rationem. Imperat autem & ductat hæc eſſentia tamquam princeps. Ratio autem ipſius prouidens vt conſiliarius eſt. Ratio ergo eſſentiæ eſt cognitio ratiocinationum, quæ præbent irrationali parti ſimilitudinem ratiocinij. Obſcuram quidem vt ad ratiocinium: ratiocinium vt ad irrationalitatem, tamquam Echo ad vocem, & lunæ ſplendor ad ſolem. Accommodantur autem iraſcentia & concupiſcentia ad quoddam ratiocinium, & trahunt ſeſe mutuo con-

tra. & attrahunt in se ipsas circularem ratiocinationem.

SCHOLION.

Quando dicit animam, vitam eligere iuxta fatum, & attraxisse sibi rationem, falsum est, vt patet ex diffinitione animæ, & ex supradictis, Et similiter falsum quòd anima sit ex essentia genita.

Quando ait animam esse ex essentia genitam, pro falso est accipiendum.

Anima omnis immortalis, & semper mobilis. Diximus. n. in generalibus, motus, alios esse ab energijs, alios a corporibus. Dicimus aũt animam ex essentia quadam, non materia esse genitam. in corporea existẽs & illa incorporea existente. Omne. n. quod gignitur necesse est ex aliquo esse genitũ.

Quorumcunq; ergo generatio-
nem corruptio consequitur, eam
duo motus sequuntur necessario.
Motum ab anima, a qua mouetur
& motum corporis, per quem au-
getur? & minuitur. & præterea re
soluta soluuntur. Hunc deffinio
motum corruptibilium corporũ.
Anima vero semper mobilis, quia
& ipsa semper mouetur, & alijs
motũ efficit. Per hanc ergo ratio-
nem anima omnis est, immorta-
lis, & semper mobilis, habens mo-
tum, suam energiam. Ideæ vero aĩ-
marũ sunt, Diuina Humana, Irra-
tionalis. Diuina quidem diuini
corporis, in quo eius energia.
In ipso namque mouetur. &
ipsum mouet. Nam post-
quam a mortalibus animalibus

libera facta fuerit, separata ab irrationalibus suis partibus exiens in diuinum corpus, vt semper mobilis in se ipsa mouetur, circumlata cum vniuerso. Humana vero, habet quidem, & diuinum, coniunctæ autem ipsi sunt irrationales, concupiscentia, & irascentia. Et ipsæ quidem immortales, prout & ipsæ sunt energiæ. Sed energiæ mortalium corporum. Quoniam a diuina quidem parte animæ, quæ in diuino est corpore longe absunt. Quando vero hæc ingreditur mortale corpus, etiam illæ adueniunt, & præsentia ipsorum, fit semper, anima humana. Irrationalium autem anima constituta est ex irascentia, & concupiscentia. Ideo irrationalia vocata sunt hæc animalia, priuatione rationis animæ.

mæ. Quartam vero cogita inanimatorum, quæ cum extra corpora ſit operando ea, mouet. Hæc ſi fuerit in diuino, corpore, mota ipſa, & illa veluti per tranſitum, mouet.

Anima ergo ; eſt æterna intellectualis eſſentia, intelligentiam habens, ſuam ipſius rationem. Et dum intelligit dianœam harmoniæ attrahit. Libera autem facta a naturali corpore, ipſa per ſe ipsā manet. Ipſa ſui ipſius exiſtens, in intelligibili mundo. Imperat autem ſuæ rationi, ferens ſimilem motum in ſua intellectione nomine vitam, ei quod in vitam venit. Hoc enim proprium animæ eſt præbere alijs ſimilitudinem, proprietatis ſuæ. Duæ igitur ſunt vitæ, & duo motus. Altera quidem

ſecundum eius eſſentiam. altera vero ſecundum corporis naturam. Et alia quidem generalior, alia particularior. Et quæ ſecundum eſſentiam eſt, ſuæ eſt poteſtatis, illa vero neceſsitans. Omne .n. quod mouetur, motoris neceſsitati ſubiacet. Mouens autem, motus intellectualis eſſentię amori appropriatur. Fuerit namque anima incorporea, non particeps eſſentiæ naturalis corporis Nam ſi haberet corpus, neque rationem haberet, neq; intellectionem. Omne .n. corpus, amens eſt; ſed accepta eſſentia, obtinuit eſſe animal ſpirans, & ſpirit⁹ quidē corporis eſt. Ratio autē eſſentię pulchri eſt contēplatrix. Sentiens vero ſpiritus, apparentium iudica-

tor eſt. Diuiſus autē eſt; in organicos ſenſus. Et eſt pars eius quædam ſpiritualis viſio, & ſprit' audiens, & odorans, & guſtās, & tāgēs. Hic vero ſpirit' attollēs & ad dianæam, iudicat ſenſum. Quod ſi nō phantaſiatur tantum Corporis enim eſt, & ſuſceptor omnium. Ratio autem eſſentiæ eſt id, quod ſapit. Coexiſtit vero rationi honorabilium cognitio. ſpiritui vero, opinio. Hæc. n. ab ambiente mundo energiam habet. ipſa vero a ſe ipſa.

Sunt ergo, eſſentia, & ratio, & intellectio, & dianœa. Fertur vero ad dianœam, & opinio, & ſenſus. Vadit vero ratio ad eſſentiam Intellectio: vero per ipſā it. implicatur vero intellectio: dianœæ; me antia vero in ſe iuicē, vna idea fiūt.

Hæc autem est idea ipsius animæ. Fertur vero ad suam dianœam opinio, & sensus. Hæc autem in eodem manent. Vnde & excessus fit, & defectus, & in se ipso dissensio. Peior quidem fit, quando reuellitur dianœa. Quando vero sequitur, & paret, communicat cum intellectuali ratione per mathemata. Electionem autem habemus. Eligere namque præstantius, in nobis. Similiter & deterius, inuoluntariè. Hærens enim electio in malis, propinquat corporeæ naturæ. Ob hoc, eligenti fatum dominatur. Cum ergo in nobis intellectualis essentia, libera est, libera quoque est prouidens ratio. Hæc enim semper secundum eadem, & eodem modo se habet. Ob id fatum, hanc non at-

tingit. Apponens primam, a primo Deo, intellectualem ratione͂, progreditur, & totam rationem, quam ordinauit natura ijs quæ generantur. His anima communicat etiam eorum fatis, imparticeps cum sit naturæ genitorum. Non differt a fato, id quod est coactum per implicationem partium complexam.

FINIS.

HERMETIS TRISmegisti.

DE INTELLECTIONE & SENSU.

LIBER XV.

HEri, o Asclepi, perfectũ edidi sermonem. Nunc vero necessariũ puto, consequenter illũ etiã, de intellectione, & sensu sermonẽ differere. Sensus namq; & intellectio differentiam videntur habere, quod quidem ille materialis sit, hæc vero essentialis. Mihi vero videntur, vtraque vnita esse,

& non diuidi, in hominibus inquam. Nam in alijs animalibus sensus naturæ est vnitus, in hominibus vero intellectio. Intellectione intellectus differt tantum, quantum Deus a diuinitate. Diuinitas enim a Deo fit. Intellectio vero ab intellectu. Soror existens orationis, & sunt organa sibi inuicem. Neque enim sermo voce effertur sine intellectione. Neque intellectio fit palam, sine oratione. Sensus ergo & intellectio, ambo in hominem simul influunt, veluti simul complexæ. Neq; .n. sine sensu posibile est intelligere. neq; sentire sine intellectione. Posibile tamen est, intellectionem sine sensu intelligere. Quemadmodũ ij qui per

somnia

ſomnia panthaſia viſiones intuentur. Mihi autem videtur ambas actiones factas eſſe in ſomniorum viſione. Nam ſenſus ex ſomno in vigiliam excitatur. Diuiditur autem homo, in corpus & animã. Et quando vtraque pars, ſenſus ad inuicem conſonabunt, tunc intellectionẽ pronunciari parturitã ab intellectu. Intellectus. n. grauidus eſt omniũ intellectionum, quæ bonæ ſunt, quãdo a Deo ſemina acceperint, cõtrariæ vero, quando, a Dæmonibus. Nulla mundi parte vacua dæmonis exiſtente, qui ſubintrans ſeminauit ſuæ propriæ actionis ſemen, adulteria, homicidia, verbera, ſacrilegia, impietates, ſuffocationes, per prærupta precipitationes, & alia omnia quæcunq; ſunt malorum dæmonum opera,

Dei

Dei namque ſemina pauca, magna quidem & pulchra & bona, virtus, & temperantia, & pietas. Pietas vero eſt Dei cognitio. Quem qui agnoſcit, repletus omnibus bonis, intellectiones diuinas habet & nō ſimiles vulgaribus. Ob id ij qui in ea cognitione ſunt, neque turbæ placent, neque turba ipſis. Furere vero videntur, & riſum concitant, odio habiti, & contemptui, & forſan etiam occiduntur. Nequitiam enim hic oportere habitare diximus, in propria cum ſit regione. Regio enim eius terra eſt, non ipſe mundus, ſicuti aliqui, aliquando dicent, blaſphemantes. Sed prius homo, omnia contēnet, cognitioni inhærens. Omnia enim huic, quamuis alijs ſint mala, bona ſunt. Et conſilio nixus cun-

cta in cognitionẽ refert. Et quod mirandũ eſt, ſolus mala, pro bonis habet. Redeo rurſus ad ſermonem de ſenſu. Humanũ ergo eſt cõmunicare in homine, ſenſum intellectioni. Non tamen omnis homo, vt ante dixi fruitur intelligentia. Nã hic quidem materialis eſt, ali' eſſentialis. Is. n. qui nequã eſt, materialis, vt dixi, a dæmonibus ſemen intelligentiæ obtinet. Qui vero cum bono eſſentialiter ſunt, a Deo ſeruantur. Nam Deus conditor omnium cũ ſit, cõdens omnia facit quidem ſibi ſimilia. Hæc vero bona effecta in vſu, opere ſterileſcunt. Mundana .n. latio generationes atterens, quales facit: alias quidem fœdans nequitia, alias vero purgãs bono. Et mundus Aſclepi, ſenſum proprium, & intelli-

gentiam habet non similem humanæ, neq; tam variam, sed prestantiorem, & simpliciorem. Sensus enim & intelligentia mūdi, vna est, eo quod omnia facit, & in se ipsam destruit, cum organum sit voluntatis Dei, & sic est organizata vt omnia apud se a Deo recipiens semina, & in se conseruans, omnia faciat, manifestè, & dissoluens renouet. Et ob id dissoluta, tamquā bonus vitæ agricola, seminis iactu, renouationem ipsis natis prebet. Non est quod non viuum gignat, proferens, germinans vero omnia viuificat. Et simul & locus est, & conditor vitæ. Corpora vera quæ a materia, sunt in differentia. Nā alia sūt e terra, alia ex aqua alia ex aere, alia ex igne. Omnia vero sūt cōposita alia plus, alia sūt

sim

ſimpliciora. Plus quidem grauio-
ra, minus vero leuiora. Velocitas
vero ſuæ lationis, varietatem, qua-
lium efficiat generationum. Nam
flatus denſus cum ſit, protendit
qualitates corporibus, cum vna
plenitudine vitæ. Pater quidem
Deus eſt mundi. Mundus vero
eorum quæ ſunt in mundo. Et
mundus quidem filius Dei. Quæ
vero in mundo, ipſius mundi: Et
iure mundus, eſt appellatus, ornat
enim omnia varietate generatio-
nis, & indeficientia vitæ. Et non
defatigata operatione, & neceſſi-
tatis velocitate, & elementorum
conſtitutione. Et ordine gene-
ratorum. Idem mundus & ne-
ceſſario, & proprie vocetur. Om-
nium ergo animalium, & ſenſus, &
intellectio intrinſecus aduenit, in-

ſpirata ab ambiente. Mundus vero, ſemel dum fieret ſuſcipiens a Deo hab t. Deus autem, non vt quibuſdam videtur inſenſatus eſt, & amens. Superſtitione enim blaſphemant. Omnia namque o Aſclepi quæ ſunt, ea in Deo ſunt. Et a Deo cum fiant, inde pendent, alia per corpora operantur, alia per eſſentiã animariam mouẽtur, alia per ſpiritum viuificant, alia vero defeſſa, quæ ſunt ſuſcipiunt. Et id recta ratione. Quin etiam dico, quod neque ipſe ea habet, ſed verum pronuncio, ipſe omnia eſt, non extrinſecus ea ſuſcipiens ſed extra largiens ſenſu, ſenſus & intellectio eſt Dei, omnia ſemper mouere. Et non erit vmquam tempus, quando deficiat aliquod entium. Quando vero dico entium,

dico Dei. entia. n. Deus habet, & extra ipſum, nullum eſt, neque ipſe extra vllum. Hæc tibi o Aſclepi intelligenti, vera videbuntur, ignoranti vero incredibilia. Nam intelligere eſt credere. Non credere vero, non intelligere eſt. Sermo enim meus pertingit vſque ad veritatem. Intellect⁹ vero magnus eſt & a ſermone quadamtenus deductus pertingere poteſt ad veritatem. Et circum intelligens cuncta, & inueniens conſona, ijs quæ ſermo eſt interpretatus, credidit & in pulchra fide requieuit. Iis ergo qui prędicta in Deo intellexerunt, credibilia ſunt: non intelligentib⁹ vero, incredibilia. Hæc & tot de intellectione, & ſenſu dicta ſunto.

FINIS.

HERMETIS TRIS-
megisti.
DE ENERGIA
& sensu.
LIBER XVI.

RECte hæc ostendisti o pater. Illa vero adhuc me doce. Dixisti namque scientiam, & artem, esse energiam rationalis, Nunc vero dicis irrationalia animalia, priuatione rationis bruta esse, & vocari. Njmirum necesse est, secundum hunc sermonem, bruta animalia non participare sciẽtiã, neq; artẽ, quia priuata sũt ratione. Necesse est o fili.

Quomodo igitur videmus, o pater, quædam bruta ſcientia, & arte vti. Veluti formicas, alimenta theſeurizare hyeme. Et aerea animalia ſimiliter nidos ſibi componere. Quadrupeda quoque cognoſcere foueas proprias? Hæc, o fili non ſcientia, neque arte faciunt, ſed natura, Scientia namq;, & ars docentur. Horum vero brutorũ, nullum docetur. Quæ vero natura fiunt, veluti energia fiunt a natura. Scientia vero, & ars, cognoſcentibus adueniunt ſed nõ omnibus natura tribuuntur. Veluti homines muſici, ſed non omnes. Neque omnes ſagittarij aut venatores. Neq; alia omnia. Sed quidam ipſorum aliquid, didicerunt, Scientia, & arte operante. Eodem modo, ſi quædam formicæ id facerent,

cerent, aliæ vero non, recte dicerent scientia id ipsum facere. & arte colligere alimenta. Sed ipsæ omnes similimodo ducãtur, a natura ad hoc faciendum etiã nolentes, clarum quòd non scientia neque arte id faciunt. Nam energiæ o Tati, incorporeæ cũ sint, in corporibus sunt, & per corpora operantes. Quare, o Tati, quatenus incorporeæ sunt, & immortales eas ais esse. Quatenus vero agere, nequeunt sine corporibus, aio ipsas esse semper in corpore. Nam quæ ad aliquid, vel alicuius gratia fiunt prouidentiæ, & necessitati, subiacent, nequeunt otiosa nunquam manere a propria actione. Ens enim semper erit. Hoc enim eius & corpus, & vita est. Huic sermoni consequitur,

quod etiam corpora ſemper ſint. Ideo & ipſam corporationem dico ſemper eſſe per energiam. Nã ſi corpora ſint terrena, diſſolubilia ſunt. Corpora vero hæc oportet eſſe& loca,& organa energiarum. Energiæ vero immortales. Immortale vero ſemper eſt actu. Et corporatio; ſiquidẽ sẽper eſt. Cõſequũtur vero animæ, non ſubito aduenientes, ſed quædam ipſarum, ſimul ac natus eſt homo, operantur ſimul cum homine, circa bruta exiſtentes. Puriores vero energiæ permutationem quietis, obliquæ, parti animæ cooperãtur. Hæ autem energiæ a corporibus pendent. Et a diuinis quidem corporibus veniunt in mortalia, eæ quę corpora formant. Singula vero ipſarum operatur, vel circa corp⁹, & animam, & ipſi quidẽ animæ cõ

uersantur, sine corpore. Energiæ vero semper sũt nõ sẽper aũt anĩa in corpore mortali est. Põt. n. sine corpore esse. Energiæ vero sine corporib' esse nequeũt. Sacer sermo est o fili iste. Cõstitui quidem corpus sine aĩa non põt. Qũo hoc dicis, o pater? Sic cogita o Tati. Anima cum separata est a corpore, manet ipsum corpus. Hoc vero corpus, permanentiæ tempore, patitur dissolutionem inuisibileque fit. Hæc vero pati nequit corpus absq; energia. Remanet ergo cum corpore energia hæc, anima separata. Hæc igitur differentia, immortalis corporis est & mortalis Quod immortale quidem ex vna materia constat, hoc vero nequaquam. & illud facit, hoc vero patitur. Omne .n. operans potẽti'.

patiens vero debilius. Et potentius imperat, & liberum ducit, illud vero seruum ducitur. Energiæ igitur, non solum animata efficiũt corpora, & inanimata ligna, & lapides, & alia similia augentes, & fructus producentes, & maturãtes, & corrumpentes, & fundentes, & putrefaciẽtes, & frãgẽtes, & similia operantes. Et quotcunque possunt corpora innimata pati. Energia vero vocata est, o fili, hoc ipsum, quodcumque est quod gignitur. Semper autem gignitur. & multa, vel potius cuncta. Nunquã enim viduus est, aliquo ente mundus. Semper vero latus in se ipso, parturit entia, numquam eum relictura incoruptione. Omnis ergo energia cogitetur, vt semper immortalis existẽs, quæcũq; in qua

cũq; corpore. Energiarũ vero, aliæ sunt diuinorum corporũ, aliæ corruptibilium. & aliæ sunt vniuersales, aliæ propriæ. & aliæ generum, aliæ autem partium vniuscuiusq;. Diuinæ igitur sunt, & in propria corpora operantes. Hæ & perfectæ sunt, vt sunt in perfectis corporibus. Particulares vero, eæ quæ per vnumquodque animaliũ. Propriæ autem quæ in aliquo particulari ente. Iste sane sermo o fili colligit, cũcta esse plena energiis. Nam si necesse est energias esse in corporibus, & multa sunt in mundo corpora, aio esse energias corporum. In vno namque sæpe corpore, est vna, & secunda, & tertia, absque vniuersalibus, quæ consequuntur. vniuersales. n. energias dico eas esse, quæ reuera sunt

corporeæ, fiuntq; per ſenſus atque motus, Namque abſq; his energijs corpus conſiſtere non poteſt. Aliæ ſunt propriȩ energiæ animabus humanis, per artes, ſcientias, & ſtudia, & actiones. Sequuntur namque energias etiam ſenſus. Seu potius effectus energiarum ſenſus ſunt. Cogita igitur o fili differentiam energiæ, deſuper mittitur. Senſus vero in corpore cum ſit, vt ab eo eſſentiam habeat ſuſcipiens energiam, manifeſtam facit, tanquam eamcorpoream faciat. Ideo ſenſus & corporeos, & mortales aio eſſȩ, tantum exiſtentes, quantum corpus. Nam & ſimul cum corpore generantur ſenſus, & commoriuntur. Immortalia autem corpora, immortalem quidem ſenſum ipſa non habent, vt

pote ex tali eſſentia conflata. Sen-
ſus enim neque aliter omnino eſt
corporeus. vel mali vel boni
quod corpori aduenit. Vel rur-
ſus, mali vel boni, quod à corpo-
re diſcedit. Æternis vero cor-
poribus neque accedit, neque re-
cedit. Ideo ſenſus in illis non fit.
In omni igitur corpore, ſenſus
ſentit? In omni o fili, & actu in o-
mnibus operatur. Et in inani-
mis etiam o pater? In inanimis e-
tiam o fili. Differentiæ autem
ſunt ſenſuũ. Nam quæ in rationa-
libus ſunt, cum ratione fiunt.
Irrationalium vero corporeæ ſunt
tantum. Inanimatorum vero ſen
ſus, ſunt paſsiui, quia ſecundum
incrementum tantum, & decre-
mentum fiunt. Paſsio autem &
ſenſus, ab vna ſummitate pen-
dent, & in eandem colliguntur

ab energiis. Animatorum vero animalium, duæ aliæ ſunt energiæ, quæ ſequuntur ſenſum & paſsiones, dolor & voluptas. Et ſine his, animal animatum & maxime rationale ſentire eſt impoſsibile. Ideo, etiam ideas, has eſſe dico paſsionum. quæ in animalibus ratione præditis magis dominantur. Energiæ quidem agunt. ſenſus autem energias manifeſtant. Hi vero cũ ſint corporei, commouentur ab irrationabilibus animæ partib⁹. Ideo ambas dico eſſe maleficas. Gaudere namque cum voluptate ſenſum præbens, multorum malorum, ſtatim vt ſit cauſa euenit ei qui patitur. Dolor vero, cruciatus & angores vehementiores præbet. Atque ideo ambo malefica ſunt. Idem ſenſus etiam fuerit ani-

mæ. Nonne anima incorporea est sensus autem corpus, o pater? Sensus in corpore quidem est; si vero eum in corpore ponamus, o fili, similem animæ ipsum pronunciabimus, vel energiis. Nam hęc, cum incorporea sint, dicimus in corporibus esse. Sensus autem neque energia est, neque anima, neque corporis aliud quid præter iam dicta. Nō igitur incorporeus. Quòd si non est incorpereus, corpus fuerit. Entium namque semper, alia corpora esse, alia incorpora dicimus.

De æternis Corporibus. Ad eundum Tatium.

ET dominus quidem, & omnium conditor æternorum corporum ò Tati, cum semel fecisset,

non amplius fecit, neque facit. Ea .n. ſibi ipſis tradens, & vniens inuicem, permiſit ferri nullius indiga, & æterna. Et ſi quo indigent, ſeſe mutuo indigebunt. nullo vero extrinſeco alio, vt pote immortalia. Oportuit . n. corpora ab illo facta, talem habere etiam naturam. Noſter vero opifex, in corpore cum eſſet, fecit nos, & facit ſemper, & faciet corpora diſſolubilia, & mortalia. Non enim fas ei fuit, imitari ipſius conditorem, alioquin & impoſsibile id eſt. Nam ille a prima eſſentia fecit, quæ erat incorporea. hic vero ex genita corporeitate fecit nos. Recta igitur ratione, illa quidem corpora, vt ex incorporea eſſentia ſunt facta, immortalia ſunt. Noſtra

vero diſſolubilia & mortalia vtpote materia noſtra ex corporibus conflata, quæ imbecillia ſunt, & multo adiumento indiga. Quo namq; modo vel paulum reſtitiſſet vinculum noſtrorum corporum, niſi haberent ingrediens alimentum, ex ſimilibus elementis, quod nos corporeſceret ſingulis diebus. Etenim terræ & aquæ, & ignis & aeris influxus nobis fit, qui corpora noſtra renouans, ipſum continet, Itaque & ad motus, ſumus imbecilliores, neque vnius diei ſuſtinentes motiones. Scias namque o fili quod ſi noctibus non requieſcerent noſtra corpora, neque vno die reſiſteremus. Quamobrem, cum conditor bonus eſſet, omnia præcognoſcens, ad permauentiam,

anima-

animalis fecit ſomnum. Quem maximũ laboris ac motus æquatorem ordinauit ſingulo tempore. magis etiam quieti tribuens. Maximum vero cogita, fili, ſomni efficaciam, contrariam animæ, non minorem illa. Sicuti.n. anima motus eſt energia, eodem modo, etiam corpora viuere non poſſunt ſine ſomno. Remiſſio.n. & dimiſſio ligatorum membrorum, intrinſecus operans. in corpus formans ingreſſam materiam, ſingulis proprium diſtribuens. Aquam ſane ſanguini. terram oſſibus & medullis. Aerem neruis, & venis. ignem vero viſioni. Quapropter ſumma voluptate afficitur corpus, ſomno eam voluptatem efficiente.

HOMO.

Idem ex ambabus naturis, im-

mortale, & mortali, vnum fecit naturam hominis. Eundem, quadantenus quidem immortalem, quadam etiam tenus mortalem condens. & hunc ferens in medio diuinæ, & immortalis naturæ, & mortalis, & mutabilis conſtituit, vt aſpectans cuncta, admiretur.

MORS.

De morte vero nunc dicendũ. Plebem namque mors terret, vt malum maximum, ignoratione rei. Mors. n. fit ſolutio laborantis corporis. Numero. n. completo compaginum corporis. (numerus enim eſt compago corporis) interit corpus. Hoc autem quando non amplius poteſt ferre hominem. Et hoc eſt mors, ſolutio corporis, & deletio ſenſus corporei.

SIMILITVDO NATORVM. Ex Venere.

Vnde est, vt infātes ex parētibus gignuntur similes? vel cognationibus id tribuitur? Exponā rationem. Quando ex redeunte sanguine e sede, generatio thesaurizat semen, accidit quodammodo vt inspiretur e corpore toto membrorum essentia quædam, per diuinam actionem. quasi idem homo fiat. Idem hoc & in muliere ad generandum, quando redundauerit id quod a viro fluit, & non liquescat, similem patri natus euadit. Vt econtra eodem modo, matri si aliqua pars abundantior fuerit, ad aliquā partē, ea similis euadit. Est aliquando vt in longas progenies similes infātes, formæ parētū generētur illo decano rationē habēte ad horā in qua mulier pariebat.

Ex Iside.

Elenchus agnitus, maxime rex, in cupidinem ducit, eum qui est redargut' eorũ, quę antea nesciebat.

HERMETIS TRISmegisti.

AD TATIVM De Veritate LIBER XVII.

DE veritate o Tati non est possibile hominem, animal imperfectũ ex imperfectis compositum membris, & alienis corporibus, & multis, corpore constans, audenter dicere. Id vero quod possibile est, aut iustum, id aio veritatem esse in solis æternis corporibus. Quorum etiam corpora ipsa vera sunt.

Ignem, per ſe ignem ſolum, & nihil aliud. terram per ſe terram, & nihil aliud. Aerem per ſe aerem, & nihil aliud. Aquam per ſe aquā, & nihil aliud. Noſtra vero corpora ex his omnibus ſunt conſtituta. Nam habent ignis, habent & terrę & habent aquæ & aeris. Neque ignis eſt, neque terra, neque aqua, neque aer, nec quicquam verum. Si vero ab initio conſtitutio noſtra habuiſſet veritatem, quomodo poſſent vel videre, vel effari, vel mente concipere ſolum, niſi Deus vellet. Cuncta ergo o Tati, quæ ſuper terram ſunt, veritas quidem non ſunt. Sed veritatis imitamenta. & non omnia, ſed pauca ſunt. Alia vero ſunt falſitas, & error, ò Tati. & apparentiæ phantaſiæ, veluti imagines conſtituta.

Quan-

Quando vero desuper influxum habuerit phantasia, veritatis fit imitatio. Absq; vero supera actiõe, mendacium reliquitur. Sicuti & imago, corpus quidem inscriptionis ostendit, ipsa vero non est corpus, secundum phantasiam rei visæ. Et oculos quidem cernitur habere, cernit autem nihil. & aures audit, vero nihil omnino, Et alia omnia habet inscriptio, falsa tamen est, spectantium visum decipiens, dum hi videntur sibi veritatem intueri, & illa reuera sunt falsa. Quicunque ergo non falsum vident, veritatem vident. Quando ergo singula horum ita intelligimus, aut cernimus, vt sunt, verum & cernimus, & intelligimus. Sin vero præteriens, nihil verum, neq; intelligemus, neq; sciemus.

Eſt ergo, o pater, veritas etiam in terra? Non imprudenter erras o fili. Veritas quidem nullo modo eſt in terra, o Tati. neque enim gigni poteſt. De veritate vero concipere mente, aliquos homines quibus Deus, Dei videndi largiatur vim, poteſt fieri. Ita verum nihil eſt in terra, menti, & rationi. Sed ſunt phantaſiæ & apparentiæ cuncta, veræ menti, & rationi. Igitur, vera intelligere, & dicere. hoc vocare oportet veritatem. Quid vero entia oportet intelligere, & dicere. Eſt autem nihil verum in terra. Quomodo ergo hoc verum eſt, non noſſe quidquam verum? Hic quomodo & poſsit fieri o fili? Nam veritas perfectiſsima virtus eſt. ipſum ſupremum bonũ. quod non a materia turbatur. neq; a cor-

pore circundatur, nudum, clarum immutabile, venerandum, inalterabile, bonum. Quæ vero hic sunt o fili, possunt cerni, incapacia huius boni. corruptibilia, passibibilia, dissolubilia, mutabilia, semper alterata, & alia ex alijs fiunt. Quæ igitur, neque erga se ipsa vera sunt quomodo poterunt vera esse? Omne enim quod alteratur, falsitas est non manens, in quo est. Phantasias vero permutans, alias atque alias ostentat nobis. Neque homo verus est. o pater? Quatenus homo, non est verus o fili. Verum enim est, id, quod ex se ipso solum constitutionē habet. & manet per se quale est. Homo vero, ex multis constat, & non manet per se.

Mutatur vero & permutat ætatem ex ætate, & ideam ex idea. & hoc, exiſtens adhuc in corpore. & multi filios non agnouerunt pauco interpoſito tempore, & rurſus filij parentes ſimiliter. Quod igitur ita mutatur, vt non agnoſcatur, poteſt ne verum eſſe, ò Tati. Nonne contrarium, falſitas eſt, dum varias mutationum recipit phantaſias. Tu vero intellige, verũ quid eſſe id, quod manet, & eſt æternum. Homo vero nõ eſt ſemper. Igitur neq; verum eſt. Phantaſia vero eſt quidam homo? Phantaſia vero falſitas fuerit ſumma. Neq; ergo hæc, o pater æterna corpora, quia mutãtur, vera ſunt? Omne igitur genitum, etiam mutabile, non verum. Ab atauo vero, facta, materiam potuerunt, ve-

ram habuisse. Habent vero & hęc falsum quid in mutatione. Nihil .n. quod non manet in se ipso, verum est. Verum, o pater? Quid vero dicat aliquis solum solem, qui præter alia non mutatur, & in se manet, veritatem? Veritatem. Atque ideo opificium in mundo huic soli creditum est. Imperans omnibus, & efficiens omnia. Quē & veneror, & adoro eius veritatem. Et post vnum & primum hūc opificem cognosco. Quid vero dicas o pater, esse primam veritatem? Vnum, & solum o Tati. qui non ex materia est. qui non est in corpore, qui colore caret. qui caret figura, qui non vertitur, qui non alteratur, qui semper est. Falsitas aūt o fili, corrūpitur. Cuncta vero terrena, corruptio corri-

puit,&ãplectitur,&ãplectetur,veri prouidentia. Nã sine corruptione,neq; generatio põt consistere. Omni autem generationi corruptio consequitur, vt rursus fiat. Quæ enim gignũtur, ex corruptis necesse est fieri: Corrumpi autem genita est necesse,ne sistatur entium generatio. Primo igitur,opificem cognosce, in generationem entium. Quæ ergo ex corruptione fiunt,falsa fuerint,vt quæ nunc alia,aliàs alia fiant. Eadem namq; fieri est impossibile. Quod vero non idem est, quo modo verum fuerit.Phãtasias ergo hęc oportet vocare o fili,si modo recte appellam' hominẽ,hominitatis phãtasiã. Puerum vero, pueri phantasiam. Viri vero viri phantasiam. Senem autem senis phantasiam.Et adole-

ſcentem adoleſcentis phantaſiam. Neque enim homo, homo, neque puer, puer, neq; adoleſcens, adoleſcens. neq; vir, vir. neq; ſenex ſenex. Sed mutata mentiuntur, & quę pręexiſtunt, exiſtunt. Hæc igitur ita cogita o fili, vt falſi etiam hi actus deſuper pendeant ab ipſa veritate. Hoc ita ſe habente. falſitatem aio veritatis opus eſſe.

FINIS.

SCHOLION.

Quando ſoli tribuit opificium. Intelligas quo ad generationem, & quo ad virtutem, quam ſol efficit in hæc inferiora.

HER-

HERMETIS TRISmegisti.

QVOD NVLLVM Entium pereat.

LIBER XVIII.

DE anima & corpore o fili, nunc eſt dicendum. Quomodo nempe anima ſit immortalis. Actio vero vnde ſit conſtitutionis corporis,& ſolutionis. Circa namque horum nullum. mors eſt. Sed conceptio eſt appellationis mortis, vel vanum opus, vel priuationem primæ literæ dicta eſt θάνατος, ἀθάνατος, immortalis. Mors.n. perditionis eſt,nullum autem eorum, quæ in

mun-

mundo ſunt, perit. Nam ſi ſecun-
dus Deus eſt mundus, & animal
immortale, impoſſibile eſt, immor
talis animalis partem aliquam in-
terire. Omnes vero in mundo, par
tes ſunt mundi. maxime vero ho-
mo, rationale animal. Primus .n.
omnium eſt, & æternus, & ingeni
tus, & opifex vniuerſorum Deus.
Secundus vero qui per imaginem
eius, Mundus ab eo factus. Et ab
ipſo contentus, & nutritus, & im-
mortalitate donatus, vtpote ab æ-
terno Deo sẽper viuẽs vt immor-
talis. Nam ſemper viuẽ ab æ-
terno differt. Nã alter ab alio nõ eſt
factus. Quod ſi & fact⁹ eſt a ſeipſo
aliquãdo eſt, fact⁹ & nõ ab alio. Sed
ſemper fit. Æternũ. n. qua æternũ
eſt, vniuerſum. Pater vero ipſe, ſe
ipſo ætern⁹. Mũdus vero a patre
æternus & immortalis fact⁹ eſt, &

quantum materiæ erat ſepoſitum ſibi ipſi , pater vniuerſum in corpus faciens,&in molem,ſphæricū fecit ; qualitatem ipſi circumponens ,quæ & ipſa erat immortalis, & æternam habeat materietatem. Et āplius idearū qualitates pater, inſeminā s ſphærę, tanquā in ātro incluſit omni qualitate , ornare volens,quod poſt ipſum erat quale. Immortalitate circumdans totum corpus. vt ne materia ab eius conſtitutione volens ſecedere ; diſſolueretur in eius confuſionē Quando enim incorporea erat materia , o fili, inordinata erat. Habet vero & hic circa alia parua qualia eandem reuolutam confuſionem, ea quæ dicitur accretio, & diminutio, & quam homines, mortem vocant. Hæc vero in ordi

natio circa terrena fit animalia. Nam cælestium corpora, vnum habent ordinem; quē a patre ſunt ſortita a principio. Seruatur autē hic a cuiuſq; inſtauratione indiſſolutus. Reſtauratio autem terrenorum corporum conſtitutio eſt. Diſſolutio vero hæc reſtauratio, in corpora, quæ non diſſoluuntur hoc eſt immortalia. Atq; ita priuatio fit conſtitutionis, non autē perditio corporum. Tertium vero animal, homo ipſe ad imaginē mundi factus. mentem, ex voluntate patris habens præter alia terrena animalia. non ſolum ad ſecundum Deum ſympathiam habet, ſed & intelligentiam primi. Nam illud quidē ſentit, vt corpus. Illius vero intelligentiam recipit, vt incorporei, & mentem boni

Hoc

Hoc ergo animal, non perit? Bene ominare o fili, & intellige, quid Deus, quid mundus, quid animal immortale, quid animal dissolubile, & intellige, quòd mūdus a Deo, & in Deo. Homo vero a mundo, & in mundo. Principium vero, & comprehensió, & constitutio omnium Deus.

FINIS.

SCHOLION.

Quando ait Mundus est in Deo & a Deo, homo vero a Mundo. Intelligendum sano modo, vt homo sit a mundo quo ad generationem corporalem.

INDEX

Philosophi
Patricius